

چهارشنبه

۱۴۰۱/۰۹/۰۹

پاسخنامه آزمون الکترونیکی کنکوری‌های انسانی - مرحله ۱۰

گروه مشاوره و برنامه‌ریزی آکو

دروس	طراحان	ویراستاران
ریاضی	محمد نوربخش - سعید عزیزخانی	علیرضا صحرایی ابوالفضل میرزایی
اقتصاد	امیرحسین بلبلی	احمد منصوری - آفرین ساجدی
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری - مهران قندی - زینب عرفاتی	مریم پیروی - سیده مونا حسینی عرفان حیدری
علوم اجتماعی	الهام میرزایی - پریسا ایزدی	فاطمه صفری - حمیده محبی
زبان عربی	هاله کریمی - محمدعلی تابانفر	حسین کاشفی - مریم آقاییاری
تاریخ	حمیده محبی - منصوره حاجی‌زاده	بهروز یحیی
جغرافیا	حمیدرضا بهیاد - حدیث طلوع‌مهر - مصطفی دهنوی	ریحانه شعبان‌زاده
فلسفه و منطق	رضا آقاجانی	فرهاد علی‌نژاد - کیمیا طهماسبی
روان‌شناسی	مرتضی واعظ قاسمی	زهره رامندی - احسان کلاته‌عربی

رتبه مجزا

همانطور که می‌دانید امسال برای اولین بار در کشور قرار است دو کنکور برگزار شود! یک کنکور در دی ماه برگزار خواهد شد و یک کنکور هم در تیر ماه برگزار می‌شود. در چنین شرایطی، هر دانش آموز با توجه به جایگاه درسی خودش و طبق مشورت با اساتید و مشاورها، باید تصمیم بگیرد که هدف اصلی خودش را روی یک کنکور بگذارد!

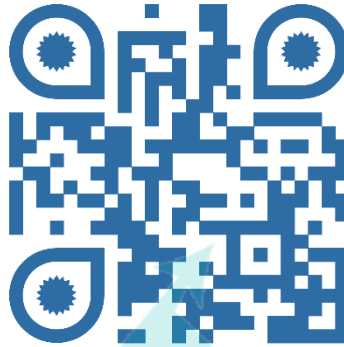
طبعاً داوطلبانی هستند که تصمیم می‌گیرند کنکور دی را شرکت کنند و به دنبال این تصمیم، در آزمون‌های مربوط به کنکور دی هم ثبت نام میکنند! این آزمون‌ها در موسسه ماز تحت عنوان آزمون‌های دی‌ماز معرفی شده‌اند. در نقطه مقابل، داوطلبانی هم هستند که تصمیم می‌گیرند در کنکور تیر شرکت کنند و به دنبال این تصمیم، در آزمون‌های سالیانه ثبت نام می‌کنند.

با برگزاری دو ردیف مجزای آزمون برای کنکورهای دی‌ماه و تیرماه، داوطلبان کنکور عملاً دو دسته می‌شوند اما این دو گروه، در نهایت باید برای بدست آوردن رتبه بهتر در کنکور با هم رقابت کنند! برای اینکه هر داوطلب بتواند خودش را با جامعه آماری بزرگ‌تری مقایسه کند، از این به بعد در کارنامه آزمون‌های ماز دو رتبه مجزا به بچه‌ها داده خواهد شد! رتبه اول، از مقایسه شرایط دانش‌آموز با بچه‌هایی بدست می‌آید که در آزمون مشابه به همان دانش‌آموز شرکت کرده‌اند! برای مثال، داوطلبین آزمون‌های دی‌ماز با هم مقایسه شده و رتبه دانش‌آموز در بین همین گروه اعلام خواهد شد! رتبه دوم، از مقایسه شرایط دانش‌آموز با کل بچه‌های مازی بدست خواهد آمد! برای محاسبه این رتبه، تراز داوطلب با تراز همه دانش‌آموزان مازی مقایسه شده و رتبه دانش‌آموز در بین کل جامعه آماری ماز اعلام خواهد شد!

برای مثال، داوطلبی را فرض کنید که در آزمون‌های دی‌ماز رتبه ۱۵۰ را بدست آورده است. خوب رتبه ۱۵۰، موقعیت داوطلب را در بین همه بچه‌هایی که در آزمون دی‌ماز شرکت کرده‌اند نشان می‌دهد. رتبه دوم کارنامه، موقعیت داوطلب را در بین همه بچه‌هایی که در آزمون ماز (چه آزمون سالیانه، چه آزمون دی‌ماز) شرکت کرده‌اند نشان می‌دهد.

دوست مازی من، سلام!

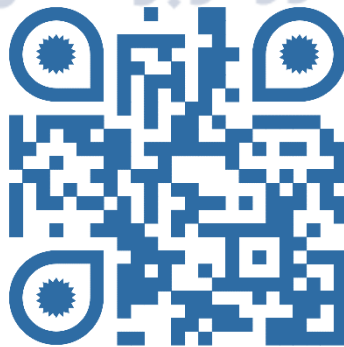
برای دیدن تحلیل آزمون میتونی QR کد زیر رو اسکن کنی یا روی لینک زیر بزنی و برو به صفحه تحلیل آزمون (:)

<https://b2n.ir/b08587>

و در ادامه برای اینکه ما نظرت رو در رابطه با آزمون بدونیم نیاز هست که در نظرسنجی شرکت کنی، کافیه روی لینک زیر بزنی یا QR کد رو اسکن کنی تا صفحه نظرسنجی برات باز بشه! (:)

گروه مشاوره و برنامه ریزی آکو

<https://b2n.ir/b08587>

اهمیت مبحث آشنایی با منطق و استدلال ریاضی بر اساس تعداد سؤال طرح شده در کنکور چهار سال اخیر به صورت زیر است.

سال ۱۴۰۱		سال ۱۴۰۰		سال ۹۹		سال ۹۸		مبحث / سال کنکور
خارج	داخل	خارج	داخل	خارج	داخل	خارج	داخل	
۱	۱	۲	۲	۱	۱	۱	۱	ترکیب گذاره‌ها
✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	استدلال ریاضی
۱	۱	۲	۲	۱	۱	۱	۱	جمع

گروه آموزشی ماز

- ۱- کدامیک از گزینه‌های زیر گزاره است؟
 (۱) پرتقال میوه‌ای بسیار خوشمزه است.
 (۳) آیا امروز سه‌شنبه است؟

پاسخ: گزینه ۴ (۱۱۰۱ - آسان)

تعریف گزاره

گزاره جمله‌ای است خبری که می‌توان به آن ارزش درستی یا نادرستی داد. جملات سؤالی، امری، سلیقه‌ای و احساسی (عاطفی) گزاره نیستند.

پاسخ تشریحی:

جملات گزینۀ (۱) **سلیقهای**، گزینۀ (۲) **امری** و گزینۀ (۳) **سؤالی** و هیچ کدام گزاره نیستند.

گروه آموزشی ماز

- ۲- با توجه به گزاره‌های زیر کدامیک از گزینه‌ها همواره صحیح است؟
 p: دریای عمان در شمال ایران قرار دارد.
 q: اقتصاد یکی از دروس تخصصی رشتهٔ انسانی است.

$$(-r)^2 + 1 > 5 \quad :r$$

$$p \equiv q \quad (V)$$

$$\sim p \equiv q \quad (2)$$

$$\sim p \equiv \sim r \quad (3)$$

$$\sim \mathbf{r} \equiv \mathbf{q} \quad (\mathbf{r}$$

یاسخ: گزینه ۲ (۱۱۰ - آسان)

نقیض گزاره

- (۱) نقیض گزاره p را با $\sim p$ نمایش می‌دهیم و برای ساخت نقیض یک گزاره کافی است فعل آن را منفی کنیم.
- (۲) اگر گزاره p و q هم‌ارز باشند یعنی ارزش آن‌ها از نظر درستی یا نادرستی یکسان است و به صورت $p \equiv q$ نمایش می‌دهیم.

پاسخ تشریحی:

ارزش گزاره p نادرست و ارزش گزاره‌های q و r درست است. گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

- ۱ گزاره‌های p و q هم‌ارز نیستند.
- ۲ گزاره $\sim p$ درست است و گزاره‌های p و q هم‌ارز هستند.
- ۳ گزاره $\sim p$ درست و گزاره r نادرست بوده و این دو گزاره هم‌ارز نیستند.
- ۴ گزاره r نادرست است و با گزاره q هم‌ارز نیست.

گروه آموزشی ماز

- ۳- در جبر گزاره‌ها، برای n گزاره، پس از حذف ۵ حالت نامطلوب، ۵۹ حالت باقی می‌ماند. n کدام است؟

پاسخ: گزینه ۱ (۱۱۰۱ - آسان)

تعداد حالات

در ترکیب گزاره‌ها برای n گزاره 2^n حالت مختلف داریم.

پاسخ تشریحی:

تعداد کل حالتها $59 + 5 = 64$ یعنی:

$$\gamma^n = \varepsilon \Rightarrow \gamma^n = \gamma^\varepsilon \Rightarrow n = \varepsilon$$

۴- کدامیک از گزاره‌های زیر درست نیست؟

(۱) ایران در قاره آسیا قرار دارد یا $\sqrt{2}$ عددی گویا است.

(۲) معادله $x^2 - x = 0$ دو ریشه دارد و جمع دو عدد فرد همواره یک عدد زوج است.

(۳) کویر لوت در ایران است و پنجشنبه روز آخر هفته ایرانیان است.

(۴) هر عدد به غیر از صفر به توان صفر برابر یک است یا تابع $f(x) = 2x - 2$ خطی است.

پاسخ: گزینه ۳ (۱۱۰۱ - متوسط)

نکته ۱) اگر دو گزاره با لفظ «و» ترکیب شوند، ترکیب را عطفی می‌نامیم و ترکیب عطفی گزاره‌های p و q به صورت $p \wedge q$ نمایش داده می‌شود.

نکته ۲) اگر دو گزاره با لفظ «یا» ترکیب شوند، ترکیب را فصلی می‌نامیم و ترکیب فصلی گزاره‌های p و q به صورت $p \vee q$ نمایش داده می‌شود.

نکته ۳) جدول ارزش‌گذاری ترکیب‌های عطفی و فصلی گزاره‌های p و q در حالت‌های مختلف به صورت زیر است:

نکته ۴) در ترکیب فصلی حتی یک گزاره درست باشد در مجموع $p \vee q$ درست و در ترکیب عطفی حتی یک گزاره نادرست باشد، $p \wedge q$ نادرست است.

p	q	$p \wedge q$	$p \vee q$
د	د	د	د
د	ن	ن	د
ن	د	ن	د
ن	ن	ن	ن

بررسی موارد:

(T: درست و F: نادرست)

$T \equiv F \vee T$ ۱

$T \equiv T \wedge T$ ۲

$F \equiv F \wedge T$ ۳

$T \equiv T \vee T$ ۴

گروه آموزشی ماز

۵- در کدام گزینه دو عبارت کنار هم نقیض یکدیگر نیستند؟

(۱) $N \not\subseteq Z$ و $N \subseteq Z$

(۲) (عدد a مثبت است) و (عدد a منفی است)

(۳) $5 \geq 8$ و $5 < 8$

(۴) (۷ عددی اول است) و (۷ عددی غیراول است)

پاسخ: گزینه ۲ (۱۱۰۱ - آسان)

نقیض گزاره

نقیض گزاره p را با $\sim p$ نمایش می‌دهیم که با منفی کردن فعل گزاره p به دست می‌آید. در جدول زیر بعضی علامت‌هایی که نقیض یکدیگر هستند را می‌بینیم.

منفی	مثبت	\subseteq	\in	$=$	$<$	$>$	است	گزاره
نامنفی (مثبت و صفر)	نامثبت (منفی و صفر)	$\not\subseteq$	\notin	\neq	\geq	\leq	نیست	نقیض گزاره

پاسخ تشریحی:

گزینه ۲ باید به صورت زیر نوشته شود:

(عدد a مثبت نیست یا عدد a منفی یا صفر است.) یا عدد a نامثبت است. \rightarrow عدد a مثبت است.
 نقیض

گروه آموزشی ماز

۶- اگر ارزش گزاره p درست، ارزش گزاره q نادرست و ارزش گزاره r دلخواه باشد، ارزش کدامیک از گزینه‌ها نادرست است؟

(۱) $(p \vee r) \wedge (p \vee q)$

(۲) $(q \wedge p) \vee (\sim q \vee r)$

(۳) $(p \wedge \sim p) \wedge (r \vee q)$

(۴) $(p \wedge q) \vee (r \vee \sim r)$

(۱۱۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

جدول ارزش گذاری

۱) جدول ارزش گذاری ترکیب‌های عطفی و فصلی گزاره‌های p و q در حالت‌های مختلف به صورت زیر است:

p	q	$p \wedge q$	$p \vee q$
د	د	د	د
د	ن	ن	د
ن	د	ن	د
ن	ن	ن	ن

۲) در ترکیب‌های عطفی و فصلی روابط زیر برقرار است:

- ۱) $P \wedge F \equiv F$, $P \wedge T \equiv P$
- ۲) $P \vee F \equiv P$, $P \vee T \equiv T$
- ۳) $P \vee \sim P \equiv T$
- ۴) $P \wedge \sim P \equiv F$

بررسی موارد:

- ۱) $(T \vee r) \wedge (T \vee F) \equiv T \wedge T \equiv T$
- ۲) $(F \wedge T) \vee (T \vee r) \equiv F \vee T \equiv T$
- ۳) $(T \wedge F) \wedge (r \vee F) \equiv F \wedge r \equiv F$
- ۴) $(T \wedge F) \vee T \equiv F \vee T \equiv T$

گروه آموزشی ماز

۷- ارزش گزاره $(\sim(p \Rightarrow \sim q) \wedge (\sim p \Leftrightarrow q)) \vee q$ درست است. ارزش کدامیک از گزاره‌های زیر همواره درست است؟

- ۱) $(q \Rightarrow p) \wedge p$
- ۲) $q \wedge p$
- ۳) $\sim q \Rightarrow p$
- ۴) $\sim q \wedge p$

(۱۱۰۱ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۳

نکته ۱) ترکیب شرطی گزاره‌های p و q را به صورت $p \Rightarrow q$ نمایش می‌دهیم و می‌خوانیم: اگر p آن‌گاه q، p نتیجه می‌دهد q را، p شرط کافی است برای q، q شرط لازم است برای p

نکته ۲) ترکیب دو شرطی گزاره‌های p و q را به صورت $p \Leftrightarrow q$ نمایش می‌دهیم و می‌خوانیم: اگر p آن‌گاه q و اگر q آن‌گاه p، p اگر و تنها اگر q، p شرط لازم و کافی است برای q

نکته ۳) جدول ارزش گذاری ترکیب‌های شرطی و دو شرطی گزاره‌های p و q به صورت زیر است:

p	q	$p \Rightarrow q$	$p \Leftrightarrow q$
د	د	د	د
د	ن	ن	ن
ن	د	د	ن
ن	ن	د	د

پاسخ تشریحی:

اگر گزاره q را درست فرض کنیم کل گزاره داده شده بدون توجه به ارزش گزاره p، درست خواهد بود. بنابراین گزاره q را نادرست فرض کرده و نتیجه آن را بررسی می‌کنیم:

$$(\sim(p \Rightarrow T) \wedge (\sim p \Leftrightarrow F)) \vee F \equiv (\sim T \wedge P) \vee F \equiv (F \wedge p) \vee F \equiv F \vee F \equiv F$$

ارزش کل گزاره بدون توجه به ارزش گزاره p نادرست شد، بنابراین گزاره داده شده فقط زمانی درست است که گزاره q درست باشد. گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

$$(T \Rightarrow p) \wedge p \equiv p \wedge p \equiv p \quad ۱$$

$$T \wedge p \equiv p \quad ۲$$

$$F \Rightarrow p \equiv T \quad ۳$$

$$F \wedge p \equiv F \quad ۴$$

۸- هر دو گزاره $p \Rightarrow (q \wedge p)$ و $\sim p \Rightarrow (q \vee p)$ درست هستند. کدام گزینه صحیح نیست؟

- (۱) $(q \vee \sim p) \equiv T$
(۲) $(q \wedge p) \equiv p$
(۳) $(\sim p \Rightarrow q) \equiv T$
(۴) $(\sim q \Leftrightarrow \sim p) \equiv \sim p$

پاسخ: گزینه ۴ (۱۱۰۱ - دشوار)

هماری

(۱) در گزاره $p \Rightarrow q$ می‌توان علامت \Rightarrow را با \vee جایگزین کرده و گزاره p را نقیض کنیم، یعنی:

$$p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$$

(۲) روابط زیر در ترکیب‌های عطفی و فصلی برقرار است:

$$\begin{aligned} ۱) & \begin{cases} p \wedge (q \wedge r) \equiv (p \wedge q) \wedge r \\ p \vee (q \vee r) \equiv (p \vee q) \vee r \end{cases} \text{ شرکت پذیری} \\ ۲) & \begin{cases} p \wedge (q \vee r) \equiv (p \wedge q) \vee (p \wedge r) \\ p \vee (q \wedge r) \equiv (p \vee q) \wedge (p \vee r) \end{cases} \text{ پخش‌ی} \end{aligned}$$

پاسخ تشریحی:

هر دو گزاره را با استفاده از روابط ساده می‌کنیم:

$$p \Rightarrow (q \wedge p) \equiv (\sim p \vee (q \wedge p)) \equiv (\sim p \vee q) \wedge (\sim p \vee p) \equiv (\sim p \vee q) \wedge T \equiv \sim p \vee q$$

$$\sim p \Rightarrow (q \vee p) \equiv p \vee (q \vee p) \equiv (p \vee p) \vee q \equiv p \vee q$$

هر دو گزاره بالا زمانی درست هستند که گزاره q بدون توجه به ارزش گزاره p ، درست باشد. با این فرض گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

۱ $(q \vee \sim p) \equiv (T \vee \sim p) \equiv T$

۲ $(q \wedge p) \equiv (T \wedge p) \equiv p$

۳ $(\sim p \Rightarrow q) \equiv (\sim p \Rightarrow T) \equiv T$

۴ $(\sim q \Leftrightarrow \sim p) \equiv (F \Leftrightarrow \sim p) \equiv p$

گروه آموزشی ماز

۹- گزاره $(\sim(p \wedge \sim q) \Rightarrow \sim p) \Leftrightarrow (q \vee p)$ در چند حالت ارزش نادرست دارد؟

- (۱) صفر (۲) یک (۳) دو (۴) چهار

پاسخ: گزینه ۳ (۱۱۰۱ - متوسط)

تعداد حالات

برای رسم جدول ارزشی گزاره‌های p و q ، $۲^۲ = ۴$ حالت مختلف داریم. برای رسم جدول ارزشی هر گزاره مرکبی، بخش‌های مختلف گزاره را مرحله به مرحله در ستون‌های جدول پیش می‌بریم تا در هر ردیف به ارزش گزاره اصلی دست یابیم.

پاسخ تشریحی:

جدول ارزشی گزاره داده شده را رسم می‌کنیم:

p	q	$\sim p$	$\sim q$	$\sim(p \wedge \sim q)$	$\sim(p \wedge \sim q) \Rightarrow \sim p$	$(q \vee p)$	$(\sim(p \wedge \sim q) \Rightarrow \sim p) \Leftrightarrow (q \vee p)$
د	د	ن	ن	د	ن	د	ن
د	ن	ن	د	ن	د	د	د
ن	د	د	ن	د	د	د	د
ن	ن	د	د	د	د	ن	ن

گروه آموزشی ماز

۱۰- گزاره $(\sim(p \wedge \sim p) \wedge \sim(p \vee \sim p)) \Rightarrow p$ با کدامیک از گزینه‌ها همواره هم‌ارز است؟

- (۱) $\sim p$ (۲) p (۳) T (۴) F

پاسخ: گزینه ۳ (۱۱۰۱ - متوسط)

در ترکیب‌های عطفی و فصلی داریم:

- ۱) $p \wedge \sim p \equiv F$
- ۲) $p \vee \sim p \equiv T$

پایان تشریحی:

گزاره داده شده در صورت سؤال را ساده‌تر می‌نویسیم:

$$((\sim(p \wedge \sim p) \wedge \sim(p \vee \sim p)) \Rightarrow p) \equiv ((\sim F \wedge \sim T) \Rightarrow p) \equiv ((T \wedge F) \Rightarrow p) \equiv F \Rightarrow p \equiv T$$

گروه آموزشی ماز

۱۱- جدول ارزش گزاره $((\sim p \Rightarrow q) \vee (p \Rightarrow \sim q)) \Leftrightarrow (p \wedge q)$ با جدول ارزشی کدام گزینه یکسان است؟

- ۱) $\sim p \vee \sim q$ (۳)
- ۲) $\sim p \wedge q$ (۴)
- ۳) $p \wedge q$
- ۴) $p \vee q$

پاسخ: گزینه ۱ (۱۱۰۱ - دشوار)

هم‌ارزی

۱) در گزاره $p \Rightarrow q$ می‌توان علامت \Rightarrow را با \vee جایگزین کرده و گزاره p را نقیض کنیم یعنی:

$$p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$$

۲) روابط زیر در ترکیب‌های عطفی و فصلی برقرار است:

$$۱) \begin{cases} \sim(p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q \\ \sim(p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q \end{cases} \text{ دمورگان}$$

روش اول:

با استفاده از روابط، گزاره داده شده در صورت سؤال را ساده می‌کنیم:

$$\sim((\sim p \Rightarrow q) \vee (p \Rightarrow \sim q)) \Leftrightarrow (p \wedge q) \equiv \sim((p \vee q) \vee (\sim p \vee \sim q)) \Leftrightarrow (p \wedge q) \\ \equiv \sim(p \vee q) \wedge \sim(\sim p \vee \sim q) \Leftrightarrow (p \wedge q) \equiv \sim(p \vee q) \wedge (p \wedge q) \Leftrightarrow (p \wedge q)$$

گزاره دو شرطی بالا به شرط $(\sim(p \vee q) \equiv T)$ برقرار است. بنابراین:

$$p \vee q \equiv F : p, q \equiv F$$

با توجه به ارزش گزاره‌های p و q ، ارزش گزاره داده شده در صورت سؤال را به دست می‌آوریم:

$$\sim \underbrace{((T \Rightarrow F) \vee (F \Rightarrow T))}_T \Leftrightarrow (F \wedge F) \equiv F \Leftrightarrow F \equiv T$$

گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم، هر گزینه‌ای که ارزش آن T باشد صحیح است:

$$۱) \sim p \vee \sim q \equiv T \vee T \equiv T$$

$$۲) \sim p \wedge q \equiv T \wedge F \equiv F$$

$$۳) p \wedge q \equiv F \wedge F \equiv F$$

$$۴) p \vee q \equiv F \vee F \equiv F$$

روش دوم:

در این روش به گزاره‌های p و q ارزش فرضی می‌دهیم و ارزش گزاره صورت سؤال و گزینه‌ها را به دست می‌آوریم. هر گزینه‌ای که هم‌ارز صورت سؤال نبود را حذف می‌کنیم و بار دیگر ارزش‌های جدیدی برای p و q فرض کرده و همین مراحل را تکرار می‌کنیم. این کار را تا جایی تکرار می‌کنیم که فقط یک گزینه باقی بماند.

گروه آموزشی ماز

۱۲- می‌خواهیم ارزش گزاره $((p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p)) \wedge r$ درست باشد. دقیق‌ترین گزینه کدام است؟

۱) p و q هم‌ارزش و ارزش r حتماً درست باشد.

۲) p و q دارای ارزش متفاوت و ارزش r حتماً درست باشد.

۳) p و q هم‌ارزش و ارزش گزاره r دلخواه باشد.

۴) r و q درست و p نادرست باشند.

(۱۱۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۱

گزاره دو شرطی

۱) گزاره دو شرطی $p \Leftrightarrow q$ از ترکیب عطفی دو گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ و $q \Rightarrow p$ به دست می‌آید. یعنی:

$$(p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p) \equiv p \Leftrightarrow q$$

۲) جدول ارزشی ترکیب سه گزاره p و q و r ، $2^3 = 8$ حالت مختلف دارد.

پاسخ تشریحی:

با توجه به هم‌ارزی $(p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p) \equiv p \Leftrightarrow q$ گزاره داده شده در صورت سؤال به صورت زیر درمی‌آید:

$$(p \Leftrightarrow q) \wedge r$$

جدول ارزشی آن را رسم می‌کنیم:

ردیف	p	q	r	$p \Leftrightarrow q$	$(p \Leftrightarrow q) \wedge r$
۱	د	د	د	د	د
۲	د	د	ن	د	ن
۳	د	ن	د	ن	ن
۴	د	ن	ن	ن	ن
۵	ن	د	د	ن	ن
۶	ن	د	ن	ن	ن
۷	ن	ن	د	د	د
۸	ن	ن	ن	د	ن

در ردیف‌های ۱ و ۷ ارزش گزاره داده شده در صورت سؤال درست است که در هر دو ارزش گزاره r درست و گزاره‌های p و q هم‌ارزش هستند.

گروه آموزشی ماز

۱۳- ارزش گزاره $[(اگر\ m\ و\ n\ دو\ عدد\ حقیقی\ مثبت\ باشند،\ آن\ گاه\ جمع\ آن\ ها\ مثبت\ است) \wedge (اگر\ m\ و\ n\ دو\ عدد\ حقیقی\ منفی\ باشند،\ آن\ گاه\ جمع\ آن\ ها\ منفی\ است)]$ درست است. چندان از جمله‌های زیر صحیح است؟

- الف) m و n هر دو مثبت هستند.
 ب) m و n هر دو منفی هستند.
 پ) m مثبت و n منفی است.
 ت) m منفی و n مثبت است.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

(۱۱۰۱ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۴

نکته ۱

گزاره $p \wedge q$ زمانی دارای ارزش درست است که هر دو گزاره p و q درست باشند.

نکته ۲) گزاره $p \Rightarrow q$ به شرط درست بودن ارزش گزاره q یا نادرست بودن ارزش گزاره p همواره درست است.

پاسخ تشریحی:

اگر m و n دو عدد حقیقی مثبت هستند (p) و $(m+n)$ عدد حقیقی مثبت است (q) و (n) و m دو عدد حقیقی منفی هستند (r) و $(m+n)$ عدد حقیقی منفی است (s) باشند، ارزش گزاره $(r \Rightarrow s) \wedge (p \Rightarrow q)$ درست است. جمله‌ها را جداگانه بررسی می‌کنیم:

الف)

$$\begin{cases} p \equiv T, q \equiv T : (p \Rightarrow q) \equiv T \\ r \equiv F : (r \Rightarrow s) \equiv T \end{cases} \rightarrow (r \Rightarrow s) \wedge (p \Rightarrow q) \equiv T$$

ب)

$$\begin{cases} p \equiv F : (p \Rightarrow q) \equiv T \\ r \equiv T, s \equiv T : (r \Rightarrow s) \equiv T \end{cases} \rightarrow (r \Rightarrow s) \wedge (p \Rightarrow q) \equiv T$$

$$\begin{cases} p \equiv F : (p \Rightarrow q) \equiv T \\ r \equiv F : (r \Rightarrow s) \equiv T \end{cases} \rightarrow (r \Rightarrow s) \wedge (p \Rightarrow q) = T$$

$$\begin{cases} p \equiv F : (p \Rightarrow q) \equiv T \\ r \equiv F : (r \Rightarrow s) \equiv T \end{cases} \rightarrow (r \Rightarrow s) \wedge (p \Rightarrow q) = T$$

بنابراین هر ۴ جمله صحیح هستند.

گروه آموزشی ماز

۱۴- نماد ریاضی توصیف (اگر از سه برابر مربع عددی، هفت واحد کم کنیم، با مکعب دو برابر همان عدد برابر می شود) کدام است؟

$$3x^2 - 7 = 8x^3 \quad (2)$$

$$3x^2 - 7 = 2x^3 \quad (1)$$

$$3x^2 - 21 = 8x^3 \quad (4)$$

$$3(x^2 - 7) = 2x^3 \quad (3)$$

پاسخ: گزینه ۲ (۱۱۰۱ - آسان)

نماد ریاضی

برای تبدیل یک توصیف فارسی به نماد ریاضی کافی است مجهول موجود در توصیف را معمولاً برابر x در نظر گرفته و عملیات موجود در توصیف را از آخر به اول بر x اعمال کنیم. به عنوان مثال در توصیف (مکعب سه برابر جذر عددی) را به صورت زیر می نویسیم:

$$x \xrightarrow{\text{جذر}} \sqrt{x} \xrightarrow{\text{سه برابر}} 3\sqrt{x} \xrightarrow{\text{مکعب}} (3\sqrt{x})^3$$

پاسخ تشریحی:

در واقع تساوی زیر برقرار است: هفت واحد کمتر از سه برابر مربع عددی = مکعب دو برابر همان عدد که داریم:

$$(2x)^3 = 8x^3 \quad \text{مکعب دو برابر همان عدد}$$

$$\rightarrow 3x^2 - 7 = 8x^3$$

$$3x^2 - 7 \quad \text{هفت واحد کمتر از سه برابر مربع عددی}$$

گروه آموزشی ماز

اگر با چوب به پای خود بکوبید، پای شما می شکند: مقدمه ۱

پای شما شکسته است: مقدمه ۲

۱۵- استدلال _____ از کدام نوع است و این روش نتیجه گیری چگونه است؟

شما با چوب به پای خود کوبیده اید . \therefore

(۴) مغالطه - نادرست

(۳) مغالطه - درست

(۲) استثنایی - نادرست

(۱) استثنایی - درست

پاسخ: گزینه ۴ (۱۱۰۱ - آسان)

استدلال

(۱) استدلال استثنائی گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ به صورت $\frac{\text{مقدمه ۱: } p \Rightarrow q}{\text{مقدمه ۲: } P \therefore q}$ نوشته می شود. (\therefore نماد نتیجه است) روش استدلال استثنائی درست و نتیجه حاصل از آن هم به شرط درست بودن گزاره $p \Rightarrow q$ درست است.

(۲) استدلال مغالطه گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ به صورت $\frac{\text{مقدمه ۱: } p \Rightarrow q}{\text{مقدمه ۲: } q \therefore p}$ نوشته می شود. (\therefore نماد نتیجه است) روش استدلال مغالطه نادرست و نتیجه حاصل از آن هم نادرست است.

پاسخ تشریحی:

در مقدمه ۲، تالی شرط و در نتیجه استدلال مقدم شرط آمده است بنابراین استدلال از نوع **مغالطه** است و روش نتیجه گیری **نادرست** است.

گروه آموزشی ماز

۱۶- چندتا از عبارت‌های زیر در مورد استدلال قیاس استثنایی درست است؟
الف) نماد ریاضی استدلال قیاس استثنایی به صورت $(p \Rightarrow q) \wedge p \Rightarrow q$ است.

ب) نتیجه حاصل مغالطه همواره نادرست است.

پ) استدلال قیاس استثنایی براساس روشی درست استدلال می‌کند.

۳ (۴)

۲ (۳)

۱ (۲)

صفر (۱)

پاسخ: گزینه ۳ (۱۱۰۱ - متوسط)

استدلال

استدلال استثنایی گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ به صورت صورت $\frac{\text{مقدمه ۱: } p \Rightarrow q}{\text{مقدمه ۲: } P \quad \therefore q}$ نوشته می‌شود. (نماد نتیجه است) روش استدلال استثنایی درست و نتیجه حاصل از آن هم به شرط درست بودن گزاره $p \Rightarrow q$ درست است. نماد ریاضی استدلال استثنایی به صورت $(p \Rightarrow q) \wedge p \Rightarrow q$ نوشته می‌شود.

بررسی موارد:

الف) نماد ریاضی استدلال استثنایی به درستی نوشته شده است.

ب) نتیجه حاصل از مغالطه می‌تواند درست باشد.

پ) روش استدلال استثنایی درست است.

بنابراین عبارت‌های «الف» و «پ» درست هستند.

گروه آموزشی ماز

۱۷- در کدام گزینه خطای محاسباتی وجود دارد؟

$$2a > 5b \rightarrow -4a < -10b \quad (2)$$

$$x^2 + 100 = 0 \rightarrow x = \pm 10 \quad (4)$$

$$x^2 - x = 0 \rightarrow \begin{cases} x = 0 \\ x = 1 \end{cases} \quad (1)$$

$$k > h \rightarrow k - 2 > h - 2 \quad (3)$$

پاسخ: گزینه ۴ (۱۱۰۱ - متوسط)

بررسی موارد:

۱) معادله $x^2 - x = 0$ دو ریشه $x = 0$ و $x = 1$ دارد.
۲) اگر در یک نامساوی عددی منفی به دو طرف ضرب یا تقسیم شود، جهت نامساوی عوض می‌شود.

۳) اگر در یک نامساوی عددی منفی به دو طرف اضافه یا کم شود جهت نامساوی عوض نمی‌شود.

۴) معادله $x^2 + 100 = 0$ ریشه ندارد، زیرا x^2 هیچ‌گاه منفی نمی‌شود: $x^2 + 100 = 0 \rightarrow x^2 = -100$

گروه آموزشی ماز

۱۸- دانش‌آموزی معادله $x^3 + 8x^2 = 0$ را حل کرده و تنها ریشه آن را $x = -8$ اعلام کرده است. مراحل حل وی در زیر آمده است. این دانش‌آموز در کدام مرحله اشتباه کرده است؟

مرحله اول $\xrightarrow{\text{فکتورگیری}} x^2(x+8) = 0$

مرحله دوم $\xrightarrow{\text{ساده سازی}} \frac{x^2(x+8)}{x^2} = \frac{0}{x^2}$

مرحله سوم $\xrightarrow{\text{نوشتن معادله جدید}} x+8=0$

مرحله چهارم $\xrightarrow{\text{یافتن ریشه}} x=-8$

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

(۱۱۰۱ - آسان)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

در مرحله دوم نمی توان عبارتهای دو سمت تساوی را بر x^2 تقسیم کنیم، چون $x = 0$ یکی از ریشه های این معادله است:

$$x^2(x+8)=0 \rightarrow \begin{cases} x^2=0 \rightarrow x=0 \\ x+8=0 \rightarrow x=-8 \end{cases}$$

گروه آموزشی ماز

۱۹- کدامیک از عبارتهای زیر صحیح نیست؟

- (۱) گزاره $p \wedge q$ فقط زمانی درست است که هر دو گزاره p و q درست باشند.
- (۲) گزاره $p \vee q$ فقط زمانی نادرست است که هر دو گزاره p و q نادرست باشند.
- (۳) گزاره $p \Rightarrow q$ فقط زمانی درست است که گزاره p نادرست باشد.
- (۴) گزاره $p \Leftrightarrow q$ فقط زمانی درست است که گزاره های p و q هم ارز باشند.

(۱۱۰۱ - آسان)

پاسخ: گزینه ۳

ترکیب گزاره ها

جدول مربوط به ترکیب عطفی، فصلی، شرطی و دو شرطی گزاره های p و q به صورت زیر است:

p	q	$p \wedge q$	$p \vee q$	$p \Rightarrow q$	$p \Leftrightarrow q$
د	د	د	د	د	د
د	ن	ن	د	ن	ن
ن	د	ن	د	د	ن
ن	ن	ن	ن	د	د

- (۱) گزاره $p \wedge q$ فقط زمانی درست است که هر دو گزاره p و q درست باشند.
- (۲) گزاره $p \vee q$ فقط زمانی نادرست است که هر دو گزاره p و q نادرست باشند.
- (۳) گزاره $p \Rightarrow q$ زمانی درست است که گزاره p نادرست یا گزاره q درست باشند.
- (۴) گزاره $p \Leftrightarrow q$ زمانی درست است که گزاره های p و q هم ارز باشند.

پاسخ تشریحی:

با توجه به نکات مذکور گزینه ۳ صحیح نیست و گزاره $p \Rightarrow q$ با درست بودن ارزش q نیز درست است.

گروه آموزشی ماز

۲۰- ارزش کدامیک از گزاره های زیر نادرست است؟

- (۱) اگر n زوج باشد، آن گاه $(n+1)$ فرد است. ($n \in \mathbb{N}$)
- (۲) اگر باران ببارد، زمین خیس می شود.
- (۳) اگر زلزله شود، زمین به لرزه می افتد.
- (۴) اگر $\sqrt{2}$ عددی مثبت باشد، آن گاه $\sqrt{2}$ گنگ نیست.

(۱۱۰۱ - آسان)

پاسخ: گزینه ۴

در گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ اگر نتوان ارزش گزاره p را تعیین نمود، آن را درست فرض کرده و ارزش گزاره q را بررسی می کنیم. اگر q درست باشد، ارزش گزاره شرطی درست و اگر q نادرست باشد، ارزش گزاره شرطی نادرست خواهد بود.

بررسی موارد:

- ۱ فرض می کنیم عدد n زوج باشد بنابراین $n+1$ فرد است و این گزاره درست است.
- ۲ فرض می کنیم باران ببارد آن گاه حتماً زمین خیس می شود و این گزاره درست است.
- ۳ فرض می کنیم زلزله رخ دهد آن گاه حتماً زمین به لرزه می افتد و این گزاره درست است.
- ۴ مقدم این گزاره شرطی درست ($\sqrt{2}$ عددی مثبت است) و تالی آن نادرست ($\sqrt{2}$ گنگ نیست) است، بنابراین کل گزاره **نادرست** است.

گروه آموزشی ماز

گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها

گزاره: جمله خبری که ارزش آن دقیقاً درست یا دقیقاً نادرست باشد هرچند ارزش آن را نتوانیم تعیین کنیم.

نقیض گزاره: با نفی جمله گزاره، نقیض آن به دست می‌آید و ارزش آن خلاف گزاره است.

گزاره عطفی: $p \wedge q$ زمانی درست است که ارزش هر دو گزاره درست باشد.

گزاره فصلی: $p \vee q$ زمانی نادرست است که ارزش هر دو گزاره نادرست باشد.

گزاره شرطی: $p \Rightarrow q$ زمانی نادرست است که ارزش گزاره p (مقدم) درست و ارزش گزاره q (تالی) نادرست باشد.

گزاره دو شرطی: $p \Leftrightarrow q$ زمانی درست است که ارزش هر دو گزاره یکسان باشد.

$$\sim(\sim p) \equiv p, \quad p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$$

$$\sim(p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q, \quad \sim(p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$$

$$p \wedge (p \vee q) \equiv p, \quad p \wedge (q \vee r) \equiv (p \wedge q) \vee (p \wedge r)$$

$$p \Rightarrow q \equiv q \Rightarrow \sim p$$

هم‌ارزی‌ها

استدلال ریاضی

مجموع مربع‌های دو عدد: $x^2 + y^2$

مربع مجموع‌های دو عدد: $(x + y)^2$

مجموع معکوس دو عدد: $\frac{1}{x} + \frac{1}{y}$

معکوس مجموع دو عدد: $\frac{1}{x + y}$

زبان ریاضی

$$(p \Rightarrow q \wedge p) \Rightarrow q \quad p \Rightarrow q$$

$$\frac{p}{\therefore q}$$

قیاس استثنایی

$$p \Rightarrow q$$

$$\frac{q}{\therefore p}$$

مغالطه

(روش مغالطه اشتباه است هر چند ممکن است نتیجه‌گیری گاهی درست باشد.)

خطا در استدلال: در پیدا کردن خطا در استدلال‌ها به ساده کردن کسرها دقت کنید و همچنین در ضرب عدد در طرفین نامساوی علامت عددی که ضرب می‌کنیم در جهت نامساوی تأثیر دارد.

خطا در استدلال

اهمیت مباحث رشد و پیشرفت اقتصادی در کنکور:

درس یازدهم اقتصاد از جمله دروس مهم این کتاب است که هم از لحاظ حجم متن و هم از لحاظ مسائلی که در این درس است بسیار مهم است در درس ۱۱ ما با چند مفهوم مهم مواجه هستیم.

در ابتدا رشد و سپس پیشرفت اقتصادی و پس از آن شاخص توسعه انسانی برای ما مهم است که باید هر کدام را به دقت بدانیم که به چه مفهومی اشاره دارد و هر کدام شامل مفاهیم کمی می شوند یا مفاهیم کیفی یا کمی و کیفی به همین خاطر تسلط بر روی مباحث بسیار مهم است همچنین در شاخص توسعه انسانی مؤلفه هایی که در این شاخص به کار می روند بسیار مهم هستند. البته در نظر داشته باشیم که خیلی از مؤلفه هایی که ما انتظار داریم در شاخص توسعه انسانی باشند در این شاخص توسعه انسانی منعکس نمی شوند به همین دلیل در قسمت آخر کتاب به الگوی پیشرفت ایرانی اسلامی اشاره داشته است تا این الگوها را متناسب با شرایط کشور برایمان بومی سازی کرده و توضیح دهد.

در بخش مسائل، مسائل مهم در ابتدا محاسبه تولید ناخالص داخلی و سرانه آن است. سپس شاخص دهکها است که بسیار پرتکرار بوده و سالیان سال در کنکورهای مختلف شاهد آن بوده ایم که با توجه به فرمول های خاص آن به راحتی قابل پاسخ هستند. مورد بعدی رشد واقعی و اسمی تولید و همچنین نرخ رشد تولید در سال های مختلف است که با توجه به فرمول آن می توان به آن دست پیدا کرد در مجموع مسائل این درس بسیار مهم هستند و در کنکورهای مختلف بسیار شاهد آن بوده و حتی در یک کنکور دو سوال از این درس به صورت مسئله داشته ایم.

گروه آموزشی ماز

۲۱- کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح و کامل پرسش های زیر است؟

(الف) معیار پیشرفته تر دانسته شدن کشورها در اقتصاد چیست؟

(ب) اگر در جامعه ای میزان ... تولید نسبت به دوره قبل افزایش داشته باشد، می گوییم در آن جامعه ... صورت گرفته است که این مفهوم، مفهومی ... است.

(ج) به ترتیب هر یک از موارد، نیروی کار، سرمایه فیزیکی و سرمایه انسانی از چه طریقی افزایش می یابند؟

(۱) الف) قدرت تولید و در نتیجه آن افزایش درآمد مردم

(ب) واقعی - رشد - کمی

(ج) آموزش نیروی ساده - سرمایه گذاری مولد - افزایش رفاه اقتصادی

(۲) الف) بهبود شاخص های توسعه و افزایش سطح رفاه مردم

(ب) ظاهری - پیشرفت - کیفی

(ج) بیشتر شدن جمعیت - سرمایه گذاری در ساختمان ها و کارخانه ها - افزایش آموزش عالی

(۳) الف) برخورداری بیشتر از قدرت تولیدی و درآمد بیشتر

(ب) واقعی - رشد - کمی

(ج) افزایش جمعیت - سرمایه گذاری در زیرساخت های کشور - آموزش نیروی انسانی

(۴) الف) رشد شاخص های رشد و توسعه و پیشرفت و استقلال اقتصادی

(ب) ظاهری - پیشرفت - کیفی

(ج) رشد جمعیت کشور - سرمایه گذاری مولد در زیرساخت ها - افزایش توسعه اقتصادی

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۱۱ - آسان)

بررسی موارد:

(الف) در اقتصاد معمولاً کشورهایی را که از قدرت تولیدی بالاتر و درآمد بیشتری برخوردار باشند، پیشرفته تر می دانند.

(ب) اگر در جامعه ای میزان واقعی تولید در دوره ای معین نسبت به دوره قبل افزایش یابد، می گوییم در آن جامعه رشد صورت گرفته است. رشد به معنای افزایش تولید است؛ بنابراین مفهومی کمی است.

(ج) اگر جمعیت در طول زمان رشد کند، به طور کلی عرضه نیروی کار هم افزایش می یابد. سرمایه های فیزیکی کشور می تواند با سرمایه گذاری در کارخانه ها، ساختمان ادارات، ماشین آلات و مغازه ها افزایش یابد. همچنین سرمایه انسانی نیز با آموزش افزایش می یابد.

ویژگی های کشورهای پیشرفته اقتصادی و قدرتمند

۱- برخورداری از قدرت تولیدی بالاتر و درآمد بیشتر

۲- توزیع عادلانه درآمدها بین گروه های مختلف مردم

۳- کم بودن تعداد بیکاران

۴- مقاومت در برابر شوک های اقتصادی

۵- برخورداری از ثبات نسبی قیمت ها

۶- تأمین نیازهای اولیه در شرایط بحرانی و حتی صادر کردن مازاد آن

۷- برخورداری از سواد و بهداشت بالا

۸- برجسته بودن روحیه اعتماد و همبستگی میان مردم برای تکاپو و تلاش اقتصادی

گروه آموزشی ماز

مواردی که در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شود:

کار بدون دستمزد و رایگان: دارای ارزش اقتصادی هستند اما در تولید لحاظ نمی‌شوند.

ارزش کالاهای دست دوم: چرا که قبلاً و دفعه اول محاسبه شده‌اند.

تولیدات غیرقانونی (اقتصاد زیرزمینی): اولاً اطلاعاتی از آن‌ها در دست نیست و دوماً محاسبه آن‌ها مشروعیت بخشی به این فعالیت‌ها تلقی می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۲۳- هر یک از موارد زیر به ترتیب مصداق کدام یک از مؤلفه‌های پیشرفت اقتصادی هستند؟

- برخورداری از سطح سواد و بهداشت
- افزایش سرمایه‌های فیزیکی
- امید به زندگی در بدو تولد
- استفاده از بذره‌های اصلاح‌شده برای کشاورزی
- افزایش سال‌های تحصیلی مورد انتظار
- گسترده‌تر شدن منحنی مرز امکانات تولید

(۱) توسعه، رشد، توسعه، رشد، توسعه، رشد

(۳) توسعه، رشد، توسعه، رشد، توسعه، رشد

(۲) توسعه، رشد، توسعه، توسعه، توسعه، رشد

(۴) توسعه، توسعه، توسعه، رشد، توسعه، رشد

پاسخ: گزینه ۱ (۱۰۱۱ - آسان)

پاسخ تشریحی:

به‌طور کلی هر رفتاری که صرفاً منجر به افزایش تولید شده و اشاره‌ای به سطح زندگی افراد جامعه نداشته باشد، مصداق «رشد» است و هر مفهومی که کمی - کیفی بوده و بیانگر افزایش سطح زندگی مردم جامعه باشد، مصداقی از «توسعه» است.

مؤلفه‌های پیشرفت اقتصادی

رشد: صرفاً به معنای افزایش تولید است بنابراین مفهومی «کمی» می‌باشد.

شاخص توسعه انسانی: شامل شاخص‌هایی است که باعث افزایش سطح زندگی افراد شده و مفهومی «کمی-کیفی» است.

شاخص توزیع عادلانه درآمد: بیانگر نحوه تقسیم درآمد کل کشور میان گروه‌های مختلف کشور است.

گروه آموزشی ماز

۲۴- کدام یک از گزینه‌های زیر دربردارنده پاسخ صحیح و کامل پرسش‌های زیر است؟

(الف) اگر شکاف درآمدی گروه‌های مختلف جامعه برای محاسبه شاخص دهک‌ها قابل استخراج نباشد، چه اقدامی صورت می‌گیرد؟

(ب) کدام یک از موارد زیر در شاخص توسعه انسانی (HDI) در نظر گرفته نمی‌شود؟

(۱) الف) با استفاده از اطلاعات مالیاتی از جمله اظهارنامه مالیاتی تولیدکنندگان می‌توان به درآمد آنان دست پیدا کرد.

(ب) پیشرفت‌های فرهنگی و معنوی - بهبود فضای کسب‌وکار - تفاوت‌های بومی و محلی

(۲) الف) در این شرایط هزینه‌های خانوار که نماینده‌ای از درآمد آنان است می‌تواند به جای درآمد محاسبه شود.

(ب) نرخ باروری - دسترسی به آب آشامیدنی - بهداشت عمومی

(۳) الف) در این صورت با استفاده از شاخص توسعه انسانی می‌توانیم به وضعیت توزیع درآمد دست پیدا کنیم.

(ب) پایداری محیطی - امید به زندگی - میزان سواد

(۴) الف) در چنین شرایطی از اختلاف میان هزینه‌های خانوار می‌توان به اختلاف میزان درآمد آن‌ها رسید.

(ب) مبارزه با فساد - رشد علم و فناوری - موضوعات محیط زیستی

پاسخ: گزینه ۴ (۱۰۱۱ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

(الف) گاهی درآمدهای مردم برای به‌دست آوردن شاخص دهک‌ها، قابل ثبت نیست. به همین دلیل اقتصاددانان برای به‌دست آوردن اختلاف درآمدی، اختلاف هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند. در این حالت هزینه خانوار نماینده درآمد آن است.

ب) شاخص توسعه انسانی دربرگیرنده تمامی موارد مرتبط با پیشرفت کشورها نیست. با توجه به متن کتاب درسی این موارد در توسعه انسانی در نظر گرفته نمی شوند:

- مبارزه با فساد
- بهبود فضای کسب و کار
- رشد علم و فناوری
- موضوعات محیط زیستی
- پیشرفت های فرهنگی و معنوی
- تفاوت های بومی و محلی و تاریخی و فرهنگی

گروه آموزشی ماز

۲۵- جدول زیر نشان دهنده میزان تولید کل یک کشور به قیمت های واقعی و اسمی در سه سال متوالی است. با توجه به این جدول:

الف) اگر میزان افزایش قیمت ها در سال سوم برابر ۱۳۷ میلیون دلار باشد، تولید کل به قیمت اسمی در این سال چقدر است؟

ب) اگر نرخ رشد واقعی سال دوم نسبت به سال اول، ۲۰ درصد باشد، قیمت واقعی تولید در سال دوم چقدر است؟

نحوه محاسبه تولید کل	سال اول	سال دوم	سال سوم
به قیمت اسمی	۲۵۰ میلیون دلار	۳۸۰ میلیون دلار	؟
به قیمت واقعی	۲۵۰ میلیون دلار	؟	۴۱۰ میلیون دلار

۱) الف) ۵۴۷ (میلیون دلار ب) ۲۸۰ میلیون دلار

۲) الف) ۵۴۷ (میلیون دلار ب) ۳۰۰ میلیون دلار

۳) الف) ۲۷۳ (میلیون دلار ب) ۳۰۰ میلیون دلار

۴) الف) ۲۷۳ (میلیون دلار ب) ۲۸۰ میلیون دلار

پاسخ: گزینه ۲ (۱۰۱۱ - دشوار)

پاسخ تشریحی:

الف) برای محاسبه میزان افزایش قیمت در سال سوم، با توجه به این که تولید کل به قیمت ثابت در این سال داده شده است، می توانید از رابطه زیر استفاده کنید:

تولید کل به قیمت واقعی در همان سال - تولید کل به قیمت اسمی در آن سال = میزان افزایش قیمت در هر سال

با توجه به این رابطه، می توان گفت:

میزان افزایش قیمت در همان سال + تولید کل به قیمت واقعی در آن سال = تولید کل به قیمت اسمی در هر سال

بنابراین:

میلیون دلار $547 = 410 + 137$ = تولید کل به قیمت اسمی در سال سوم

ب) نرخ رشد واقعی در سال دوم ۲۰ درصد است؛ به این معنا که به تولید کل به قیمت ثابت در سال اول، ۲۰ درصد اضافه شده است؛ بنابراین:

(تولید کل به قیمت ثابت در سال اول \times نرخ رشد واقعی تولید) + تولید کل به قیمت ثابت در سال اول = میزان تولید کل به قیمت ثابت در سال دوم

میلیون دلار $300 = 250 + (20\% \times 250)$ = میزان تولید کل به قیمت ثابت در سال دوم

به طور کلی می توانید با استفاده از رابطه زیر، هر نوع سوالی از مسائل تولید کل به قیمت ثابت و جاری را حل کنید:

سال سوم	سال دوم	سال اول	سال مورد نظر
افزایش قیمت	افزایش قیمت	—	تولید کل به قیمت اسمی
سال سوم (تورم)	سال دوم (تورم)	—	تولید کل به قیمت واقعی

افزایش تولید سال دوم

افزایش تولید سال سوم

فلش ها نشان دهنده تفریق هستند؛ بر این اساس برای به دست آوردن میزان افزایش قیمت در هر سال، باید تولید کل به قیمت ثابت در آن سال را از تولید کل به قیمت جاری در همان سال به صورت عمودی کم کنید و برای به دست آوردن میزان افزایش تولید در هر سال، میزان تولید کل به قیمت ثابت در آن سال را از تولید کل به قیمت ثابت در سال پایه به صورت افقی کم کنید؛ بنابراین:

میزان افزایش قیمت در هر سال = تولید کل به قیمت جاری در آن سال - تولید کل به قیمت ثابت در همان سال

میزان افزایش تولید در هر سال = تولید کل به قیمت ثابت در آن سال - تولید کل به قیمت ثابت در سال اول

گروه آموزشی ماز

۲۶- کدام از گزینه‌های زیر به ترتیب کامل‌کننده جاهای خالی جدول زیر است؟

رتبه HDI	درآمد ناخالص ملی سرانه (GNI)	میانگین سال‌های تحصیلی	سال‌های تحصیلی مورد انتظار	امید به زندگی در بدو تولد	شاخص توسعه انسانی (HDI)	
	دلار PPP	سال	سال	سال	ارزش	
۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	رتبه‌بندی (HDI)
۶۵	۱۵/۲۱۸	۱۱/۲	۱۴/۸	(الف)	۰/۷۹۹	۶۳ صربستان
۶۳	۲۸/۴۹۷	(ب)	۱۳/۰	۷۳/۴	۰/۷۹۹	۶۳ ترینیداد و توباگو
(د)	۱۸/۱۶۶	۱۰/۰	۱۴/۷	۷۶/۵	۰/۷۹۷	(ج) ایران
۶۶	۲۲/۷۲۴	۰۹/۴	هـ	۷۴/۹	۰/۷۹۶	۶۶ جزیره موریس

(۱) الف (۷۸.۵ ب) ۱۱.۰ ج) ۶۵ د) ۳۸ هـ) ۱۴.۰

(۲) الف (۷۵.۸ ب) ۱۱.۰ ج) ۶۴ د) ۶۱ هـ) ۱۴.۰

(۳) الف (۷۵.۸ ب) ۱۱.۰ ج) ۶۵ د) ۶۳ هـ) ۱۵.۰

(۴) الف (۷۸.۵ ب) ۱۲.۰ ج) ۶۵ د) ۶۳ هـ) ۱۵.۰

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۱۱ - دشوار)

پاسخ تشریحی:

به‌خاطر داشته باشید که مشابه این جدول‌ها در بخش ۳ کتاب قبلی وجود داشت و عین عددهای آن بارها در کنکورهای سراسری مورد سؤال قرار گرفته بود. بنابراین لازم است که جدول‌های مشابه آن که در درس ۱۱ آمده است را حفظ کنید.

جدول گزارش توسعه انسانی

رتبه HDI	درآمد ناخالص ملی سرانه (GNI)	میانگین سال - های تحصیلی	سال‌های تحصیلی مورد انتظار	امید به زندگی در بدو تولد	شاخص توسعه انسانی (HDI)	
	دلار PPP	سال	سال	سال	ارزش	
۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	رتبه‌بندی (HDI)
۱	۶۸/۰۵۹	۱۳/۶	۱۸/۱	۸۲/۳	۰/۹۵۴	۱ نروژ
۲	۵۹/۳۷۵	۱۳/۴	۱۶/۲	۸۳/۶	۰/۹۴۶	۲ سوئیس
۳	۵۵/۶۶۰	۱۳/۵	۱۸/۸	۸۲/۱	۰/۹۴۲	۳ ایرلند
۴	۴۶/۹۴۶	۱۴/۱	۱۷/۱	۸۱/۲	۰/۹۳۹	۴ آلمان
۶	۶۰/۲۲۱	۱۳/۰	۱۶/۵	۸۴/۷	۰/۹۳۹	۵ هونگ کنگ، چین

پاسخ تشریحی:

رتبه HDI	درآمد ناخالص ملی سرانه (GNI)	میانگین سال‌های تحصیلی	سال‌های تحصیلی مورد انتظار	امید به زندگی در بدو تولد	شاخص توسعه انسانی (HDI)	
	دلار PPP	سال	سال	سال	ارزش	
۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۲۰۱۸	رتبه‌بندی (HDI)
۶۵	۱۵/۲۱۸	۱۱/۲	۱۴/۸	۷۵/۸	۰/۷۹۹	۶۳ صربستان
۶۳	۲۸/۴۹۷	۱۱/۰	۱۳/۰	۷۳/۴	۰/۷۹۹	۶۳ ترینیداد و توباگو
۶۳	۱۸/۱۶۶	۱۰/۰	۱۴/۷	۷۶/۵	۰/۷۹۷	۶۵ ایران
۶۶	۲۲/۷۲۴	۰۹/۴	۱۵/۰	۷۴/۹	۰/۷۹۶	۶۶ جزیره موریس

گروه آموزشی ماز

کدام یک از گزینه‌های زیر پاسخ صحیح و کامل پرسش‌های زیر را دربردارد؟

(الف) فعالیت نهادهای سرمایه‌داری در ایران منجر به چه نتیجه‌ای شده است؟

(ب) چرا ارزش تولیدات محصولات واسطه‌ای در محاسبه تولید ناخالص داخلی لحاظ نمی‌شود؟

(ج) وظیفه یک کشور برای بهره‌مندی از مواهب رشد اقتصادی چیست؟

(۱) (الف) انباشت ثروت در دست عده‌ای محدود و توزیع ناعادلانه آن

(ب) ارزش این تولیدات به عنوان بخشی از ارزش کالاهای نهایی در نظر گرفته شده است، بنابراین محاسبه جداگانه آن باعث می‌شود کالاهای واسطه‌ای دوبار حساب شوند.

(ج) لازمه رشد اقتصادی سرمایه‌گذاری منابع به جای استفاده از آن‌ها برای تولید کالاهای مصرفی است.

(۲) (الف) کاهش دخالت‌های دولت در اقتصاد و خصوصی شدن بنگاه‌های تولیدی

(ب) ارزش این تولیدات به عنوان بخشی از ارزش کالاهای نهایی در نظر گرفته شده است بنابراین محاسبه جداگانه آن باعث می‌شود کالاهای واسطه‌ای دوبار حساب شوند.

(ج) شرط رشد اقتصادی، تلاش بیشتر برای استفاده بهینه از منابع و امکانات فعلی است.

(۳) (الف) انباشت ثروت در دست عده‌ای محدود و توزیع ناعادلانه آن

(ب) این نوع از کالاها گرچه ارزش بسیار زیادی دارند اما برای خرید آن‌ها پولی پرداخت نمی‌شود و در واقع از بازار عبور نمی‌کنند؛ به همین دلیل در عین ارزشمند بودن در تولید کل لحاظ نمی‌شوند.

(ج) لازمه رشد اقتصادی سرمایه‌گذاری منابع به جای استفاده از آن‌ها برای تولید کالاهای مصرفی است.

(۴) (الف) کاهش دخالت‌های دولت در اقتصاد و خصوصی شدن بنگاه‌های تولیدی

(ب) این نوع از کالاها گرچه ارزش بسیار زیادی دارند اما برای خرید آن‌ها پولی پرداخت نمی‌شود و در واقع از بازار عبور نمی‌کنند؛ به همین دلیل در عین ارزشمند بودن در تولید کل لحاظ نمی‌شوند.

(ج) شرط رشد اقتصادی، تلاش بیشتر برای استفاده بهینه از منابع و امکانات فعلی است.

پاسخ: گزینه ۱ (۱۰۱۱ - متوسط)

بررسی موارد:

(الف) در کشور ما هرچند تلاش‌هایی در جهت استقرار نظام اقتصادی اسلام صورت گرفته است؛ اما متأسفانه همچنان نهادهای سرمایه‌داری، در جهت انباشت ثروت در دست عده‌ای محدود و توزیع ناعادلانه آن فعالیت دارند.

(ب) برای اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی، تنها کالا و خدمات نهایی را در نظر می‌گیریم، نه محصولات واسطه‌ای را؛ چراکه کالاهای واسطه‌ای همگی در تولیدات نهایی محاسبه شده‌اند و اگر آن‌ها را هم جداگانه محاسبه کنیم، دچار خطای محاسبه مجدد می‌شویم.

(ج) هر کشور برای این که از مواهب رشد اقتصادی در آینده لذت ببرد، باید چیزهایی را در زمان حال در اقتصاد فدا کند؛ باید منابعی را که می‌توانست برای ساختن کالاهای مصرفی در زمان حال استفاده شود، برای ساختن انواع سرمایه‌ها و توسعه روش‌های تولید بهتر برای آینده صرف کند.

گروه آموزشی ماز

۲۸- جدول زیر نشان‌دهنده میزان تولیدات دو کشور A و B در دو سال متوالی است. اگر نرخ رشد در این دو کشور یکسان باشد، تولید کل در سال ۲۰۲۰

در کشور B چقدر است؟

کشور	تولید کل در سال ۲۰۲۰	تولید کل در سال ۲۰۲۱
A	۳۶۰,۰۰۰ میلیون تومان	۴۸۶,۰۰۰ میلیون تومان
B	؟	۱,۱۳۴,۰۰۰ میلیون تومان

(۱) ۷۸۰,۰۰۰ میلیون تومان

(۲) ۴۵۷,۰۰۰ میلیون تومان

(۳) ۹۲۸,۰۰۰ میلیون تومان

(۴) ۸۴۰,۰۰۰ میلیون تومان

پاسخ: گزینه ۴ (۱۰۱۱ - دشوار)

پاسخ تشریحی:

برای محاسبه تولید کل کشور B در سال ۲۰۲۰، ابتدا باید نرخ رشد در کشور A را به دست آوریم و با استفاده از آن و با توجه به یکسانی نرخ رشد در دو کشور، تولید کل کشور B در سال ۲۰۲۰ را محاسبه نماییم؛ بنابراین:

$$\text{نرخ رشد} = \frac{\text{تولید کل سال قبل} - \text{تولید کل در سال مورد نظر}}{\text{تولید کل سال قبل}} \times 100$$

$$\text{نرخ رشد} = \frac{486,000 - 360,000}{360,000} \times 100 = 35 \text{ درصد}$$

تولید کل کشور B در سال ۲۰۲۰ - ۱۰۱۳۴۰۰۰۰ تومان
 $\frac{35}{100} = \frac{\text{تولید کل کشور B در سال ۲۰۲۰}}{100}$
 ۳۵x = ۱۱۳۴۰۰۰۰ - ۱۰۰x → x = ۸۴۰۰۰۰ میلیون تومان

گروه آموزشی ماز

دهک	سهم در درآمد ملی
اول	۱
دوم	۲
سوم	۳
چهارم	۴
پنجم	۵
ششم	۶
هفتم	۷
هشتم	۸
نهم	۹
دهم	۱۰

۲۹- با توجه به جدول زیر، چنانچه:
 اختلاف سهم دهک سوم و ششم ۷ درصد؛
 اختلاف سهم دهک اول و پنجم ۵ درصد؛
 اختلاف سهم دهک نهم و هفتم ۶.۵ درصد؛
 و اختلاف سهم دهک دهم و نهم ۳.۵ درصد باشد،
 به ترتیب میزان سهام دهک‌های اول، ششم، هفتم و دهم چقدر است؟

- (۱) ۳ - ۱۳ - ۱۲ - ۲۴
- (۲) ۱ - ۱۲ - ۱۳ - ۲۲
- (۳) ۱ - ۱۲ - ۱۲ - ۲۲
- (۴) ۳ - ۱۳ - ۱۳ - ۲۴

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۱۱ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

در جدول دهک‌ها، سهم دهک‌های بالایی همیشه بیشتر یا مساوی با دهک پایین‌تر از خود است؛ بنابراین:
 ۱ = ۶ - ۵ = سهم دهک اول → سهم دهک پنجم = سهم دهک اول
 ۱۲ = ۵ + ۷ = سهم دهک ششم → سهم دهک سوم = ۷ + سهم دهک ششم
 ۱۲ = ۱۸ / ۵ - ۶ / ۵ = سهم دهک هفتم → ۶ / ۵ - سهم دهک نهم = سهم دهک هفتم
 ۲۲ = ۱۸ / ۵ + ۳ / ۵ = سهم دهک دهم → ۳ / ۵ + سهم دهک نهم = سهم دهک دهم

گروه آموزشی ماز

۳۰- کدام گزینه، درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
 الف) استفاده از ارزش پولی برای محاسبه تولید کل به این دلیل است که تنها واحد مشترک میان تمام محصولات، پول است.
 ب) GDP معادل درآمد ناخالص داخلی است زیرا هر تولیدی، درآمدی را برای تولیدکنندگان به همراه داشته است.
 ج) برای محاسبه میزان رشد واقعی، لازم است که تولیدات در هر سال به قیمت جاری محاسبه شود تا تأثیر تورم نیز در محاسبات دیده شود.
 د) عدم محاسبه مواردی مثل کار بدون دستمزد در تولید کل، ناشی از دشواری محاسبه این گونه فعالیت‌هاست.
 هـ) رشد اقتصادی سبب می‌شود که منحنی مرز امکانات تولید به سمت چپ و بالای نمودار جابه‌جا شده و ظرفیت تولید بیشتر شود.

- (۱) صحیح - صحیح - غلط - غلط
- (۲) صحیح - صحیح - غلط - غلط
- (۳) غلط - غلط - غلط - صحیح
- (۴) غلط - غلط - صحیح - غلط

پاسخ: گزینه ۲ (۱۰۱۱ - متوسط)

بررسی موارد:

ج) برای محاسبه میزان رشد واقعی، لازم است که تولیدات در هر سال به قیمت ثابت محاسبه شود تا تأثیرات تورم در محاسبه میزان واقعی افزایش تولید تأثیر نداشته باشد.
 هـ) در رشد اقتصادی منحنی به سمت راست و بالای نمودار جابه‌جا شده و ظرفیت تولیدی بیشتر می‌شود.

گروه آموزشی ماز

رشد اقتصادی

رشد

- افزایش میزان واقعی تولید در دوره‌ای معین نسبت به دوره قبل
- به معنای افزایش تولید و مفهومی کمی است.
- یک منشأ آن افزایش در منابع است.
- باعث انتقال منحنی به سمت راست و بالا می‌شود.

GDP

تولید (درآمد) ناخالص داخلی است. ارزش پول همه کالاها و خدمات نهایی تولید شده در داخل مرزهای یک کشور.

ارزش پولی ← دست‌یابی به یک واحد مشترک که تولید را اندازه‌گیری کنیم.

نحوه محاسبه

کالا و خدمات ← تولید فقط محدودی کالاهایی مثل توپ و لبنیات نیست بلکه خدمات را هم در برمی‌گیرد.

تولید نهایی ← اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی تنها کالا و خدمات نهایی را شامل می‌شود نه کالاهای وارداتی

داخل مرز یک کشور ← تولیدی را شامل می‌شود که در داخل مرزهای یک کشور تولید می‌شود چه تولید افراد آن‌چه توسط دیگران.

در یک سال ← تولید ناخالص داخلی تنها شامل کالا و خدمات نهایی و خدمات تولید شده در یک سال تقویمی از اول فروردین تا پایان اسفند است.

مواردی که محاسبه نمی‌شود.

کار بدون دستمزد / خرید و فروش کالاهای دست دوم / تولیدات قاچاق و غیر قانونی

نرخ رشد تولید از فرمول مقابل بدست می‌آید:

$$100 \times \frac{\text{تولید خالص داخلی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی سال جاری}}{\text{تولید ناخالص داخلی}}$$

پیشرفت اقتصادی

پیشرفت: به معنای بهبود اوضاع و شرایط یک کشور در برخی شاخص‌ها از قبیل میزان امید به زندگی و ... است.

شاخص توسعه انسان ← یکی از شاخص‌های رایج است که برای اندازه‌گیری پیشرفت به کار می‌رود (HDI) که شامل مؤلفه‌های نظیر میزان امید به زندگی در بدو تولد، میانگین سال‌های تحصیلی، سرانه درآمد ناخالص ملی و شاخص‌های نابرابری

سایر مؤلفه‌های مربوط به HDI:

نرخ باروری / نابرابری‌های جنسیتی / دسترسی به آب آشامیدنی
سالم / بهداشت عمومی / شاخص‌های فقر و پایداری محیطی

الگوی پیشرفت اسلامی ایرانی ← به منظور دست‌یابی به الگویی است که با شرایط فرهنگی، اقلیمی و تاریخی کشور سازگار باشد و بتواند راه روشنی را پیش پای مردم قرار دهد.

شاخص دهک‌ها

یکی از شاخص‌های وضعیت توزیع درآمد است و به منظور نشان دادن پیشرفت‌هایی است که در زمینه عدالت اقتصادی روی داده است.

از محاسبه دهک دوم به دهک دهم شاخصی به دست می‌آید که برای مقایسه وضعیت توزیع درآمد به کار می‌رود.

جناس تام در کنکور سراسری (انسانی)

گرچه در بحر غم او به کنار افتادیم
گر بزرگی و خطر خواهی خطر بایست کرد
یا قوت روان بخش تو تا قوت روان است
ای لب لعلت ز آب زندگانی برده آب
وز روی آن که رونق خویان ز روی توست
تو داری طاق ابرویی که جفتش نیست در عالم
مگذار مطرب را دمی کز چنگ بنبه چنگ را

✓ جناس تام در کنکور سراسری (عمومی، ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰)

میل رفتن مکن ای دوست، دمی با ما باش
تا در خیال حورم و اندیشه‌ی قصور
گرت سودای آن باشد کزین سودا برون آیی
چون به چهره بفشانی چین زلف مشک افشان
مهر آن مهر، فروغی، نپذیرد نقصان
عنان یاد ز دست نخواهم داد کنون
گرچه طوطی ز شکر نیک به تنگ آمده بود
جز این نیست پیدا که انسان دلیست
ز کوی نسیم صبا بوی برد
در جهان مردی نمی‌بینم که از دردی جداست
موسم گل نبود توبه‌ی عشاق درست
گر نسیم سحر از زلف تو بویی آرد
جوی خون می‌رود از چشمه چشم بر خاک
جهد کن تا اثر خیز تو ماند باقی
چشم خون‌بارم اگر کوه گران پیش آید
کام دلم آن بود که جان بر تو فشانم
تا مگر صبح تو سر بر زرد از مطلع مهر
چو غنچه بر سرم از کوی او گذشت نسیمی
به سخن دعوی حق را نتوان برد از پیش
تو کوه و کاه چه دانی که شهریارا چیست؟
بر مستی ما دست ملامت مفشانید
کمان ابروی او گر کمین غمزه گشود
با رنگ و بوی ای گل، گل رنگ و یو ندارد
برکنم از زمین دل بیخ امل به بیل غم
خون دل تا چند نوشم باده‌ی نوشین بیار
قوت من خون جگر بود ز یا قوت لبش
تا جان بود از مهر رخس برکنم دل
دانی که بر عذار تو خال سیاه چیست؟
ز باغ حسن خود بر خور که من در سایه‌ی سرو

لیک شادیم که امید کنار است آن‌جا (انسانی ۹۲ داخل)
از نظربازی آن گل‌پیرهن غافل مشو (انسانی ۹۴ خارج)
چشم ز غمت چشمه‌ی یا قوت روان است (انسانی ۹۵ خارج)
ما ز چشم می‌پرست مست و چشم مست خواب (انسانی ۹۶ خارج)
دائم نظاره‌ی رخ خویانم آرزوست (۹۹ خارج نظام قدیم)
تویی آن کس که در عالم به جفت ابروان طاقی
در آبگون ساغر فکن آن آب آتش رنگ را

بر لب جویی، طرب جویی و به کف ساغر گیر (زبان، ۱۴۰۰)
جز مایه‌ی قصور نگرده نماز من (زبان ۹۹)
زهی سودا که خواهی یافت فردا از چنین سودا (هنر ۹۹)
کس به هیچ نستاند بار نافه‌ی چین را (زبان ۹۸)
نور خورشید فروزنده نگرده کم و بیش (زبان ۹۷)
گسسته یاد که در دست نیست جز بادم (انسانی ۹۷)
دگر از آرزوی تنگ شکر بازآمد (انسانی ۹۷)
که او هست باقی و باقی فناست (انسانی ۹۶)
به بوییش دلم پی بدان کوی برد (خارج ۹۵)
یک طربناک است بر گردون و آن هم مرد نیست (انسانی ۹۴ داخل)
توبه یعنی چه؟ بیا باده بیار ای ساقی (انسانی ۹۵ داخل)
جان فشانیم به سوغات نسیم تو نه سیم (انسانی ۹۶ داخل)
بر سرم بین که ز دست تو چه‌ها می‌آید (انسانی ۹۶ داخل)
که در این می‌کده جم را به جز از جام نماند (انسانی ۹۶ خارج)
بر سر آب روان افکندش هم‌چون کاه (انسانی ۹۲ داخل)
آن کام میسر شد و این کار برآمد (انسانی ۹۲ خارج)
دیده بر چرخ چو مسمار فرو دوز امشب (انسانی ۹۳ خارج)
که پرده بر دل خونین به بوی او بدریدم (انسانی ۹۴ خارج)
هر که سر در سر این کار کند منصور است (انسانی ۹۳ داخل)
به کوه محنت من بین و چهره‌ی کاهی (انسانی ۹۳ خارج)
وز هستی ما گرد به یک‌بار برآید (انسانی ۹۳ خارج)
به شوق سینه سپر کن که تیر می‌آید (انسانی ۹۵ داخل)
با لعلت آب حیوان آبی به جو ندارد (انسانی ۹۵ داخل)
خار اجل ز راه جان برکنم، دریغ من (انسانی ۹۶ خارج)
تا بشویم جامه جان را به آب چشم جام (انسانی ۹۷ داخل)
هیچکس در طلب نوش نخورد این همه نیش (انسانی ۹۷ خارج)
گر میر نه‌ی پندم و گر پیر دهد پند (۹۸ خارج نظام جدید)
زاغی که بر کناره باغی نشسته است (۹۹ خارج نظام قدیم)
جهانی را ز باغ عشق بر خوردار می‌بینم

گروه آموزشی ماز

۳۱- کدام گزینه «فاقد» جناس و دارای «تلمیح» و تشبیه است؟

۱) شبی برنشست از فلک برگذشت
۲) ای شاهد افلاکی در مستی و در پاکی
۳) نگاه دار گرت چون عقیق آبی هست
۴) ماه کنعانی من، مسند مصر آن تو شد

۱) شبی برنشست از فلک برگذشت
۲) ای شاهد افلاکی در مستی و در پاکی
۳) نگاه دار گرت چون عقیق آبی هست
۴) ماه کنعانی من، مسند مصر آن تو شد

پاسخ: گزینه ۳ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

در این گزینه، جناس دیده نمی‌شود. «خضر» به داستان «خضر پیامبر و آب حیات» اشاره می‌کند. «بادیه عشق» و «آتشین جگر» تشبیه دارند.

- ۱ «فلک» و «ملک (فرشتگان)» جناس ناهمسان اختلافی دارند. بیت به ماجرای معراج پیامبر اسلام (ص) تلمیح دارد.
- ۲ «مانم» و «مانی» جناس دارند. در این بیت، تلمیح دیده نمی‌شود. «مانم» و «مانی» هر دو ادات تشبیه هستند؛ من به چشم / تو به اشک
- ۳ «آن» (۱) ضمیر ملکی است (آن تو) و «آن» (۲) ضمیر اشاره است و جناس می‌آفرینند. در این بیت، تلمیح به داستان حضرت یوسف هست اما تشبیه دیده نمی‌شود.

گروه آموزشی ماز

۳۲- در کدام گزینه، «قافیه» به آرایه «جناس» آراسته شده است؟

- ۱) گر دو عالم شد همه یک بار نیست
۲) ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد
۳) که ای سالک چه در انبانه داری
۴) قبله هشتم علی آن زهر نوش
- در زمین ریگی همان انگار نیست
دل رمیده ما را انیس و مونس شد
بیا دامی بنه گر دانه داری
کاهش شده در ساعر جان زهر نوش

پاسخ: گزینه ۴ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

مراقب باشید ابیات را درست بخوانید! در آرایه‌های بدیع لفظی این موضوع اهمیت فراوانی دارد. درست‌خوانی و درست‌فهمی شعر فارسی موضوعی است که از طریق درس‌نامه‌ها، پاسخ‌نامه‌ها و بخش‌های «تشریح ابیات» و «نکته‌گشایی / رمزگشایی» به جد دنبال کرده‌ایم.

در این گزینه، خوانش درست بدین صورت است: قبله هشتم، علی، آن زهرنوش (= زهرنوشنده) [است] که در ساعر جان، زهر نوش (= عسل، چیز گوارا) شده. بدین صورت، قافیه‌های بیت بر اساس «جناس» ساخته شده و قافیه به جناس آراسته گشته.

پروسی سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها، واژه قافیه جناس ندارد یا واژه‌ای که در پایان بیت آمده، عیناً تکرار شده و «ردیف» به شمار می‌آید.

گروه آموزشی ماز

۳۳- در کدام گزینه، «جناس همسان» وجود دارد؟

- ۱) خود را درم خرید رضای خدای کن
۲) بردوخته‌ام دیده چو باز از همه عالم
۳) رخساره او پرده عشاق درید
۴) چون به چمن صف زند خیل سهی قامتان
- دامن از این خدای فروشان فروشان
تا دیده من بر رخ زیبای تو باز است
با آن کسه نهفته دارد اندر پرده
قامت رعنای تو از همه رعنا تر است

پاسخ: گزینه ۲ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

در بیت ۲، «باز» تکرار شده که (۱) در معنی «نوعی پرندۀ شکاری» و (۲) به معنی «گشوده» به کار رفته است.

پروسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «فروشان» و «فروشان» جناس ناهمسان دارند. «خدای» تنها تکرار شده و واژه‌آرایی دارد.
- ۲ «پرده» تکرار شده و واژه‌آرایی آفریده
- ۳ «رعنا» تکرار شده و واژه‌آرایی آفریده.

«پرده» از مهم‌ترین واژه‌های ادبی به شمار می‌آید که به دلیل چندمعنایی بودن «ایهام» آفرین و «ایهام تناسب» ساز است یا ممکن است به شکل «جناس همسان» تکرار شود. واژه‌ای است که در اغلب ترکیبات و عبارات کاربرد کنایی دارد (پرده دریدن، پرده پوشیدن و...). در مقابل، واژه «رعنا» واژه چندمعنایی و ادبی‌ای که آفرینندۀ «جناس همسان» باشد، نیست. بر این واژگان مسلط باشید. در درس‌نامه با بسیاری از آن‌ها آشنا می‌شوید.

جناس همسان (تام)

گاهی شاعر برای افزایش موسیقی و زیبایی بیت، یک واژه را دو بار بیان می‌کند تا صدای یکسانی به گوش برسد (افزایش موسیقی) اما هر دو را در معنای متفاوتی به کار می‌برد. به تکرار یک لفظ در دو معنی متفاوت، جناس تام گفته می‌شود.

دو شرط اصلی جناس تام، تلفظ یکسان و نوشتار یکسان است. الفاظ چندمعنایی (که در ایهام و ایهام تناسب هم اهمیت دارند) می‌توانند دو بار تکرار شده و جناس تام بیافرینند.

اتصالاتی که در جناس بی تأثیرند!

«تر» و «ترین»، علائم جمع (ها، ان، ات) و «ی» نکره ضمایر متصل (ضم، یت، شش، همان، هتان، هشان) هم در جناس تام تأثیری ندارند. بنابر این، «گورها» و «گور»، «مهرم» و «مهر» و... می‌توانند جناس تام داشته باشند. همچنین، «ی» اسنادی را هنگام بررسی جناس در نظر نمی‌گیریم؛ پس «مردی» (مرد هستی) و «درد» جناس دارند.

«لفظ»

در تعریف جناس، به واژه «لفظ» دقت کنید. جناس تام می‌تواند بین انواع مختلف واژگان اتفاق بیفتد اما بین دو حرف اتفاق نمی‌افتد. در زبان فارسی، ما چند نوع کلمه داریم:

اسم، صفت، قید، فعل، حرف، ضمیر، فعل مثلاً «بر» می‌تواند به معنی ۱) آغوش، سینه، ۲) نزد، ۳) روی (حرف اضافه)، ۴) ثمر و میوه باشد. حتی پیشوند «بر» در فعل «برگرفتن» (و نمونه‌های مشابه) هم می‌تواند با هر یک از معانی دیگر جناس تام بسازد.

آب: مایع نوشیدنی / آب: رونق و آبرو	په: درخت په، میوه په / په: بهتر
آهنگ: قصد و نیت / آهنگ: نغمه و صدا	بگذار: قرار بده / بگذار: رها کن
آهو: غزال / آهو: عیب و نقص	روان: جاری و متحرک / روان: روح
باد: جریان هوا / باد: فعل دعایی «باشد»	بی‌وزن: سبک / بی‌وزن: بی‌ارزش و بی‌اعتبار / بی‌وزن: بدون وزن عروضی
بار: دفعه و مرتبه / بار: محموله / بار: میوه و ثمر، محصول / بار: اجازه ورود به نزد شخصی بزرگ	پرده: حجاب، پوشش / پرده: پرده موسیقی / پرده: صفحه یا بوم نقاشی
باری: یک بار / باری: خلاصه	پریشان: آشفته و درهم / پریشان: بیمار و پریشان‌حال، مضطرب
باز: گشوده / باز: پرنده شکاری / باز: دوباره، مجدداً	تاب: تاب و توان / تاب: پیچ و تاب / تاب: تابش
بازی: بازی و سرگرمی / بازی: باز شکاری بودن	باد: هوا / باد: فعل دعایی از بودن
بالا: قد و قامت / بالا: متضاد پایین	بر: حرف اضافه / بر: ثمر / بر: سینه و آغوش
بهشت: جنت / بهشت: از مصدر «هشتن»	چنگ: پنجه دست / چنگ: نوعی ساز
جهان: دنیا / جهان: صفت فاعلی «جهنده»	دوش: دیشب / دوش: کتف
خطر: اعتبار و اهمیت / خطر: ریسک	طاق: یگانه / طاق: بنای محذب

گروه آموزشی ماز

۳۴- در کدام گزینه «جناس افزایشی» دیده نمی‌شود؟

- ۱) دیده نادیده به اقبال تو ایمان آورد
- ۲) دلا ز رنج حسودان مرنج و واثق باش
- ۳) او را طلب و بر ره او رو که نشسته است
- ۴) دو اشک و روی زردم سهل است اگر ببینی

پاسخ: گزینه ۱ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

در این گزینه جناس افزایشی دیده نمی‌شود؛ «دیده» و «نادیده» بیش از یک حرف اختلاف دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ «رنج» و «مرنج»
- ۳ «طلب» و «لب»
- ۴ «زرد» و «زر»

جناس ناهمسان افزایشی:

میان دو واژه که یکی فقط یک حرف بیش‌تر دارد، این نوع جناس وجود دارد. واژه‌ای که حرف متفاوت را دارد، معمولاً یک مصوت کوتاه بیش‌تر هم دارد؛ «جان» و «جهان» که این ایرادی در جناس ایجاد نمی‌کند.

۱) ابتدا: دم - قدم، نظر - منظر

۲) میان: سیر - سر، غزال - غزل، نیاز - قیامت، حرم - حریم، جام - جم، دست - دوست، زر - زور، نای - نی، سگ - سنگ، سر - سپر

۳) پایان: غار - غارت، باد - باده، دید - دیده، رفت - رفته، خطا - خطاب

گروه آموزشی ماز

۳۵- در همهٔ گزینه‌ها «جناس اختلافی» وجود دارد، به جز:

- ۱) عزیزا کاه‌برگی بار منت
- ۲) در چنگ تو همچون نی می‌نالم و می‌زارم
- ۳) دل خراب من از عشق کی شود خالی
- ۴) خوش می‌دهد نشان جلال و جمال یار

پاسخ: گزینه ۳ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

در این گزینه، میان «کنج» و «گنج» به دلیل اختلاف در مصوت و اختلاف در حرف جناس اختلافی وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «کاه» و «کوه»
- ۲ «می‌سوزم» و «می‌سازم»
- ۳ «جلال» و «جمال»

جناس ناهمسان اختلافی

میان دو واژه تنها یک حرف اختلاف وجود دارد که می‌تواند در ابتدا، وسط یا آخر واژه باشد.

۱) ابتدا: تن - من، است - دست، کیش - ریش، کمند - سمند، سجد - وجود، گر - مر، بر (با معانی مختلف) - سر

۲) میان: جوان - جهان، نیش - نوش، بازار - بیزار، طرب - طلب

۳) پایان: خروس - خروش، بار - باز، باد - بام، غریب - غریو

نکته: از آن‌جا که در جناس اختلافی، تمایز «حرف» بیش‌تر مطرح است، برخی معتقدند تفاوت یک مصوت کوتاه (ـِ) تأثیری در جناس ناهمسان اختلافی ندارد.

گروه آموزشی ماز

۳۶- «هم‌ریشگی» در کدام گزینه به موسیقی سخن افزوده است؟

- ۱) مرحبا ای هدهد هادی‌شده
- ۲) ای گدایان خرابات، خدا یار شماس
- ۳) ای دلیل دل گم‌گشته خدا را مددی
- ۴) تر کرد ز آب چشم سر آستین خویش

پاسخ: گزینه ۳ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

«دلیل» و «دلالت» اشتقاق دارند و هم‌ریشه‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «هدهد» و «هادی‌شده» ممکن است در ظاهر شباهت داشته باشند اما ارتباط ریشه‌ای ندارند.
- ۲ «انعام» و «انعام» جناس حرکتی می‌آفرینند و هم‌ریشه نیستند.
- ۳ «آستان» و «آستین» هم‌ریشه نیستند.

گروه آموزشی ماز

۳۷- در کدام بیت، هر دو آرایهٔ «جناس و اشتقاق» در دو واژه دیده می‌شود؟

- ۱) زرد گرداند مبارز را به هیئت روز جنگ
- ۲) هر که فدا نمی‌کند دینی و دین و مال و سر
- ۳) صحبت جان و جهان جان و جهان می‌ارزد
- ۴) خجسته‌طلعت و فیروزبخت و فرخ‌فال

پاسخ: گزینه ۴ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

«طلعت» و «طلعت» هم‌ریشه‌اند ولی جناس ندارند. «سعد» و «سعید» دارای هم‌ریشگی جناس هستند.

۱ «ریش» و «ریشه» جناس دارند اما اشتقاق ندارند.

۲ «دینی» و «دین» نه جناس دارند و نه اشتقاق.

۳ «جان» و «جهان» جناس ناقص افزایشی دارند اما هم‌ریشه نیستند.

گروه آموزشی ماز

۳۸- با توجه به ابیات زیر، کدام گزینه درباره کاربرد آرایه جناس درست است؟

الف - روزی به زخندان گفتم به سیمینی	گفت از نظری داری، ما را به از این بینی
ب - صاف بد آمیخته با درد می	بر سر خم رفت و جدا شد ز درد
ج - ای صبر تویی دائم پروانه کار دل	دل شیفته پروانه است از نار نگه دارش
د - نامه را نیمه به خون سرخ شد و نیمه زرد	نقش آن نام چو بر دیده و رو مالیدم
ه - ای به خلق از جهانیان ممتاز	چشم خلقی به روی خوب تو باز
و - سایه بالای آن سرو از سر من کم مباد	ز آن که بر من رحمتی از عالم بالاست این
۱) بیت «د» تنها دو جناس اختلافی دارد.	۲) در «ب» و «ه» جناس ناهمسان حرکتی دیده می‌شود.
۳) در این ابیات، سه جناس همسان وجود دارد.	۴) در همه ابیات، جناس ناهمسان هست.

(۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - دشوار)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

- الف) جناس همسان:** یک «به» به معنای میوه به است و «به» دوم به معنای «بهتر» است.
- ب) تشریح بیت:** [او = وجود فردی که در گذشته] می صاف آمیخته با درد (= لرد) بود. بر سر خم رفت و ز درد جدا شد. («بر / سر» اختلافی)
- ج) جناس اختلافی:** «نار / دار / کار» **جناس همسان:** «پروانه» (۱) مجوز (۲) نوعی حشره زیبا
- د) جناس اختلافی:** «نامه» و «نیمه» / «نیمه» و «نیمی» / «نام» و «نامه» جناس ناهمسان اختلافی دارند. (۳) اختلافی)
- ه) جناس حرکتی:** «خلق» و «خلق»
- و) جناس همسان:** «بالا» (۱) قد و قامت (۲) متضاد پایین جناس افزایشی: «سرو / سر»

جناس ناهمسان حرکتی:

اختلاف میان دو واژه تنها در یک مصوت کوتاه است. برخی از جفت‌واژگان جناس‌ساز (حرکتی):

- ۱- مُلک، مَلِک
- ۲- مُلک، مَلِک
- ۳- مَهر، مَهر
- ۴- گِل، گِل
- ۵- زَهره، زَهره
- ۶- رَفتن، رَفتن
- ۷- می‌گنی، می‌گنی
- ۸- تَرک، تَرک
- ۹- اُستاد، اُستاد
- ۱۰- کُشت، کُشت
- ۱۱- دُر، دُر

نکته: «جناس تام» و «تکرار» را با این نوع جناس نباید اشتباه گرفت.

تمرین: جناس ناقص را در ابیات کنکوری زیر تشخیص دهید.

- ۱- نام و ننگ و صبر و هوش و عقل و دینم شد حجاب
- ۲- چشم که بر تو می‌کنم چشم حسود می‌کنم
- ۳- شکر شکر ز طوطی روان بازمدار
- ۴- از بس که با جان و دلم ای جان و دل آمیختی

پاسخ:

- ۱- «تَرک» و «تَرک»
- ۲- «می‌کنم» و «می‌کنم»
- ۳- «شکر» و «شکر»
- ۴- «گِل» و «گِل»

۳۹- نوع جناس در کدام گزینه به درستی نوشته نشده است؟

- ۱) بی حد و بی کناری نایی تو در کنار
 - ۲) تا کار و بار عشق هوای تو دیده ام
 - ۳) در جهان مردی نمی بینم که از دردی جداست
 - ۴) گر نیازت را پذیرد شمس تبریزی ز لطف
- ای بحر بی‌امان که تو را زینهار نیست (همسان)
ما را تحیری است که با کار کار نیست (همسان)
یک طربناک است بر گردون و آن هم مرد نیست (اختلافی)
بعد از آن بر عرش نه تو چاربالش بهر ناز (افزایشی)

پاسخ: گزینه ۲ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

«کار» و «بار» اختلافی است. «کار» هم فقط تکرار شده. در این بیت جناس همسان دیده نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ جناس همسان میان «کنار» (لبه) و «کنار» (آغوش)
- ۲ «مرد» و «درد» جناس اختلافی دارند. «ی» در «مردی» ی نکره است و تاثیری در جناس ندارد.
- ۳ «نیاز و ناز» جناس افزایشی دارند.

گروه آموزشی ماز

۴۰- جناس در کدام گزینه «همسان» نیست؟

- ۱) از قاصدان شنیدن پیغام دوستان
 - ۲) می قبای آتشین دارد شما در بر کشید
 - ۳) گر از جفای تو در کنج خانه بنشینم
 - ۴) سعدی از پرده عشاق چه خوش می‌گوید
- گل را به دست دیگری از باغ چیدن است
شمع تاج آتشین دارد شما بر سر نهید
خیالت از در و بامم به‌عنف درگیرد
ترک من پرده برانداز که هندوی توام

پاسخ: گزینه ۱ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - متوسط)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ «بر» جناس تام دارد: ۱) سینه / آغوش
- ۳ «در» جناس تام دارد: ۱) حرف اضافه
- ۴ «پرده» جناس تام دارد: ۱) معنای موسیقایی ۲) پوشش

گروه آموزشی ماز

۴۱- نوع «همسان و ناهمسان» آرایه جناس، به ترتیب، در چند بیت دیده می‌شود؟

الف - اگر تو برفکنی در میان شهر نقاب	هزار مومن مخلص درافکنی به عقاب
ب - سر ارادت ما و آستان حضرت دوست	که هر چه بر سر ما می‌رود ارادت اوست
ج - ای ازل دایه بوده جان تو را	و ای ابد مایه داده کان تو را
د - رخ تو در دلم آمد مراد خواهم یافت	چرا که حال نکو در قفای فال نکوست
ه - هوس تو هیچ طبعی نیزد که سر نبازد	ز پی تو هیچ مرغی نبرد که پر نریزد
۴ و ۲ (۱)	۵ و ۱ (۳)

پاسخ: گزینه ۳ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - دشوار)

بررسی موارد:

بیت «الف»: ناهمسان: «نقاب» و «عقاب (= مجازات)»

بیت «ب»: همسان: «ارادت»: ۱) علاقه / احترام ۲) خواست (اراده)

بیت «ج»: ناهمسان: «دایه» و «مایه»

بیت «د»: ناهمسان: «حال» و «فال»

بیت «ه»: ناهمسان: «نیزد / نبرد»

ناهمسان: «دوست» و «اوست» ناهمسان: «هر / بر»، «هر / سر»، «هر / سر»

ناهمسان: «کان» و «جان»

گروه آموزشی ماز

۴۲- در کدام گزینه، ارکان جناس «فاعد» تضاد هستند؟

۱) سودای نیاز من و ناز تو محال است
۲) چنین است گیتی ز نزدیک و دور
۳) به رزم آسمان را خروشان کند
۴) بر ما ببخش اگر ز تو پرهیز می‌کنیم

پاسخ: گزینه ۴ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - ساده)

پاسخ تشریحی:

«تاب» و «عتاب» جناس ناقص افزایشی دارند اما تضاد ندارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «ناز» و «نیاز» یک حرف تفاوت دارند (جناس افزایشی) و متضاد هستند.
۲ «سوگ» و «سور» در صامت پایانی تفاوت دارند (جناس ناقص اختلافی) و متضاد هم به شمار می‌آیند.
۳ «رزم» و «بزم» در صامت آغازین تفاوت دارند (جناس ناقص اختلافی) و متضاد هم به شمار می‌آیند.

گروه آموزشی ماز

۴۳- کدام اختیار شاعری در بیت زیر وجود ندارد؟

ترسم این قوم که بر دردکشان می‌خندند
۱) ابدال
۲) بلند بودن هجای پایان مصراع
۳) آوردن فعلاتن به جای فعلاتن
۴) قلب

پاسخ: گزینه ۴ (۳۰۰۳ - عروض و قافیه - متوسط)

پاسخ تشریحی:

اختیار قلب ندارد. دقت کنید که وزن بیت اصلاً گنجایش اختیار قلب ندارد.

تر	سَ	مِی	قوم	کِ	بَر	درد	کِ	شَا	می	خن	دند
-	U	-	U	U	-	U	U	-	-	-	-
در	سَ	رَ	کَا	رَ	خَ	رَا	بَات	کُ	دِی	مَای	رَا
-	U	-	U	U	-	U	U	-	-	-	-
فعلاتن به جای فعلاتن	تغییر کمیت										
فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

گروه آموزشی ماز

۴۴- در مصراع اول کدام گزینه، هر دو اختیار «فعلاتن به جای فعلاتن» و «ابدال» باهم به کار رفته است؟

۱) ای صبا گر به جوانان چمن بازرسی
۲) گر چنین جلوه کند مغبجه باده فروش
۳) ای که بر مه کشی از عنبر سارا چوگان
۴) برو از خانه گردون به در و نان مطلب

پاسخ: گزینه ۳ (۳۰۰۳ - عروض و قافیه - متوسط)

پاسخ تشریحی:

خط عروضی	ای	کِ	بَر	مَه	کَ	شی	زَ	عَن	بَ	رَ	سا	را	چو	گا
وضعیت فعلی	-	U	-	-	U	-	-	-	U	U	-	-	-	-
اصلی (با اختیار)	U	U	-	-	U	تغییر کمیت	-	-	U	U	-	-	ابدال	-

۱ مصراع اول در این بیت دارای ابدال نیست:

خط عروضی	ای	صَ	با	گر	بَ	جَ	وا	نا	نَ	چَ	من	باز	رَ	سی
وضعیت فعلی	—	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	—
اصلی (با اختیار)	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	—
فاعلاتن به جای فاعلاتن														

۲

خط عروضی	گر	چَ	نی	جل	و	کُ	نَد	مُغ	بَ	چَ	ی	با	دِ	فُ	روش
وضعیت فعلی	—	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	U
اصلی (با اختیار)	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	U
فاعلاتن به جای فاعلاتن															
تغییر کمیت															
بلند دانستن هجای آخر مصراع															

۳

خط عروضی	بَ	رو	زَ	خا	نَ	ی	گر	دو	بَ	دَ	رُ	نا	مَ	طَ	لَب
وضعیت فعلی	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—
اصلی (با اختیار)	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—
تغییر کمیت															

گروه آموزشی ماز

۴۵- در مصرع اول کدام بیت، همهٔ اختیارات شاعری «تغییر کمیت مصوت بلند»، «حذف همزه» و «بلند دانستن هجای پایان مصراع»، صورت نگرفته است؟

چون نافه بسی خون دلم در جگر افتاد
که ز صحرای ختن آهوی مشکین آمد
شرم از آن چشم سیه دار و میندش به کمند
که من چو آهوی وحشی ز آدمی برمیدم

(۱) دردا که از آن آهوی مشکین سیه چشم
(۲) مزدگانی بده ای خلوتی نافه‌گشای
(۳) مکش آن آهوی مشکین مرا ای صیاد
(۴) گناه چشم سیاه تو بود و گردن دلخواه

پاسخ: گزینه ۴ (۳۰۰۳ - عروض و قافیه - متوسط)

پاسخ تشریحی:

خواه	دل	ن	دَ	اگر	دُ	بو	ت	ه	یا	س	م	چش	هـ	نا	گُ
U-	-	U	U	-	U	-	U	U	-	U	U	-	U	-	U
U-	-	U	U	-	U	-	U	تغییر کمیت	-	U	U	-	U	-	U
فاعلاتن			مفاعیلن			فاعلاتن			مفاعیلن			فاعلاتن			

۱ اختیار «حذف همزه»، «تغییر کمیت مصوت بلند» و «بلند دانستن هجای پایانی» در مصرع اول این بیت دیده می‌شود.

خط عروضی	دَر	دا	کَ	زَ	آ	هو	ی	مش	کی	ن	س	یَه	چشم
نشانهٔ هجایی	—	—	U	U	—	—	U	—	—	U	U	—	U
وزن‌واژه	مفعول	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول
تغییر کمیت													
حذف همزه													
بلند دانستن هجای پایانی													

۲ اختیار «حذف همزه»، «تغییر کمیت مصوت بلند» و «بلند دانستن هجای پایانی» در مصرع اول این بیت دیده می‌شود.

خط عروضی	مُز	دِ	گا	نی	بِ	دِ	هی	خَل	وَ	تی	ی	نا	فِ	شای
نشانهٔ هجایی	—	U	—	—	U	U	—	—	U	—	—	—	U	U
وزن‌واژه	فاعلاتن به جای فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن
تغییر کمیت														
حذف همزه														
بلند دانستن هجای پایانی														

اختیار «هذف حمزه»، «تغییر کمیت مصوت بلند» و «بلند دانستن هجای پایانی» در مصراع اول این بیت دیده می‌شود.

خط عروضی	م	ک	ش	آ	هو	ی	مش	کی	ن	م	را	ای	صی	یاد
نشانه هجایی	U	U	حذف حمزه	-	U	U	-	-	U	U	-	-	UU	بلند دانستن هجای پایانی
وزن و اژه	فعلاتن			فعلاتن			فعلاتن			فعلاتن			فعلن	

گروه آموزشی ماز

۴۶- بیت زیر چند مورد از اختیارات وزنی را دارا می‌باشد؟

عاشقی از جان من نسبت آدم برید

تا رقم عاشقی در دلم آمد پدید

ب - ابدال

الف - بلند تلفظ کردن هجای پایانی

د - آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

ج - قلب

(۴) سه

(۳) دو

(۲) یک

(۱) صفر

پاسخ: گزینه ۲ (۳۰۰۳ - عروض و قافیه - متوسط)

پاسخ تشریحی:

تقطیع بیت:

تا	ر	ق	م	عا	ش	قی	در	د	ل	ما	مد	پ	دید
-	U	U	(بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه) (زبانی)	-	U	-	-	U	U	(حذف) (همزه)	-	U	(بلند بودن هجای پایانی) (وزنی)
مفتعلن				فاعلن				مفتعلن				فاعلن	
عا	ش	قی	یز	جا	ن	من	نس	ب	ت	ء	دم	ب	رید
-	U	کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (همزه)	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	(بلند بودن هجای پایانی) (وزنی)
مفتعلن				فاعلن				مفتعلن				فاعلن	

گروه آموزشی ماز

۴۷- کدام بیت دارای اختیار «قلب» می‌باشد؟

(۱) بوی گل و سنبل است یا که هوای بهار؟

(۲) بنده یکدل منم بند قباى تو را

(۳) از پس پنجاه سال عشق به ما چون فتاد

(۴) ماتم جانسوز کیست گرفته آفاق را

زمزمه بلبل است یا که نوای هزار؟

چاکر یکتا منم زلف دو تای تو را

از بر ما رفته بود روی به ما چون نهاد

که صبح روی جهان تیره چه شام غم است

پاسخ: گزینه ۴ (۳۰۰۳ - عروض و قافیه - دشوار)

پاسخ تشریحی:

تقطیع بیت:

ما	تَ	م	جای	سو	ز	کیست		گی	رف	ت	ء	فاق		را
-	U	U	-	-	U	-	(بلند بودن هجای پایان نیم مصراع)	U	-	U	-	-	U	-
مفتعلن				فاعلن				مفتعلن				فاعلن		

ک	ص	ح	رو	ی	ج	ه	ت	ر	چ	شا	م	غ	مست
U	-	U	-	U	-	U	-	U	U	-	U	U	(بلند بودن هجای پایانی)
قلب	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
مفتعلن				فاعلن				مفتعلن				فاعلن	

تقطیع سایر ابیات:

بو	ی	گ	ل	سن	ب	لست	یا	ک	ه	وا	ی	ب	هار
-	U	U	U	-	U	-	U	U	U	-	U	U	(بلند بودن هجای پایانی)
هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه
مفتعلن				فاعلن				مفتعلن				فاعلن	

زم	ز	م	ی	بل	ب	لست	یا	ک	ن	وا	ی	ه	زار
-	U	U	U	-	U	-	U	U	U	-	U	U	(بلند بودن هجای پایانی)
هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه
مفتعلن				فاعلن				مفتعلن				فاعلن	

بن	د	ی	یک	دل	م	نم	بن	د	ق	با	ی	ت	را
-	U	U	-	-	U	-	U	U	U	-	U	U	-
هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه
مفتعلن				فاعلن				مفتعلن				فاعلن	

چا	ک	ر	یک	تا	م	نم	زل	ف	د	تا	ی	ت	را
-	U	U	-	-	U	-	U	U	U	-	U	U	-
هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه
مفتعلن				فاعلن				مفتعلن				فاعلن	

عز	پ	س	پند	جاه	سال	عشق	ب	ما	چن	ف	تاد
-	U	U	-	-	U	-	U	U	-	U	-
هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه
مفتعلن				فاعلن				مفتعلن			

عز	ب	ر	ما	رف	ت	بود	روی	ب	ما	چو	ن	ها	د
-	U	U	-	-	U	-	U	U	-	U	-	U	-
هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه	هجای کوتاه
مفتعلن				فاعلن				مفتعلن				فاعلن	

اختیار «قلب»

اگر دو رکن «مفاعیل» و «مفتعلن» را به جای هم بیاوریم، از اختیار قلب استفاده کرده‌ایم. برای قلب در رباعی استثناء داریم و اگر «مستفعل» به «فاعلات» تبدیل بشود، اختیار وزنی قلب در نظر می‌گیریم.

۴۸ - چه تعداد از ابیات زیر دارای اختیار ابدال هستند؟

- الف - اندیشه کنم هر شب و گویم یا رب
ب - دل صاف پروای محشر ندارد
ج - این تیغ نه از بهر ستمکاران کردند
د - در بال عقاب آمد آن تیر جگرسوز
ه - شب هست و شراب هست و عاشق تنهاست

- هجرانش چنین است وصالش چون است؟
که دریا غم از دامن تر ندارد
انگور نه از بهر نبید است به چرخشت
وز ابر مر او را به سوی خاک فرو خواست
برخیز و بیا بتا که امشب شب ماست

(۲ سه

(۳ چهار

(۴ پنج

(۱ دو

(۳۰۰۳ - عروض و قافیه - دشوار)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

فقط بیت «ب» ابدال ندارد.

تقطیع ابیات:

(الف)

عَن	دی	شِ	کُ	نم	هر	شَ	بُ	گو	یم	یا	رب
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	UU ابدال	-
مفعول			مفاعیل			مفاعیل			فعل		

هَج	رانش	چ	نی	نست	و	صا	لش	چو	نست
-	U	U	-	-	U	-	-	UU ابدال	U
مفعول			مفاعیل			مفاعیل			فعل

د	ل	صا	ف	پر	وا	ی	مح	شر	ن	دا	رد
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
فعلون			فعلون			فعلون			فعلون		

ک	در	یا	غ	مز	دا	م	ن	تر	ن	دا	رد
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
فعلون			فعلون			فعلون			فعلون		

ای	تیغ	ن	عز	به	ر	س	تم	کا	را	کر	دند
-	U	U	-	-	U	U	-	-	UU ابدال	-	U
مفعول			مفاعیل			مفاعیل			فعلون		

عَن	گور	ن	عز	به	ر	ن	بی	دست	ب	چر	خشت
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-	U
مفعول			مفاعیل			مفاعیل			فعلون		

ز	سو	گر	چ	ر	تی	ءای	مد	با	قا	عُ	ل	با	دَر
U (بلند بودن هجای پایانی)	-	-	U	U	-	-	U U ابدال	-	-	U	U	-	-
فعلون				مفاعیل			مفاعیل			مفعول			

وز	اب	ر	مَ	رو	را	بِ	سو	ی	خا	ک	فُ	رو	خا	ست
-	-	U	U	-	-	U	بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه	بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه	-	U	U	-	-	(بلند بودن هجای پایانی)
مفعول				مفاعیل			مفاعیل			فعلون				

ست	ها	تن	شق	عا	تُ	هس	رَاب	شَ	تُ	هس	شب
U (بلند بودن هجای پایانی)	-	U U ابدال	-	-	U	-	U	U	U	-	-
فعل			مفاعیل			مفاعیل			مفعول		

ست	ما	بِ	شَ	شب	ام	کِ	تا	بُ	یا	بِ	زُ	خی	بر
U (بلند بودن هجای پایانی)	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-
فعل			مفاعیل				مفاعیل				مفعول		

گروه آموزشی ماز

۴۹- کدام گزینه دارای اختیار وزنی ابدال می باشد؟

که ما دیدیم و محکم جاهلی بود
وز لاله صد هزار سوار از پی سوار
خون گشته و کشته بت هندویست
کوه در رقص آمد و چالاک شد

(۱) مگو دیگر که حافظ نکنه دان است
(۲) از گل هزار گونه بت اندر پس بت است
(۳) دل خسته و بسته مسلسل مویست
(۴) جسم خاک از عشق بر افلاک شد

(۳۰۰۳ - عروض و قافیه - دشوار)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

دل	خس	تِ	وُ	بس	تِ	ی	مُ	سل	سل	مو	ییست
-	-	U	U	-	U	-(اختیار بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه)	U	-	-	UU ابدال	U
مفعول		مفاعیل			مفاعیل			فعل			

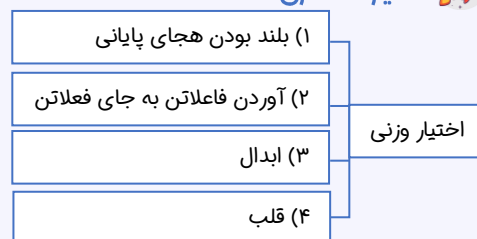
خون	گش	تِ	وُ	کش	تِ	ی	بُ	تِ	هن	دو	ییست
-	-	U	U	-	U	-(اختیار بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه)	U	-(بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه)	-	UU (ابدال)	U
مفعول		مفاعیل			مفاعیل			فعل			

مَ	گو	دی	گر	کِ	حا	فظ	نک	تِ	دا	نس	ت
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U
مفاعیلن			مفاعیلن			فعلون					
کِ	ما	دی	دی	مُ	مح	کم	جا	هَ	لی	بو	د
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U
مفاعیلن			مفاعیلن			فعلون					

از	گل	هـ	زا	ر	گو	نِ	بُ	تن	در	پَ	سِ	بُ	تس	ت
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	- (اختیار کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند)	U	-	(بلند بودن هجای پایانی)
مفعول				فاعلات			مفاعیل			فاعلن				

جس	م	خا	کز	عش	ق	بر	اف	لاک	شد
-	U	-	-	-	U	-	-	-	-
فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلن			
کوه	در	رق	صا	مَ	دُ	چا	لا	ک	شد
-	-	-	-	U	<u>U</u> - (اختیار کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند)	-	-	U	-
فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلن			

اختیارات شاعری:

۱- بلند بودن هجای پایانی:

- U ←
 - U ←

هجای پایانی هر مصراع و یا در اوزان دوری هر نیم‌مصراع «همیشه» باید بلند باشد پس در تقطیع همیشه آن را بلند به حساب می‌آوریم.

نکته: گاهی آخر مصراع یا نیم‌مصراع کشیده است (U-) ما لازم است کل هجای کشیده را بلند در نظر بگیریم نه فقط بخش کوتاه آن را. U- ←

۲- آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن:

در اوزانی که با «فعلاتن» آغاز می‌شود، شاعر می‌تواند به جای «فعلاتن»، «فاعلاتن» بیاورد.

فقط در ۴ وزن زیر ممکن است:

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

فاعلاتن فاعلاتن فعلن

ابدال: شاعر می‌تواند به جای دو هجای کوتاه (UU) یک هجای بلند بیاورد. UU ← -

در رکن‌های زیر قابل اجراست:

فعلاتن ← مفعولن

مستفعل ← مفعولن مفاعل ← فعولن

فعلات ← مفعول فعلن ← فعلن

قلب: شاعر می‌تواند «-ا» را به جای «-ا» و برعکس بیاورد. در دو رکن «مفاعیلن» و «مفتعلن» رایج‌تر است.

یک خبر از من بدان مرد سخندان برد
مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

کیست که پیغام من به شهر شروان برد
مفتعلن فاعلن مفاعلن فاعلن

گروه آموزشی ماز

۵۰- در کدام گزینه، اختیاراتهای وزنی بیش‌تری به کار رفته است؟

و گر بریزد کتان چه غم خورد مهتاب
مشک غمازست نتواند نهفتن بوی را
که در به روی ببندند آشنایی را
چه کند گوی که عاجز نشود چوگان را

۱) اگر چراغ بمیرد صبا چه غم دارد
۲) روی اگر پنهان کند سنگین دل سیمین بدن
۳) به جان دوست که دشمن بدین رضا ندهد
۴) چه کند بنده که گردن نهد فرمان را

پاسخ: گزینه ۱ (۳۰۰۳ - عروض و قافیه - دشوار)

پاسخ تشریحی:

رد	دا	غم	چ	با	ص	رَد	می	ب	راغ	چ	گر	ء
-	UU ابدال	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	U
تاب	مه	رد	خ	غم	چ	تا	کت	زَد	ری	ب	گر	و
U هجای پایانی	U U ابدال	-	U	-	U	-	-	U U ابدال	-	U	-	U
فاعلن		مفاعلن				فعلاتن				مفاعلن		

در این بیت، ۳ مورد ابدال و ۱ مورد بلند دانستن هجای پایانی به کار رفته است.

پروسی سایر گزینه‌ها:

رو	یَ	گَر	پَن	هائِ	کُ	نَد	سَن	گیلِ	دِ	لِ	سی	میلِ	بَ	دَن
–	U	–	–	–	U	–	–	–	U	–	–	–	U	–
تغییر کمیت کوتاه														
مُشک		غَم	ما	زَسْت	نَت	وا	ند	نِ	هَف	تَن	بوی		را	
–	U	–	–	–	U	–	–	–	U	–	–	–	U	–
فعلاتن				فعلاتن				فعلاتن				فاعلن		

هد	د	ن	ضا	ر	دی	ب	مَن	دُش	که	دوست	ن	جا	ب
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	U	-	U
را	بی	نا	ش	دند	ب	بن	روی	ب	دَر	U	-	U	U
-	U U ابدال	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U
فاعلن		مفاعلن				فعلاتن				مفاعلن			

را	ما	فَر	هَد	ن	ن	دن	گر	ک	د	بَن	نَد	کُ	چ
-	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U
را	گا	چو	وَد	ش	ن	جز	عا	ک	گوی	نَد	کُ	چ	چ
-	U U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U
فاعلن		فعلاتن				فعلاتن				فعلاتن			

گروه آموزشی ماز

۵۱- مفهوم بیت زیر در کدام گزینه دیده می‌شود؟

«بنگر به مرغ خوش‌پر چو خطیب فوق منبر
(۱) هر سو ز بحر طاعت صد موجه از غرض‌هاست
(۲) خورشید روی یار ز هر ذره ظاهر است
(۳) هر درختی راست تسبیح و ذکری در سجود
(۴) دانه تسبیح ما را حالتی هرگز نداد»

پاسخ: گزینه ۳ (۳۰۰۴ - قرابت معنایی - متوسط)

پایه تشریحی:

مفهوم مورد نظر سوال: طبیعت ستایش‌گر و تسبیح‌گوی خداوند است.

تشریح مصراع: هر درختی تسبیحی راست (= دارد) و ذکری در سجود [راست].

پروسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ تشریح بیت: صد موجه از غرض‌ها، هر سو ز بحر طاعت هست (= وجود دارد). نجات، بی‌ناخدایِ اخلاص، ممکن نبود. مفهوم: دشواری‌های راه عبادت
- ۲ مفهوم بیت: تجلی خداوند در مظاهر طبیعت
- ۳ دانه تسبیح، ما را (= به ما) حالتی هرگز نداد (= دانه تسبیح سبب نشد که حالتی روحانی به ما دست دهد)، بعد از این در پای خُم (ظرف سفالین برای شراب)، انگور باید دانه کرد.

گروه آموزشی ماز

۵۲- در کدام گزینه هر دو متن «کاملاً» به موضوع یکسانی اشاره دارد؟

- (۱) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم ننگی
عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف که ما عبدناک حق معرفتک
- (۲) الهی سینه‌ای ده آتش‌افروز
سینه خواهم شرحه شرحه از فراق
- (۳) از پای تا سرت همه نور خدا شود
اجزای وجودم همگی دوست گرفت
- (۴) لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید
بنده همان به که ز تقصیر خویش

پاسخ: گزینه ۳ (۳۰۰۴ - قرابت معنایی - دشوار)

پایه تشریحی:

در گزینه ۳ هر دو بیت در مورد فنا است.

بیت اول: «بی‌وفا سر شدن» کنایه از «ترک همه چیز (فنا)» است.

بیت دوم: اجزای وجود عاشق تماماً فانی شده و از او نشانی نمانده و هر چه هست، معشوق است.

فقر و فنا

«فقر» حالتی است که در آن سالک (عارف) به این درجه می‌رسد که هر چیزی غیر از خداوند اصالت ندارد و فقط خداوند است که اصیل است و بقیه موجودات از جمله عارف، فقیرند و وابسته به حضور خداوند هستند. «فنا» یکی از مفاهیم متعالی عرفانی است که در آن عاشق در معشوق یا معبود فانی می‌شود و در اصطلاح به آن می‌گویند فانی فی الله که تقریباً از مراحل آخر سلوک است.

مثال (کتاب درسی):

خویش را دیدند سیمرغ تمام بود خود سیمرغ سی‌مرغ تمام
مهر او گشتند آخر بر دوام سایه در خورشید گم شد والسلام
[در داستان سیمرغ و سی‌مرغ، عطار در وادی هفتم و وادی آخر، مفهوم فقر و فنا را بیان می‌کند که سی تا مرغ در آن وادی فهمیدند که سیمرغ خودشان هستند و آنها سایه‌هایی بودند که منشا اصلیشان آفتاب بود و به آفتاب نیز بازگشتند.]

مثال (نمونه شاخص):

از من اثری نماند؛ این عشق ز چیست؟ چون من همه معشوق شدم، عاشق کیست؟

- ۱ **بیت اول:** توصیف ناپذیری و شناخت ناپذیری ذات خداوند
متن دوم: ناتوانی عابد در عبادت شایسته خداوند
- ۲ **بیت اول:** طلب عشق و معرفت در وجود
- ۳ **بیت دوم:** سخن عشق را به هر فردی نمی توان گفت (نالایقی افراد غیرعاشق برای شنیدن سخن عشق)
- ۴ **بیت اول:** عبادت به قصد رهایی از دوزخ
بیت دوم: توبه و استغفار

معرم اسرار عشق

هر کسی محرم راز عشق نیست و حال عاشق را فقط عاشق می فهمد و بس وگرنه روایت سوز عشق بر کسی که عاشق نیست، سودی ندارد.
مثال (کتاب فارسی):
سینه خواهم شرحه شرحه از فراق
محرم این هوش جز بی هوش نیست
مثال (نمونه شاخص):
در نیابد حال پخته هیچ خام
تا بگویم شرح درد اشتیاق (مولانا)
مر زبان را مشتری جز گوش نیست (مولانا)
پس سخن کوتاه باید والسلام (مولانا)

گروه آموزشی ماز

۵۳- مفهوم نوشته شده مقابل کدام گزینه نادرست آمده است؟

- ۱) کنونت که چشمی است اشکی ببار
- ۲) مکن تا توانی دل خلق ریش
- ۳) غم خویش در زندگی خور که خویش
- ۴) اگر پای در دامن آری چو کوه
- زبان در دهان است عذری بیار (اغتنام فرصت)
- وگر می کنی می کنی بیخ خویش (نکوهش دیگرآزاری)
- به مرده نپردازد از حرص خویش (به فکر خود بودن)
- سرت ز آسمان بگذرد در شکوه (گوشه گیری)

پاسخ: گزینه ۴ (۳۰۰۴ - قرابت معنایی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

مفهوم این گزینه «تواضع» است.

تشریح بیت: اگر چو کوه پای در دامن آری (= سکوت و تواضع نشان بدهی)، در شکوه (= از نظر شکوه) سرت ز آسمان بگذرد (= سرافراز و بزرگ می شوی).

فروتنی

از مهم ترین و پراشاره ترین مضمون ها و بن مایه های ادبیات تعلیمی فارسی مسأله تواضع است؛ انسانی که تواضع می ورزد و فروتنی می کند، یعنی خودش را چشم گیر و پرسروصدا مطرح نمی کند، درباره خود و داشته هایش مداوم سخن نمی گوید و...، این انسان فروتن است؛ خود را عامدانه در جایگاهی پایین قرار می دهد و فروتنانه رفتار می کند. این کار سبب می شود در نگاه دیگران ارج و ارزش پیدا کند.

مثال (نمونه شاخص):

چون آفتاب اگر سر ما بگذرد ز چرخ
ز خاک آفریدت خداوند پاک
اندر تواضع، آب روانی نشیب جوی
به فروتنی، با واژه های تواضع و افتادگی اشاره می شود؛ گاهی هم از «پستی» و گاهی از «مسکنت» استفاده می شود.
فروتنی پسندیده است؛ مایه بزرگی است.

برخلاف ظاهر این واژه که به «فرو» تر بودن اشاره می کند، حقیقت تواضع این است که مایه «فرا» رفتن و برتری فرد می شود.
قطعه زیر از سعدی یکی از مشهورترین قطعات درباره فروتنی است که در کتاب درسی هم به آن اشاره شده بود:

یکی قطره باران ز ابری چکید
که جایی که دریاست، من کیستم؟
چو خود را به چشم حقارت بدید
مثال (نمونه های شاخص):

چو شبنم بیفتاد مسکین و خُرد
به مهر، آسمانش به عیوق برد

رمزگشایی: «عیوق» ستاره ای نورانی» رمز رفعت و بلندی در آسمان است.

از تواضع گرامیت سازند
مثال (ابیات کنکوری):

از تواضع دولت افزایش سعادتمند را
بلندی از او یافت کو پست شد
به دستگیری افلاک احتیاجی نیست
باشد نشان پختگی افتادگی کلیم
سر به جیب فکر بر تا از فلک بیرون شوی
خوش بود چون سایه از بال هما افتادگی
در نیستی کوفت تا هست شد
کلیم وقتم و افتادگی عصای من است
آن میوه نارس است که بر دار مانده است
بر کمی زن تا چو ماه عید روز افزون شوی

زنها! تله این مضمون

استفاده از واژه‌های «حقیر»، «کوچکی»، «حقارت» و «پستی» در بافتی که به تواضع و نتیجه آن اشاره نکند. «اگرچه کوچکم کار مردان کنم»

نفی غرور و تکبر از مهم‌ترین مضمون‌های ادبیات تعلیمی فارسی است؛ در این فضا، انسان مغرور از فرط پُر شدن از خودش دیگر جا برای رشد ندارد و به همین سبب هم به زودی سقوط خواهد کرد یا نابود خواهد شد. به خود غره شدن سرمنشاء نابودی است. انسانی که از خود پر شده باشد و به خود غرّه، از خداوند هم غافل خواهد بود.

- غرور موجب پستی و حقارت است.

مثال (نمونه‌های شاخص):

حافظ افتادگی از دست مده زآنکه حسود	عرض و مال و دل و دین در سر مغروری کرد
به گردن فتد سرکش تندخوی	بلندیت باید بلندی مجوی
ای گل شوخ که مغرور بهاران شده‌ای	خبرت نیست که در پی چه خزانی داری

مثال (ابیات کنکوری):

به آسمان نرسد هرکه خاک پای تو نیست	فرو رود به زمین هرکه در هوای تو نیست
واژه‌های «فخر»، «منیت»، «منی» کردن، «خودبینی» و... می‌تواند در اشاره به این مفهوم به کار برود. «باد» هم از استعاره‌های رایجی در اشاره به غرور شده است؛	باده درده (= شراب بریز) چند از این باد غرور
خاک بر سر نفس بدفرجام را	

- فخر فروشی: مضمون «مفاخره» یا «فخر فروشی» (سخن گفتن و افتخار کردن به داشته‌ها و ویژگی‌های خود) البته با «غرور» متفاوت است اما فرد مغرور حتماً فخر فروش هم هست.

گر بر سر خاشاک یکی پشه بجنبید

جنبدین آن پشه عیان در نظر ماست

رزم‌گشایی: مثلاً در این بیت، فخر فروشی به شکلی منفی و غرورآمیز مطرح نشده است. شاعر بر توانایی و بصیرت خود تاکید کرده است.

زنها! تله این مضمون

واژه «منی» به معنی «غرور و منیت و خودبینی» می‌تواند در وصف معشوق به کار برود. با غروری که موجب پستی و نابودی است، متفاوت است.

تمرین: بیت «بسیار منی کرد و ز تقدیر نترسید / بنگر که از این چرخ جفای پشه چه برخاست» با کدام بیت تناسب مفهومی ندارد؟ (خارج ۸۷)

۱) منی چون بیبوسست با کردگار	شکست اندر آورد و برگشت کار
۲) «حجت» تو منی را ز سر خویش برون کن	بنگر به عقابی که منی کرد چه‌ها خاست
۳) دعوی مکن که برترم از دیگران به علم	چون کبر کردی، از همه دونان فروتری
۴) کسی در آینه روی بدین صفت بیند	کند هر آینه جور و جفا و کبر و منی

پاسخ: گزینه ۴

۵۴- کدام ابیات با هم تناسب مفهومی دارند؟

الف - لذت داغ غمت بر دل ما باد حرام	اگر از جور غم عشق تو دادی طلبیم
ب - چون صبا افتان و خیزان می‌روم تا کوی دوست	وز رفیقان ره استمداد همّت می‌کنم
ج - آشنایان ره عشق گرم خون بخورند	ناکسم گر به شکایت سوی بیگانه روم
د - زلف دلدار چو زّار همی فرماید	برو، ای شیخ که شد بر تن ما خرقه حرام

(۱) الف و ب (۲) ب و ج (۳) الف و ج (۴) ب و د

پاسخ: گزینه ۳ (۳۰۰۴ - قرابت معنایی - متوسط)

پاسخ تشریحی

مفهوم هر دو بیت: عاشق از معشوق به دیگری شکایت نمی‌برد. (عاشقی که از رنج عشق شکایت کند، عاشق نیست)

گروه آموزشی ماز

۵۵- در کدام گزینه، مفهوم متفاوتی بیان شده است؟

۱) مدتی آدم گل از نظاره فردوس چید	ای بهشت عاشقان، آخر نه ما هم آمدیم؟
۲) من ملک بودم و فردوس برین جایم بود	آدم آورد در این دیر خراب‌آبادم
۳) مرغ روحم، که همی زد ز سر سدره صغیر	عاقبت دانسته‌ خال تو فکندش در دام
۴) طایر گلشن قدسم چه دهم شرح فراق	که در این دامگه حادثه چون افتادم

پاسخ: گزینه ۱

(۳۰۰۴ - قرابت معنایی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

بیت عاشقانه است و به عنوان تلمیح، اشاره‌ای به ماجرای آدم دارد. مضمون بیت «طلب وصال از یار» است.
مفاهیم سایر گزینه‌ها: جایگاه آغازین روح انسان

گروه آموزشی ماز

«جمع‌بندی سریع»

اشتراک در لفظ (آوا - نوشتار) و اختلاف در معنی	همسان	جناس
۱. اختلافی: تفاوت تنها در یک حرف	ناهمسان	
۲. حرکتی: تفاوت تنها در یک حرکت (مصوت کوتاه)		
۳. افزایشی: تفاوت در تعداد حروف		

گروه مشاوره و برنامه‌ریزی آکو

اهمیت درس بحران‌های اقتصادی و زیست محیطی - بحران‌های معرفتی و معنوی در کنکور:

در کنکور ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۱ سؤالات، به‌صورت ترکیبی و مستقیم از این درس طرح شده‌اند به‌طوری‌که در کنکور ۹۸ یک سؤال به‌صورت مستقیم از درس ۱۳ و یک سؤال به‌صورت ترکیبی از درس ۱۲ و در کنکور سال ۹۹ یک سؤال ترکیبی از درس ۱۲ و در سال ۱۴۰۱ هم یک سؤال ترکیبی از درس ۱۳ قابل توجه است. باتوجه به اهمیت این درس در کنکور سال ۹۸ تا ۱۴۰۱ انتظار می‌رود که در کنکور سال آینده به‌صورت ترکیبی یا مستقیم سؤالاتی را به خود اختصاص دهد.

کنکور	بحران‌های اقتصادی و زیست محیطی	بحران‌های معرفتی و معنوی	ترکیبی
۱۳۹۸	☒	روشنفکران چپ کشورهای اسلامی	۱ سؤال
۱۳۹۹	☒	☒	۱ سؤال
۱۴۰۰	☒	☒	
۱۴۰۱	☒	☒	۱ سؤال
مجموع	☒	۱ سؤال	۳ سؤال
میانگین	☒	۰/۲۵ سؤال در هر کنکور	۰/۷۵

گروه آموزشی ماز

۵۶- به ترتیب هر یک از موارد زیر، با کدام موضوع ارتباط دارند؟

- نخستین چالش‌های جهانی
- علت ناتوانی غرب در نسبت دادن چالش‌های جهانی به دیگر کشورها
- تعلق داشتن بحران‌های معرفتی و معنوی به این لایه

- ۱) چالش‌های اقتصادی، سیاسی و نظامی - بیرونی بودن چالش‌ها - لایه‌های سطحی فرهنگ غرب
- ۲) چالش‌های اقتصادی، سیاسی و نظامی - درونی بودن چالش‌ها - عمیق‌ترین لایه فرهنگ غرب
- ۳) چالش‌های معرفتی، معنوی، اخلاقی و عاطفی - درونی بودن چالش‌ها - سکولاریسم، اومانیسم و روشنگری
- ۴) چالش‌های معرفتی، معنوی، اخلاقی و عاطفی - بیرونی بودن چالش‌ها - لایه‌های سطحی فرهنگ غرب

پاسخ: گزینه ۲ (۱۱۱۲ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

- ابتدا چالش‌های **اقتصادی، سیاسی، نظامی** و ... رخ می‌دهند و سپس چالش‌ها و بحران‌های معرفتی، معنوی، اخلاقی، عاطفی و... ظاهر می‌شوند.
- علت این چالش‌ها **درونی** است نه بیرونی، به همین دلیل فرهنگ غرب نمی‌تواند آن را به دیگران نسبت دهد.
- سکولاریسم، اومانیسم و روشنگری در مجموع، **عمیق‌ترین لایه فرهنگ غرب** و روح و شالوده آن را تشکیل می‌دهند. تمامی چالش‌های جهانی، از این لایه هویتی برمی‌خیزند ولی بحران‌های معرفتی و معنوی به این لایه تعلق دارند.

چالش‌های جهانی

چالش‌های جهانی، به تدریج یکی پس از دیگری آشکار می‌شوند، اغلب پایان نمی‌یابند و با بروز چالش‌های جدید، چالش‌های پیشین نیز همچنان باقی می‌مانند. برای مثال، چالش فقر و غنا در چند قرن گذشته بروز کرد اما همچنان پابرجاست. وقتی آثار چالش‌های جهانی در سطح جهان آشکار می‌شود، فرهنگ‌های دیگر برای مهار آن‌ها نباید، به همان راهی بروند که جهان غرب می‌رود و نباید چاره این چالش‌ها و درمان این دردها را از غرب بخواهند چرا که «اگر کوری، کور دیگر را هدایت کند هر دو به چاه خواهند افتاد».

گروه آموزشی ماز

۵۷- به ترتیب هر یک از موارد زیر نتیجه چیست؟

- ایجاد بحران معرفتی
- نادیده گرفتن شناخت از راه عقل و تجربه
- شناخت حسی و تجربی به عنوان تنها راه شناخت علمی در قرن نوزدهم و بیستم
- پیروی از فرهنگ غرب تنها راه پیشرفت و توسعه دیگر فرهنگ‌ها

- ۱) مورد تردید قرار گرفتن کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا در دوران رنسانس - کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا معتبرترین راه شناخت جهان بود. - شناخت عقلی جدید بیش از دو سده دوام نیاورد. - غیر علمی دانستن آگاهی‌ها و علوم جوامع دیگر از دیدگاه جامعه‌شناسان قرن نوزدهم
- ۲) آشکار شدن محدودیت‌های علمی دانش تجربی و وابستگی آن به معرفت‌های غیر تجربی - در نیمه دوم قرن بیستم تا روشن شدن اینکه علم تجربی دارای مبانی غیر تجربی است. - شناخت عقلی جدید بیش از دو سده دوام نیاورد. - علمی دانستن آگاهی‌ها و علوم جوامع دیگر از دیدگاه جامعه‌شناسان قرن نوزدهم
- ۳) مورد تردید قرار گرفتن کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا در دوران رنسانس - در نیمه دوم قرن بیستم با روشن شدن اینکه علم تجربی دارای مبانی غیر تجربی است. - دوام آوردن شناخت عقلی در بیش‌تر از دو سده - علمی دانستن آگاهی‌ها و علوم جوامع دیگر از دیدگاه جامعه‌شناسان قرن نوزدهم
- ۴) آشکار شدن محدودیت‌های علمی دانش تجربی و وابستگی آن به معرفت‌های غیر تجربی - کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا معتبرترین راه شناخت جهان بود. - دوام نیاوردن شناخت عقلی و بیش‌تر از دو سده - غیرعلمی دانستن آگاهی‌ها و علوم جوامع دیگر از دیدگاه جامعه‌شناسان قرن نوزدهم

(دشوار - ۱۱۱۲)

پاسخ: گزینه ۴

پرسشی موارد:

- بحران معرفتی جدید هنگامی آغاز شد که محدودیت‌های علمی دانش تجربی و همچنین وابستگی آن به معرفت‌های غیرتجربی و غیرحسی آشکار شد.
- در فرهنگ قرون وسطی به کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا معتبرترین راه شناخت جهان بود و شناخت از راه عقل و تجربه نادیده گرفته می‌شد.
- شناخت عقلی جدید بیش از دو سده دوام نیاورد به همین دلیل در قرن نوزدهم و بیستم شناخت حسی و تجربی را تنها راه شناخت علمی می‌دانستند.
- جامعه‌شناسان قرن نوزدهم روش تجربی خود را تنها راه درست برای شناخت جهان هستی می‌دانستند و معتقد بودند آگاهی‌ها و علوم جوامع دیگر، غیرعلمی است. بدین ترتیب، غرب این مطلب را به نخبگان جوامع غیرغربی است القا می‌کرد که پیروی از فرهنگ غرب تنها راه پیشرفت و توسعه دیگر فرهنگ‌ها است.

بحران معرفتی

بحران معرفتی جدید هنگامی آغاز شد که محدودیت‌های علمی دانش تجربی و همچنین وابستگی آن به معرفت‌های غیرتجربی و غیرحسی آشکار شد. در نیمه اول قرن بیستم، با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داوری‌های ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد و در نیمه دوم قرن بیستم، با روشن شدن اینکه علم تجربی دارای مبانی غیرتجربی است، علم مدرن زیر سؤال رفت.

گروه آموزشی ماز

- ۵۸- به ترتیب، پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟
- بر چه اساس شناخت غیرتجربی، علمی تلقی نمی‌شود؟
 - چه عاملی موجب شد که استقلال معرفت علمی - تجربی مخدوش شود؟
 - کدام فرهنگ همانند حیوانی است که با وجود جثه عظیم خود، زمین گیر و آسیب پذیر شده است؟
- (۱) افول و روشن‌گری و شکل‌گیری جریان‌های پست مدرن - تردید در هویت معرفت‌شناختی جهان مدرن - فرهنگی که دانشمندان آن از اصول جهان مدرن عبور کرده و به فراسوی آن رسیده‌اند.
- (۲) حسی و تجربی بودن روشننگری مدرن - وابستگی علم تجربی به معرفت‌های غیرتجربی - فرهنگی که توان معرفتی لازم برای دفاع از ابعاد اقتصادی و سیاسی خود را ندارد.
- (۳) افول روشننگری و شکل‌گیری جریان‌های پست مدرن - وابستگی علم تجربی به معرفت‌های غیرتجربی - فرهنگی که عدم توان معرفتی لازم برای دفاع از ابعاد اقتصادی و سیاسی خود را ندارد.
- (۴) حسی و تجربی بودن روشننگری مدرن - تردید در هویت معرفت‌شناختی جهان مدرن - فرهنگی که سیاست و اقتصادش ابعاد جهانی پیدا نکرده و نیازمند علمی نیست که حضور جهانی خود را توجیه کند.

(دشوار - ۱۱۱۲)

پاسخ: گزینه ۲

پرسشی موارد:

- روشننگری مدرن از قرن نوزدهم مبتنی بر **حس و تجربه** بود و براساس آن، شناخت غیرتجربی، علمی دانسته نمی‌شد.
- پس از اینکه مشخص شد، **علم تجربی به معرفت‌های غیرتجربی** وابسته است، استقلال معرفت علمی - تجربی مخدوش شد و هویت روشنگرانۀ آن مورد تردید قرار گرفت.
- فرهنگی که توان معرفتی لازم برای دفاع از ابعاد گسترده اقتصادی و سیاسی خویش را نداشته باشد، به حیوان فرتوتی می‌ماند که با وجود جثه عظیم خود، زمین گیر و آسیب پذیر شده است.

گروه آموزشی ماز

- ۵۹- کدام گزینه به ترتیب، در ارتباط با «سکولاریسم در فرهنگ مدرن» صحیح و در رابطه با «افول سکولاریسم» نادرست می‌باشد؟
- (۱) در فرهنگ مدرن سکولاریسم به دو صورت آشکار و پنهان مطرح شد. - در قرن بیستم، دین از آخرین عرصه حضور خود یعنی قلمرو فرهنگ عمومی بیرون رفت.
- (۲) سکولاریسم به ترتیب در حوزه‌های هنر، سیاست، اقتصاد و علم ظاهر گردید و فرهنگ تخصصی هر یک، سکولار و دنیوی شد. - در سال‌های پایانی قرن نوزدهم، نگاه معنوی و دینی به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بازگشت.
- (۳) در فرهنگ مدرن گرایش‌ها و رفتارهای دینی تنها با توجیه دنیوی امکان مطرح شدن دارند. - تمامی متفکران قرن بیستم، خارج نشدن سکولاریسم از فرهنگ عمومی مردم و بازگشت آن به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها را که نشانه بحران معنویت در فرهنگ غرب است، با عناوین افول سکولاریسم و پاساسکولاریسم یاد کرده‌اند.
- (۴) فرهنگ عمومی جامعه غربی، در محدوده زندگی شخصی و خصوصی افراد، همچنان دینی ماند و سکولار و دنیوی نشد. - طی قرن بیستم دین از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد.

(متوسط - ۱۱۱۲)

پاسخ: گزینه ۳

پرسشی سایر گزینه‌ها:

- ۱- نادرست (در فرهنگ مدرن، سکولاریسم به صورت آشکار مطرح شد). - نادرست (برخی جامعه‌شناسان بر این گمان بودند که در قرن بیستم دین از آخرین عرصه حضور خود یعنی قلمرو فرهنگ عمومی بیرون خواهد رفت اما واقعیت خلاف این پیش‌بینی را نشان داد).

- ۲ نادرست (سکولاریسم به ترتیب در حوزه‌های هنر، اقتصاد، سیاست و علم ظاهر گردید و فرهنگ تخصصی هر یک از این حوزه، سکولار و دنیوی شد).
- نادرست (در سال‌های پایانی قرن بیستم، نگاه معنوی و دینی به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بازگشت).
- ۳ درست - درست (بعضی متفکران از بازگشت نگاه معنوی و دینی به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها را که نشانه بحران معنویت در فرهنگ غرب است، با عناوین «افول سکولاریسم» و «پساسکولاریسم» یاد کردند).

دوران پساکولاریسم در غرب

در فرهنگ غرب گرایش به دین و معنویت از سر گرفته شده است و حتی برای پاسخ دادن به نیاز فطری آدمی به معنویت، دین‌های جدید و عرفان‌های رنگارنگ همانند قارچ از زمین روییده‌اند و عده‌ای از آن‌ها پیروی می‌کنند.

گروه آموزشی ماز

- ۶۰- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب، با کدام مورد ارتباط دارند؟
- مهم‌ترین علت تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان
 - پیامد اصالت بخشیدن به انسان دنیوی
 - مصداقی از معنویت‌های دروغین
 - چالش‌های برخاسته از عمق فرهنگ غرب

- (۱) نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و طبیعی - سر رسیدن آرمان‌های انقلاب فرانسه - شیطان‌پرستی - چالش‌های معنوی، سیاسی و اجتماعی
(۲) نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و ماوراء طبیعی - پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها - خرافه‌پرستی - چالش‌های معنوی، اخلاقی و عاطفی
(۳) نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و ماوراء طبیعی - نرسیدن به آرمان‌های انقلاب فرانسه - عرفان‌های شرقی و سرخ‌پوستی - چالش‌های معنوی، اقتصادی و اخلاقی
(۴) نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و طبیعی - پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها - انواع بازسازی شده ادیان - چالش‌های فرهنگی، معنوی و اقتصادی

پاسخ: گزینه ۲ (۱۱۱۲ - متوسط)

پروسی موارده:

- مهم‌ترین علت تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان، نیاز فطری آدمی به **حقایق قدسی و ماوراء طبیعی** است.
- فرهنگ غرب با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بستم به **پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها** انجامید.
- **خرافه‌پرستی**، شیطان‌پرستی، انواع بازسازی شده ادیان و عرفان‌های شرقی و سرخ‌پوستی نمونه‌هایی از این معنویت‌های دروغین هستند.
- **چالش‌های معنوی، اخلاقی و عاطفی**، چالش‌های برخاسته از عمق فرهنگ غرب هستند.

گزینه ۱ و ویژگی‌دانی از سکولاریسم در جوامع غربی، پیامدهای اجتماعی مختلفی داشت از جمله:

- برخی از نخبگان جهان غرب را به جهت جست‌وجوی سنت‌های قدسی و دینی واداشت.
- مهاجران ساکن کشورهای غربی را که اغلب مرعوب فرهنگ مدرن شده بودند، به سوی هویت دینی خود فراخواند.
- بازار معنویت‌های کاذب و دروغین را رونق بخشید.

گروه آموزشی ماز

- ۶۱- کدام گزینه در ارتباط با رویارویی غرب متجدد با جهان اسلام، صحیح است؟

- (۱) کشورهای غربی به میزان دوری از سنت‌های دینی و اسلامی، آسیب‌پذیری بیشتری در برابر کشورهای مسلمان پیدا می‌کردند.
(۲) قدرت اجتماعی، اخلاقی و سیاسی و جاذبه‌های فرهنگی کشورهای غربی، دولت‌مردان کشورهای اسلامی را مرعوب فرهنگ غرب می‌ساخت.
(۳) این رویارویی زمانی صورت گرفت که قدرت‌های نظامی جهان اسلامی با وجود عدم رعایت ظواهر اسلامی، استبدادهای قومی و قبیله‌ای بودند.
(۴) سطحی‌ترین و ظاهری‌ترین لایه‌های هویتی غرب، دولت‌مردان اسلامی را شیفته غرب ساخت و این مسئله عزت و استقلال کشورهای اسلامی را تضعیف کرد.

پاسخ: گزینه ۴ (۱۱۱۳ - متوسط)

پروسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ دولت‌های کشورهای مسلمان به میزان دوری از سنت‌های دینی و اسلامی، آسیب‌پذیری بیشتری در برابر کشورهای غربی پیدا می‌کردند.
۲ قدرت **اقتصادی**، نظامی و سیاسی و جاذبه‌های دنیوی کشورهای غربی، دولت‌مردان کشورهای اسلامی را مرعوب و شیفته فرهنگ غرب می‌ساخت.
۳ قدرت‌های سیاسی جهان اسلام، با **وجود** رعایت ظواهر اسلامی، استبدادهای قومی و قبیله‌ای بودند.

آغاز شکل‌گیری پدیده اجتماعی

آغاز شکل‌گیری هر پدیده اجتماعی اغلب هیجان‌انگیزترین لحظه آن است. سرآغاز پدیده اجتماعی، شفاف‌ترین لحظه آن نیز به شمار می‌رود و به همین دلیل، اطلاعات قابل توجهی از آن پدیده در اختیار ما می‌گذارد. سرآغاز هر پدیده سرگذشت و سرنوشت آن پدیده را به طور خلاصه در خود دارد. جهان غرب ابتدا با سطحی‌ترین و ظاهری‌ترین لایه‌های هویتی خود با سایر جهان‌های اجتماعی، از جمله جهان اسلام، مواجه شد و بیش از هر چیز، وجوه نظامی، سیاسی، اقتصادی، فناوریانه و... خود را به رخ کشید اما لایه‌های عمیق آن از چشم اعضای سایر جهان‌ها مخفی ماند. این امر بر چگونگی مواجهه جهان‌های اجتماعی دیگر و اعضای آن با جهان غرب تأثیر فراوانی گذاشت.

گروه آموزشی ماز

- ۶۲- به ترتیب، پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر در ارتباط با «نخستین بیدادگران اسلامی» در کدام گزینه به‌درستی مشخص شده است؟
- بیداری را در چه چیزی می‌دیدند؟
 - عامل ضعف جوامع اسلامی را چه می‌دانستند؟
 - چه کسانی در مقابله با غرب، جنبش‌هایی را در دیگر کشورهای اسلامی به غیر از ایران به وجود آوردند؟
- (۱) بازگشت به اسلام و عمل به آن - نداشتن شناخت عمیق از فرهنگ غرب - سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او
 - (۲) تقلید از فرنگیان - دوری مسلمانان از عمل به اسلام - امیرکبیر و میرزای شیرازی
 - (۳) بازگشت به اسلام و عمل به آن - دوری مسلمانان از عمل به اسلام - سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او
 - (۴) تقلید از فرنگیان - نداشتن شناخت عمیق از فرهنگ غرب - امیرکبیر و میرزای شیرازی

پاسخ: گزینه ۳ (۱۱۱۳- متوسط)

بررسی موارد:

- بیداری را **بازگشت به اسلام و عمل به آن** می‌دانستند.
- **دوری مسلمانان از عمل به اسلام** را عامل ضعف جوامع اسلامی می‌دانستند.
- **سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او** در دیگر کشورهای اسلامی، نمونه‌هایی از جنبش‌های مقابله با غرب در جهان اسلام است.

نخستین بیدارگران اسلامی

نخستین بیدارگران اسلامی کسانی بودند که به خطر جوامع غربی و شیوه برخورد دولت‌های اسلامی در برابر غرب، توجه کردند و حرکت‌ها و جنبش‌هایی را در مقابله با غرب به‌وجود آوردند. حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیه تزاری و تدوین رساله‌های جهادیه، اصلاحات امیرکبیر و حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو، نمونه‌هایی از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در ایران و اقدامات سیدجمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او در دیگر کشورهای اسلامی، نمونه‌هایی از این حرکت‌ها در جهان اسلام است.

مهم‌ترین ویژگی‌های نخستین بیدارگران اسلامی آن است که:

- به خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی توجه داشتند و خواستار استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع اسلامی بودند.
- به دنبال اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.
- بیداری را بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند.
- بسیاری از آنان وحدت امت اسلامی و عزت جهان اسلام را دنبال می‌کردند و قومیت‌های مختلف را درون امت واحد اسلامی به‌رسمیت می‌شناختند.
- بیدارگران نخستین، با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند.
- آن‌ها خطر غرب را بیشتر در سلطه‌گری و قدرت سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند.
- برخی از آنان، دوری مسلمانان از عمل به اسلام را عامل ضعف جوامع اسلامی می‌دانستند و گمان می‌کردند دلیل قدرتمندی جوامع غربی این است که عملکرد آن‌ها اغلب همان است که مورد توجه اسلام نیز می‌باشد.

گروه آموزشی ماز

- ۶۳- به ترتیب هر یک از موارد زیر با کدام قسمت جدول مرتبط می‌باشد؟

ویژگی نخستین بیدارگران اسلامی	ویژگی منورالفکران غرب‌گرا	شباهت منورالفکران و بیدارگران اسلامی
(الف)	(پ)	(ب)

- (۱) نسبت به کشورهای استعمارگر خطر نمی‌کردند. - خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند. - حضور سیاسی و اقتصادی غرب را فرصت می‌دانستند.
- (۲) گمان می‌کردند دلیل قدرتمندی جوامع غربی این است که عملکرد آن‌ها اغلب همان است که مورد توجه اسلام نیز می‌باشد. - مانند بیدارگران خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند. - خطر غرب را بیشتر در سلطه‌گری و قدرت سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند.
- (۳) لژ آدمیت و لژ بیداری ایرانیان از اولین لژهایی بود که منورالفکران در ایران تأسیس کردند. - بیداری را بازگشت به اسلام و عمل به آن نمی‌دانستند. - مورد حمایت دولت‌های استعمارگر غربی بودند و به کمک آنان توانستند از موفقیت بیدارگران جلوگیری کنند.
- (۴) قومیت‌های مختلف را در درون امت اسلامی به رسمیت می‌شناختند. - خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند. - به ناسیونالیسم که اندیشه سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد بود، روی آورده بودند.

پاسخ: گزینه ۴ (۱۱۱۳ - دشوار)

پاسخ تشریحی:

ویژگی نخستین بیدارگران اسلامی:

- ۱- به خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی توجه داشتند و خواستار استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع اسلامی بودند.
 - ۲- به دنبال اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.
 - ۳- بیداری را بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند.
 - ۴- بسیاری از آنان وحدت امت اسلامی و عزت جهان اسلام را دنبال می‌کردند و قومیت‌های مختلف را درون امت اسلامی به رسمیت می‌شناختند.
- شباهت منورالفکران و بیدارگران اسلامی:** هر دو خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.

ویژگی منورالفکران غربگرا:

- ۱- نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی کردند، بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را فرصت می دانستند.
- ۲- برخلاف بیدارگران اسلامی، بیداری را بازگشت به اسلام نمی دانستند بلکه بیداری را در تقلید از رفتار فرنگیان می دیدند.
- ۳- مفهوم امت و ملت اسلامی برای آن ها بی معنا یا منفور بود و در مقابل، به ناسیونالیسم که اندیشه سیاسی قوم گرایانه غرب متجدد بود، روی آورده بودند.

اقدامات منورالفکران غربگرا

منورالفکران غربگرا در قدم های نخست از ضرورت اصطلاحات در دولت های کشورهای اسلامی خود سخن می گفتند، در نهایت با حمایت کشورهای غربی، در جوامع خود حکومت های سکولار را تشکیل دادند. قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان ریشه در اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها نداشت. قدرت آن ها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود. آنان به اتکا به این قدرت می کوشیدند مظاهر دینی و اسلامی را از بین ببرند و ساختارهای اجتماعی پیشین را حذف و ساختارهای اجتماعی جدیدی را ایجاد کنند. آتاتورک در ترکیه، رضاخان در ایران و امان الله خان در افغانستان سه نمونه از قدرت های سکولاری اند که آرمان های منورالفکران غربزده را با حمایت دولت های غربی دنبال می کردند.

گروه آموزشی ماز

۶۴- نسل دوم روشنفکران چگونه شکل گرفت و علت اعتراض روشنفکران نسل اول چه بود؟

- ۱) اعتراض نخبگان غربی به عملکرد روشنفکران چپ - شکل گیری اعتراضات نسبت به عملکرد سیاسی نظام های لیبرالیستی و گریز آنان از اسلام
- ۲) اعتراض نخبگان غربگرا به عملکرد نسل اول روشنفکران - باقی ماندن در جایگاه کشورهای پیرامونی و استعمارزده
- ۳) اعتراض نخبگان غربی به عملکرد نسل اول روشنفکران - گریز آنان از اسلام یا اسلام ستیزی
- ۴) اعتراض نخبگان غربی به عملکرد روشنفکران چپ - باقی ماندن در جایگاه کشورهای پیرامون و استعمارزده

(۱۱۱۳ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

نخبگان غرب گرایی که به عملکرد نسل اول روشنفکران معترض بودند، نسل دوم روشنفکران را شکل دادند. باقی ماندن در جایگاه کشورهای پیرامونی و استعمارزده باعث اعتراض برخی از روشن فکران چپ این کشورها شد. اعتراض روشنفکران چپ، به روشنفکران نسل اول، به دلیل گریز آنان از اسلام یا اسلام ستیزی آنان نبود؛ بلکه از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام های لیبرالیستی و سرمایه داری شکل می گرفت.

پیامد حکومت منورالفکران غربگرا در کشورهای اسلامی

حکومت منورالفکران غربگرا در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری را به دنبال داشت. استبداد استعماری به دلیل وابستگی به کشورهای استعمارگر و عمل کردن مطابق منافع این کشورها، استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی را مخدوش می ساخت و مقاومت های مردمی برای حفظ هویت اسلامی خود را نیز سرکوب می کرد. در هم ریختن نظم پیشین به بهانه رسیدن به جایگاه کشورهای غربی انجام شد؛ اما در عمل، این کشورها همچنان در جایگاه کشورهای پیرامونی و استعمارزده باقی ماندند. این مسئله باعث اعتراض برخی از نخبگان غربگرای این کشورها شد.

گروه آموزشی ماز

۶۵- به ترتیب، صحیح یا غلط بودن هر یک از موارد زیر، در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- حرکت های اجتماعی روشنفکران چپ، در چارچوب اندیشه های لیبرالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی بود.
- روشنفکران چپ از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می کردند و تمامی اندیشه های خود را در پوشش دینی بیان می داشتند.
- تا پیش از فروپاشی بلوک غرب، روشنفکران چپ در کشورهای اسلامی جاذبه داشتند.
- یکی از ویژگی های اساسی اندیشه درست این است که اجزای آن دارای انسجام اند و به دیدگاهی که در آن تضاد و تناقض وجود دارد، با شک دیده نگریسته می شود. اندیشه التقاطی در همین ویژگی دچار نقص است.

(۱) ص - غ - غ - ص (۲) ص - ص - غ - غ (۳) غ - غ - غ - ص (۴) غ - غ - ص - ص

(۱۱۱۳ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی موارد:

- حرکت اجتماعی روشنفکران چپ در چارچوب اندیشه های **ناسیونالیستی**، سوسیالیستی و مارکسیستی بود.
- **برخی از آنان**، آشکارا اندیشه های غیر توحیدی را مطرح می کردند و برخی دیگر از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می کردند.
- تا پیش از فروپاشی **بلوک شرق**، روشنفکران چپ در کشورهای اسلامی جاذبه داشتند.

گروه آموزشی ماز

بحران معرفتی

معتبرترین راه شناخت جهان کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا و نادیده گرفتن شناخت از راه عقل و تجربه

دو بعد بحران معرفتی - علمی

افول روشنگری و شکل‌گیری جریان‌های پست مدرن

ناسازگاری ابعاد معرفتی جهان غرب با نیازهای اقتصادی و سیاسی آن

بحران معنویت

مطرح شدن سکولاریسم به طور آشکار در حوزه‌های هنر، اقتصاد، سیاست و علم ظاهر گردد.

فرهنگ تخصصی ← سکولار و دنیوی

فرهنگ عمومی ← در محدوده زندگی شخصی و خصوصی

افول سکولاریسم یا پاساسکولاریسم ← خارج نشدن دین از فرهنگ عمومی مردم ← بازگشت نگاه معنوی و دینی به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها ← بحران معنویت در فرهنگ غرب

مهم‌ترین علت تداوم باورهای دینی و معنوی ← نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و ماوراء طبیعی پاسخ‌گویی به نیازهای جسمانی و دنیوی انسان علاوه بر پاسخ‌گویی به نیازهای معنوی و قدسی

نخستین بیدارگران اسلامی

فقاہت و عدالت ← دو علامت برتر در فرهنگ اسلامی ← باقی ماندن در حاشیه مناسبات قدرت‌های قومی ← دوری از سنت‌های دینی و اسلامی ← آسیب‌پذیری بیشتری در برابر کشورهای غربی

نخستین بیدارگران اسلامی ← توجه به خطر جوامع غربی و شیوه برخورد دولت‌های اسلامی در برابر غرب

نمونه‌هایی از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در ایران

حضور فعال عالمان دینی در مقابله به روسیه تزاری

تدوین رساله‌های جهادیه

اصطلاحات امیرکبیر

حکم میرزای شیرازی در تحریک تنباکو

مهم‌ترین ویژگی‌های نخستین بیدارگران اسلامی

به خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی توجه داشتند و خواستار استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع اسلام بودند.

به دنبال اصلاح ساختار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.

بیداری را بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند.

بسیاری از آنان وحدت امت اسلامی و غرب جهان اسلام را دنبال می‌کردند و قومیت‌های مختلف را درون امت واحد اسلامی به رسمیت می‌شناختند.

به موازات نخستین بیدارگران اسلامی ← پیداشدن گروه دیگر در جوامع اسلامی ← سازمان یافتن در لژهای فراماسونری ← بیدارگر نامیدن خود ← بیداری ← گذر از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی

امانیسم ← آدمیت / روشنگری مدرن ← منورالفکری

نخستین بیدارگران اسلامی

ویژگی‌ها

نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند.

مانند بیدارگران اسلامی خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی

برخلاف بیدارگران اسلامی، بیداری را بازگشت به اسلام نمی‌دانستند بلکه بیداری را در تقلید از فرنگیان می‌دیدند.

مفهوم امت و ملت برای آن‌ها بی‌معنا یا منفور بود و در مقابل به ناسیونالیسم که در اندیشه سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد

شکل‌گیری نسل دوم روشنفکران ← تحت تأثیر جریان‌های چپ در کشورهای اروپایی ← اعتراض روشنفکران چپ به روشنفکران نسل اول به دلیل اعتراضاتی که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت.

اهمیت درس سیاست هویت در کنکور:

- ۱- در کنکور ۱۳۹۸ یک سؤال مستقیم از درس ۸ جامعه‌شناسی دوازدهم توسط طراحان کنکور، طراحی شده است.
- ۲- در کنکور ۱۳۹۹ یک سؤال ترکیبی از درس ۸ با سایر درس‌ها مطرح شده است.
- ۳- در کنکور ۱۴۰۰ دو سؤال ترکیبی از درس ۸ با درس‌های دیگر طراحی شده است.
- ۴- در کنکور ۱۴۰۱ چهار سؤال ترکیبی از درس ۸ با سایر درس‌ها طراحی شده است.
- ۵- با توجه به اهمیت درس ۸ جامعه‌شناسی دوازدهم در کنکور و این‌که در سال‌های اخیر هر سال چندین سؤال از این درس مطرح شده است انتظار می‌رود در کنکورهای آتی هم طراحان کنکور به این درس توجه ویژه‌ای داشته باشند و سؤالاتی از این درس مطرح نمایند. پس دانش‌آموزان عزیز باید مطالب و مباحث این درس را به خوبی فرا بگیرند تا بتوانند به سؤالات مطرح شده از این درس به خوبی پاسخ دهند.

کنکور	درس ۸: سیاست هویت	ترکیبی	کل درس
کنکور ۱۳۹۸	تنازع هویت‌ها؛ وحدت یا کثرت هویت‌ها (۱ سؤال)	☒	۱ سؤال مستقیم
کنکور ۱۳۹۹	☒	۱ سؤال	۰ سؤال مستقیم + ۱ سؤال ترکیبی
کنکور ۱۴۰۰	☒	۲ سؤال	۰ سؤال مستقیم + ۲ سؤال ترکیبی
کنکور ۱۴۰۱	☒	۳ سؤال	۰ سؤال مستقیم + ۳ سؤال ترکیبی
مجموع	۱ سؤال	۶ سؤال	۷ سؤال
میانگین	۰/۲۵ سؤال در هر کنکور	۱/۵ سؤال در هر کنکور	۱/۷۵ سؤال در هر کنکور

گروه آموزشی ماز

۶۶- در ارتباط با «مدل همانندسازی» که یکی از مدل‌هایی رایج سیاست‌گذاری هویتی است، پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟
(الف) این مدل، مدل رایج سیاست‌گذاری در چه دوره‌ای بود؟

(ب) همانندسازی به چه معنا است؟

(پ) این سیاست را دولت‌ها با چه هدفی به کار می‌گرفتند؟

- (۱) مدرن - همسان کردن آداب و رسوم و عقاید همه اقشار جامعه برای یکسان‌شدن جامعه - ایجاد وحدت و یکپارچگی بین مردم یک جامعه
- (۲) پسامدرن - همسان کردن آداب و رسوم و عقاید برخی اقشار جامعه برای یکسان‌شدن جامعه - از بین بردن تفاوت‌های قومی گروه‌های مختلف
- (۳) مدرن - پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه برای همسان‌شدن همه گروه‌ها - از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف
- (۴) پسامدرن - پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی بیش‌تر گروه‌های جامعه توسط گروه‌های برتر جامعه - ایجاد وحدت بین اقشار و گروه‌های مختلف جامعه

پاسخ: گزینه ۳ (۱۲۰۸ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

(الف) مدل همانندسازی مدل رایج سیاست‌گذاری دوره مدرن بود.

(ب) همانندسازی به معنای پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه بود، به گونه‌ای که همه گروه‌ها همسان شوند.

(پ) این سیاست را دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها در پیش گرفتند.

علت سیاست‌گذاری در دوره مدرن

با شکل‌گیری دولت - ملت‌ها، ناسیونالیسم پیدا شد و هویت از منظر دولت - ملت‌ها و توسط آن‌ها تعریف شد اما بیش‌تر کشورها دارای تنوع قومی، نژادی، زبانی و مذهبی، بودند. در این کشورها، گروه‌های مختلف باید با هم زندگی می‌کردند. دولت‌ها در این کشورها برای تعیین هویت ملی و چگونگی توزیع مزایا و فرصت‌های

سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی میان اقوام و گروه‌های مختلف و همچنین پاسخ‌گویی به درخواست‌ها و رفع نیازهای آن‌ها، ناگزیر از سیاست‌گذاری هویتی بودند.

گروه آموزشی ماز

۶۷- علت «چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع»، «رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم هجری» و «نسل‌کشی» به ترتیب کدام است؟

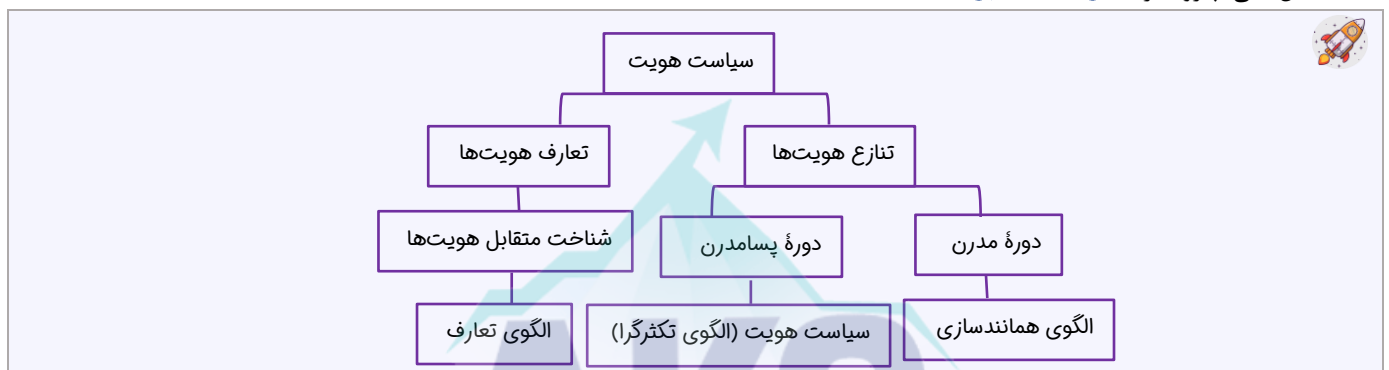
- (۱) سیاست همانندسازی - الگوی تکثرگرا - سیاست هویت
- (۲) سیاست هویت - الگوی تعارف - الگوی تنازع
- (۳) سیاست همانندسازی - الگوی تنازع - الگوی تکثرگرا
- (۴) سیاست هویت - الگوی تعارف - الگوی همانندسازی

(۱۲۰۸ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

- **سیاست هویت** سبب چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع می‌شود.
- رشد و شکوفایی جهان اسلام به دلیل پیروی از **الگوی تعارف** بود.
- علت نسل‌کشی، پیروی از **الگوی همانندسازی** است.

گروه آموزشی ماز

۶۸- هر یک از موارد زیر به ترتیب با مفاهیم کدام گزینه مرتبط است؟

- در آن تعداد کثیری از گروه‌های درگیر قومی نژادی در ارتباط با هم یک فرهنگ مختلط می‌سازند.
- محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی در اواخر قرن بیستم بود.
- نخستین سند هویت ماست.
- برخی از پیدایش آن به باز شدن «جعبهٔ پاندورا» یاد می‌کنند.

- (۱) پاک‌سازی قومی - تبعیض - شناسنامه - سیاست همانندسازی
- (۲) دیگچهٔ همانندسازی - کشمکش طبقاتی - گذرنامه - سیاست هویت
- (۳) پاک‌سازی قومی - قشربندی - گذرنامه - سیاست همانندسازی
- (۴) دیگچهٔ همانندسازی - هویت - شناسنامه - سیاست هویت

(۱۲۰۸ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

- در **دیگچهٔ همانندسازی**، تعداد کثیری از گروه‌های درگیر قومی نژادی در ارتباط با هم یک فرهنگ مختلط می‌سازند.
- در اواخر قرن بیستم، **هویت** به جای قشربندی و کشمکش طبقاتی، محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی شد.
- **شناسنامه** نخستین سند هویت ماست.
- برخی از پیدایش **سیاست هویت**، به باز شدن «جعبهٔ پاندورا» یاد می‌کنند.

جعبهٔ پاندورا

جعبهٔ پاندورا در اساطیر یونانی، جعبه‌ای حاوی تمام بلاهاست که به دست فردی به نام پاندورا گشوده می‌شود. براساس این افسانهٔ یونانی، با باز شدن این جعبه ناگهان همهٔ پلیدی‌ها و شرها، رها و به سوی زمین سرازیر شدند، بدی‌ها در جهان پراکنده شدند و با خوبی‌ها درآمیختند؛ به‌طوری‌که دیگر تشخیص و تمیز آن‌ها از یکدیگر ممکن نبود و رنج و بیماری، پیری و مرگ، دروغ، دزدی و جنایت که قبل از آن وجود نداشت، گسترش یافت.

گروه آموزشی ماز

کدام عبارت درباره «دوره پسامدرن» نادرست است؟

- (۱) هویت از منظر گروه‌های اجتماعی مختلف و توسط آن‌ها تعریف می‌شود.
- (۲) علاوه بر ثروت و قدرت، هویت و دانش نیز کانون نزاع و کشمکش می‌شوند.
- (۳) افراد، مسائل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی را براساس علاقه‌های اجتماعی و هویتی خود پی می‌گیرند.
- (۴) در عرصه‌هایی مختلف که کشمکش شکل گرفته، سیاست هویت ایجاد می‌شود و تنازع و درگیری افزایش می‌یابد.

پاسخ: گزینه ۳ (۱۲۰۸ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

در دوره پسامدرن، افراد مسائل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی را براساس علاقه‌های فرهنگی و هویتی خود پی می‌گیرند.

مدل سیاست‌گذاری هویتی دوره پسامدرن

در دوره پسامدرن همه آنچه در دوره مدرن پدید آمده بود - از جمله سیاست همانندسازی هویت - مورد نقد قرار گرفت و به جای آن، هویت‌های خرد، محلی و فردی مورد تأکید و توجه قرار گرفت.

گروه آموزشی ماز

کدام گزینه در ارتباط با «مدل تکثرگرا» به درستی بیان شده است؟

- (۱) در این مدل، تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ نمی‌شود ولی تشدید می‌گردد.
- (۲) مدل تکثرگرا به جای الگوی تنازع مورد توجه و تأکید قرار گرفت.
- (۳) در این الگو وجود یک ساختار مشترک سیاسی و اقتصادی ضروری دانسته می‌شود که گروه‌های مختلف را به یکدیگر پیوند دهد.
- (۴) در مدل تکثرگرا، در بعد فرهنگی، بر آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف تأکید می‌شود.

پاسخ: گزینه ۳ (۱۲۰۸ - دشوار)

پرسشی سایر گزینه‌ها:

- ۱ در مدل تکثرگرا تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ و حتی تشدید می‌گردد.
- ۲ مدل تکثرگرا به جای مدل همانندسازی مورد توجه و تأکید قرار گرفت.
- ۳ در مدل تکثرگرا در بعد فرهنگی هویت، تمایزات زبانی، قومی، مذهبی و... مورد تأکید قرار می‌گیرند و در بعد سیاسی، بر آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف تأکید می‌شود.

گروه آموزشی ماز

هر یک از موارد «شکل‌گیری جهانی بدون مرز»، «فراهم شدن امکان همدلی مردم با یکدیگر» و «تأکید افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها» به ترتیب نتیجه چیست؟

- (۱) توسعه ارتباطات - درک کردن تفاوت‌های همدیگر - مدل تکثرگرا
- (۲) جهانی شدن - برتر ندانستن خود از دیگران - مدل همانندسازی
- (۳) جهانی شدن - احترام گذاشتن افراد به تفاوت‌های یکدیگر - الگوی تنازع
- (۴) توسعه ارتباطات - زمینه‌سازی حکومت برای شناخت متقابل ملت‌ها از یکدیگر - سیاست هویت

پاسخ: گزینه ۴ (۱۲۰۸ - دشوار)

پاسخ تشریحی:

- امروزه، **جهانی شدن و توسعه ارتباطات**، از سویی زمینه شکل‌گیری جهانی بدون مرز را فراهم کرده است.
- یکی از راه‌های اتحاد و دوستی در میان گروه‌ها و ملت‌ها، شناخت متقابل است. در این میان، حکومت می‌تواند با **زمینه‌سازی برای شناخت مردم از یکدیگر**، بسیاری از مشکلات را حل کند و امکان همدلی مردم با یکدیگر را فراهم آورد.
- تأکید افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها از نتایج **سیاست هویت** است.

گروه آموزشی ماز

۷۲- کدام گزینه درباره «جامعه‌شناسی انتقادی» درست نیست؟

- (۱) جامعه‌شناسی انتقادی ریشه در رویکرد تفسیری دارد ولی به دنبال ملاک‌هایی برای داوری علمی درباره ارزش‌ها و هنجارها است.
- (۲) این جامعه‌شناسی نمی‌خواهد به این وضعیت تن دهد که داوری ارزش‌ها، بیرون از دایره علم صورت گیرد؛ زیرا در آن صورت سرنوشت ارزش‌ها به مناسبات قدرت و ثروت سپرده می‌شود.
- (۳) از دیدگاه این رویکرد در صورتی که سرنوشت ارزش‌ها به مناسبات قدرت و ثروت سپرده شود، ممکن است ارزش‌های غالب در زندگی اجتماعی، ارزش‌های ثروتمندان و قدرتمندان شود.
- (۴) رویکرد انتقادی می‌خواهد ظرفیت افشاگری و رهایی بخشی را برای علوم اجتماعی نگه دارد و این نقش را در نقد روابط و مناسبات میان افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها می‌بیند.

(۱۲۰۸ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

در صورتی که سرنوشت ارزش‌ها به مناسبات قدرت و ثروت سپرده شود، همواره ارزش‌های غالب در زندگی اجتماعی، ارزش‌های ثروتمندان و قدرتمندان خواهد بود.

گروه مشاوره و برنامهریزی آکو

از درون رویکرد تفسیری، جریان دیگری نیز شکل می‌گیرد که چنین کارکردی را برای علوم اجتماعی ناممکن می‌شمارد و راه رهایی انسان را نه از درون علم، که در بیرون علم جست‌وجو می‌کند و معتقد است خود علم با درست و غلط دانستن و خوب و بد کردن امور سلطه‌گری می‌کند؛ زیرا خوب را به معنای خوب بودن برخی افراد و گروه‌ها و بد را بد بودن برخی دیگر از آنان قلمداد می‌کند. از این منظر، علم چراغی نیست که تاریکی‌ها را روشن کند و موانع را از ابزار عده‌های پیش پای انسان بردارد. آنچه تا امروز به نام علم و دانش جهانشمول مطرح بود صرفاً برای سرکوب عده دیگری بود. سرگذشت دانش همانند سرگذشت قدرت و ثروت، تاریخ سرکوب انسان بوده است. بشر همواره به سرکوبی که از طریق قدرت و ثروت صورت می‌گرفت حساس بود و اکنون متوجه سرکوبی است که به وسیله دانش اعمال می‌شود و دیگر به آن تن نمی‌دهد.

گروه آموزشی ماز

۷۳- صحیح یا غلط بودن عبارات‌های زیر به ترتیب چگونه است؟

- معمولاً رویکردی که اساس دانش را انکار می‌کند نمی‌تواند قابل قبول باشد.
- از درون رویکرد تفسیری جریانی شکل گرفت که معتقد بود سرگذشت دانش همانند سرگذشت قدرت و ثروت، تاریخ سرکوب انسان‌ها بوده است.
- با شکل‌گیری دولت - ملت‌ها سکولاریسم شکل گرفت و هویت از منظر دولت - ملت‌ها و توسط آن‌ها تعریف شد.
- بزرگ‌ترین دانشمند صرف و نحو زبان عربی، یک ایرانی به نام سیبویه است.

(۴ ص - غ - غ - غ

(۳ ص - غ - غ - غ

(۲ غ - غ - ص - ص

(۱ غ - ص - غ - ص

(۱۲۰۸ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

عبارت اول: قطعاً رویکردی که اساس دانش را انکار می‌کند نمی‌تواند قابل قبول باشد.
عبارت سوم: با شکل‌گیری دولت - ملت‌ها، ناسیونالیسم شکل گرفت و هویت از منظر دولت - ملت‌ها و توسط آن‌ها تعریف شد.

دیدگاه رقیب رویکرد انتقادی

آنچه تا امروز به نام علم و دانش جهان شمول مطرح بود، صرفاً ابزار عده‌ای برای سرکوب عده دیگری بود. سرگذشت دانش همانند سرگذشت قدرت و ثروت، تاریخ سرکوب انسان بوده است. بشر همواره به سرکوبی که از طریق قدرت و ثروت صورت می‌گرفت، حساس بود و اکنون متوجه سرکوبی‌ای است که به وسیله دانش اعمال می‌شود و دیگر به آن تن نمی‌دهد.

گروه آموزشی ماز

۷۴- کدام گزینه درباره عبارت زیر نادرست است؟

«هر نظریه‌ای درون فرهنگ و تاریخ خود تولید می‌شود و هر فرهنگ و هویتی می‌تواند نظریه‌های متناسب با خود را تولید کند.»

- (۱) هر گروه، جامعه و فرهنگی می‌خواهد از چشم خودش به خود بنگرد و نه از چشم دیگران.
- (۲) پیدایش نظریه‌های فمینیستی معاصر، نظریه آفریقایی تبار و... در علوم اجتماعی امروز، نتیجه چنین مطالبه و درخواستی است.
- (۳) این گروه‌ها می‌گویند آنچه تا امروز به اسم علوم اجتماعی به مطالعه گروه‌ها، جوامع و فرهنگ می‌پرداخت جهان‌شمول نبود و پندار مردان سفید پوست اروپایی بود که هویت زنان و رنگین پوستان را نادیده می‌گرفتند.
- (۴) برخی فرهنگ‌ها می‌پسندند که موضوع نظریه‌هایی باشند که در زمینه فرهنگی و تاریخی دیگری شکل گرفته‌اند.

پاسخ: گزینه ۴ (۱۲۰۸ - دشوار)

پاسخ تشریحی:

هیچ فرهنگ و هویتی نمی‌پسندد که موضوع نظریه‌هایی باشد که در زمینه فرهنگی و تاریخی دیگری شکل گرفته‌اند.

انتقاد به رویکرد پسا مدرن

بی‌شک به حاشیه راندن و حذف هویت‌های انسانی و فرهنگی ناپسند و مخالفت با این امر ناپسند و مبارزه با آن، ارزشمند است. اما این سکه روی دیگری هم دارد. گاهی تأکید بر تنوع و تکثر هویت‌ها و اصالت بخشیدن به آن به معنای انکار اشتراک و وحدت انسان‌ها است و فرصت گفتگو و معارفه انسان‌ها و فرهنگ‌ها را از بین می‌برد.

گروه آموزشی ماز

۷۵- هریک از موارد زیر به ترتیب مربوط به کدام قسمت جدول است؟

انتقادی	تفسیری	تبیینی	معیار / نوع
چ	ت	الف	چه چیزی را مطالعه می‌کند؟ (موضوع)
ح	ث	ب	چگونه مطالعه می‌کند؟ (روش)
خ	ج	پ	چه هدفی را دنبال می‌کند؟ (هدف)

- حس و تجربه
- کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن
- معنا بخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی
- کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها

(۱) پ - ت - خ - ج (۲) ب - ج - ت (۳) پ - ج - ث - ت (۴) ب - ت - پ - الف

پاسخ: گزینه ۲ (۱۲۰۸ - دشوار)

پاسخ تشریحی:

روش جامعه‌شناسی تبیینی ← حس و تجربه (ب)

موضوع جامعه‌شناسی انتقادی ← کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن (چ)

هدف جامعه‌شناسی تفسیری ← معنا بخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی (ج)

موضوع جامعه‌شناسی تفسیری ← کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها (ت)

انتقادی	تفسیری	تبیینی	معیار / نوع
کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن‌ها	کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها	پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.	چه چیزی را مطالعه می‌کند؟ (موضوع)
تفسیری، تجویزی و انتقادی	تفسیر (نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها)	حس و تجربه (نگاه از بیرون)	چگونه مطالعه می‌کند؟ (روش)
انتقاد از وضع موجود، تجویز وضع مطلوب و راه رسیدن به آن	معنابخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی	پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی	چه هدفی را دنبال می‌کند؟ (هدف)

سیاست هویت

شناسنامه نخستین سند رسمی هویت ماست.

تعریف هویت: به معنای آگاهی فرد از «کیستی» خود و احساس تعلق اجتماعی به یک جهان اجتماعی و قلمرو جغرافیایی

شکل‌گیری دولت - ملت ← پیدایش ناسیونالیسم ← تعریف هویت از منظر دولت - ملت‌ها

دوره مدرن - همانندسازی

دوره پسامدرن - تکثرگرایی

تنازع هویت‌ها

سیاست هویت

تعارف هویت‌ها - شناخت متقابل هویت‌ها - الگوی تعارف

مدل رایج سیاست‌گذاری هویتی در دوره مدرن

به معنای پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه برای همسان شدن همه گروه‌ها

مدل همانندسازی

در پیش‌گرفتن این سیاست توسط دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها

روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی: نسل‌کشی، جابه‌جایی اجباری، جداسازی و فشارهای اجتماعی

مورد نقد قرار گرفتن سیاست همانندسازی هویت

مورد تأکید و توجه قرار گرفتن هویت‌های خرد، محلی و فردی

مطلوب دانسته شدن تکثر، تنوع، بی‌ثباتی و تغییرات مداوم و هویت‌ها

تعریف هویت از منظر گروه‌های اجتماعی مختلف و توسط آن‌ها

پیگیری مسائل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی افراد براساس علاقه‌های فرهنگی و هویتی خود

ثروت و قدرت، هویت و دانش کانون نزاع و کشمکش شدن

ایجاد شدن سیاست هویت در همه این عرصه‌ها و افزایش تنازع و درگیری

ویژگی‌های دوره پسامدرن

فراهم کردن زمینه شکل‌گیری جهانی بدون مرز

در هم‌آمیختن فرهنگ‌ها و دستخوش تغییر شدن هویت‌ها

دفاع بسیاری از جوامع و گروه‌ها از خود و مقاومت در برابر تحمیل هویت فرآیند جهانی شدن به آن‌ها

نمونه: جنبش‌های سبک زندگی، زنان، آفریقا - آمریکایی‌ها، آسیایی‌تبارها، جوانان، اقلیت‌های قومی، مذهبی و جنبش زیست محیطی

جهانی شدن و توسعه ارتباطات

مدل رایج دوره پسامدرن

حفظ تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی و تشدید آن‌ها

ضروری بودن یک ساختار مشترک سیاسی و اقتصادی برای پیوند گروه‌های مختلف

مدل تکثرگرا

سیاست هویت

تأکید به صورت افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها ← چند پارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع

چهره‌های متفاوت سیاست هویت

به رسمیت شناختن گروه‌های به حاشیه رانده شده و حمایت از آنها

الگوی تعارف

الگوی تعارف یا شناخت متقابل هویت‌ها

در مقابل دو الگوی همانندسازی و تکثرگرایی

توجه به شناخت متقابل افراد، گروه‌ها و جوامع از یکدیگر

در مقابل الگوی تنازع

الگوی ارائه شده در قرآن و الگوی مطلوب قرآنی

تکثر و تنوع زبانی، نژادی و قومی را مانع وحدت و همدلی ندانستن

رهنمون ساختن انسان‌ها به منشأ وحدت

رشد و شکوفایی جهان اسلامی از قرن ۳ و ۴ هجری

بزرگ‌ترین دانشمند صرف و نحو زبان عربی ← یک ایرانی به نام سیبویه

مهم‌ترین حکمای جهان اسلام ← فارابی و ابن سینا

یکی از راه‌های ایجاد آشتی و اتحاد و دوستی در میان گروه‌ها و ملت‌ها ← شناخت متقابل

حل مشکلات توسط حکومت با زمینه‌سازی برای شناخت مردم از یکدیگر در سطح محلی، ملی و منطقه‌ای و فراهم شدن امکان همدلی مردم با یکدیگر

رویکرد انتقادی

ریشه در رویکرد تفسیری داشتن جامعه‌شناسی انتقادی

به دنبال ملاک‌هایی برای داوری علمی درباره ارزش‌ها و هنجارها و تن ندادن به داوری ارزش‌ها بیرون از دایره علم جامعه‌شناسی انتقادی ← سپرده شدن سرنوشت ارزش‌ها به مناسبات قدرت و ثروت

نگه‌داشتن ظرفیت افشاگری و رها بخشی برای علوم اجتماعی

انتظار از علوم اجتماعی برای کمک به رهایی انسان با تشخیص و افشای سلطه در مناسبات انسانی

شکل‌گیری جریان دیگری در درون رویکرد تفسیری و ناممکن شمردن چنین رویکردی برای علوم اجتماعی و جستجو کردن راه رهایی انسان در بیرون علم و نه در درون علم.

اعتقاد به سلطه‌گری علم با درست و غلط دانستن و خوب و بد کردن امور

سرگذشت دانش همانند سرگذشت قدرت و ثروت برای سرکوبی انسان

عبور از علم

تولید شدن هر نظریه‌ای درون فرهنگ و تاریخ خود و تولید نظریه‌های متناسب با هر فرهنگ و هویت

نپسندیدن هیچ فرهنگ و هویتی برای موضوع نظریه‌های شکل گرفت در زمینه‌های فرهنگی و تاریخی دیگران

از چشم خود جامعه و فرهنگ به خود نگریستن و نه از چشم دیگران

پیدایش نظریه‌های فمینیستی معاصر، نظریه آفریقایی‌تبار، نظریه آمریکای بومی و... در علوم اجتماعی نتیجه چنین مطالبه و درخواستی

ارزشمند بودن به حاشیه راندن و حذف هویت‌های انسانی فرهنگی و ناپسند و مخالف با این امر ناپسند

درس ۵ عربی دهم در کنکورهای سراسری چهار سال اخیر

کنکور	ترجمه	تحلیل صرفی	ضبط حرکت	قواعد	کل فصل
کنکور ۱۳۹۸	۱	۳	☒	☒	۴
کنکور ۱۳۹۹	۳	۳	☒	۱	۷
کنکور ۱۴۰۰	۲	۳	☒	۱	۶
کنکور ۱۴۰۱	۱	۳	☒	☒	۴
مجموع	۷ سوال در کنکور	۱۲ سوال در کنکور	۰ سوال در کنکور	۲ سوال در کنکور	۲۱ سوال در کنکور
میانگین	۱/۷۵ سوال	۳ سوال	۰ سوال	۰/۵ سوال	۵/۲۵ سوال

- ✓ درس ۵ عربی دهم مربوط به انواع جمله و ارکان جمله است.
- ✓ در تمام تست‌های تحلیل صرفی هر سال از این مبحث سوال طرح می‌شود.
- ✓ در قواعد به طور مستقیم از این درس ۲ سوال مطرح شده اما به طور غیر مستقیم (شناخت ارکان و اجزای جمله) در بخش قواعد حائز اهمیت است.

درس ۶ عربی دهم در کنکورهای سراسری چهار سال اخیر

کنکور	ترجمه	تحلیل صرفی	ضبط حرکت	قواعد	کل فصل
کنکور ۱۳۹۸	☒	۳	☒	☒	۳
کنکور ۱۳۹۹	۲	۳	☒	☒	۵
کنکور ۱۴۰۰	۱	۳	☒	۱	۵
کنکور ۱۴۰۱	۱	۳	☒	☒	۴
مجموع	۴ سوال در کنکور	۱۲ سوال در کنکور	۰ سوال در کنکور	۱ سوال در کنکور	۱۷ سوال در کنکور
میانگین	۱ سوال	۳ سوال	۰ سوال	۰/۲۵ سوال	۴/۲۵ سوال

- ✓ درس ۶ عربی دهم مربوط به مبحث اعراب است.
- ✓ ماهیت این مبحث به صورتی است که احتمال طرح تست در مبحث ضبط حرکت بعید نیست.
- ✓ در تمام تست‌های تحلیل صرفی هر سال از این مبحث سوال طرح می‌شود.
- ✓ در قواعد به طور مستقیم از این درس ۱ سوال مطرح شده اما به طور غیر مستقیم (اعراب اجزای جمله) در بخش قواعد حائز اهمیت است.

گروه آموزشی ماز

۷۶- ﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ﴾

- (۱) بگو در زمین حرکت کنید و ببینید که چگونه [خداوند] آفرینش را آغاز کرد!
- (۲) بگو در زمین بگردید و ببینید [خداوند] چگونه آن را شروع کرد و آفرید!
- (۳) بگو در زمین حرکت کنید تا مشاهده کنید چگونه آفرینش شروع شد!
- (۴) بگو روی زمین سفر کردند تا ببینند چگونه [خداوند] آفرینش را شروع کرد!

پاسخ: گزینه ۱ (۲۰۰۱ - ترجمه - متوسط)

پروسی ساینر گزینه‌ها:

- سیروا: بگردید، حرکت کنید، به راه بیفتید ← رد گزینه ۴
- انظروا: ببینید ← رد گزینه‌های ۳ و ۴
- بدأ الخلق: آفرینش را آغاز کرد ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

با توجه به منصوب بودن خلق (مفعول است) باید آن را به صورت مفعول ترجمه کنیم.

گروه آموزشی ماز

۷۷- إِنَّ الْقُرْآنَ يَشِيرُ أَنَّ الْعَالَمَ لَدِيهِ قَوَانِينُ وَ سُنَنٌ لَا تَتَغَيَّرُ بَلْ هَذِهِ الْقَوَانِينُ وَ السُّنَنُ ثَابِتَةٌ دَائِمًا!

- (۱) قرآن همواره اشاره می‌کند که جهان قانون‌ها و سنت‌هایی دارد که هیچ‌گاه تغییر نکرده است و این قانون‌ها و سنت‌ها همواره ثابت‌اند.
- (۲) اشاره قرآن بر این است که در جهان قوانین و سنت‌هایی وجود دارد که تغییر نمی‌کند بلکه این قوانین و سنت‌ها همیشه ثابت‌اند.
- (۳) قرآن اشاره می‌کند که جهان قوانین و سنت‌هایی دارد که تغییر نمی‌کند بلکه این قوانین و سنت‌ها همواره ثابت هستند.
- (۴) قرآن اشاره می‌کند که این جهان قوانین و سنت‌هایی دارد که قابل تغییر نیست بلکه این قوانین و سنت‌ها همیشه ثابت می‌مانند.

(۲۰۰۱ - متوسط - ترجمه)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

إن: همانا، قطعاً

القرآن: قرآن

یشیر: اشاره می‌کند ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

أَنَّ العالم: که جهان ← رد گزینه ۴

لديه: دارد

قوانین و سنن: قوانین و سنت‌هایی

لا تتغير: تغییر نمی‌کند ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

بل: بلکه ← رد گزینه ۱

هذه القوانين والسنن: این قوانین و سنت‌ها

ثابتة دائماً: همواره ثابت‌اند ← رد گزینه ۴

گروه آموزشی ماز

۷۸- لا تُقْصِرُ نساء مجتمعنا عن مساعدة الفقراء والمساكين في مجتمعهنّ، بل يساعدنهم في جميع الأوقات!

(۱) در کمک کردن به فقیران و بیچارگان جامعه زنان جامعه‌مان نباید کوتاهی کنند بلکه به آنها در همه زمان‌ها کمک می‌کنند.

(۲) زنان جامعه ما در کمک کردن به فقیران و بیچارگان جامعه خود کوتاهی نمی‌کنند بلکه در همه وقت‌ها به آنها کمک می‌کنند.

(۳) زنان جامعه ما کسانی هستند که به طور پیوسته به فقیران و بیچارگان جامعه خود کمک کرده و کوتاهی نمی‌کنند و در همه زمان‌ها به مساعدت آنها می‌روند.

(۴) زنان جامعه درباری رساندن به فقرا و بیچارگان در جامعه‌شان کوتاهی نمی‌کنند بلکه به آنها در تمام وقت‌ها کمک می‌کنند.

(۲۰۰۱ - دشوار - ترجمه)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سایر گزینه‌ها:

لا تُقْصِرُ: کوتاهی نمی‌کنند ← رد گزینه ۱

نساء مجتمعنا: زنان جامعه ما، جامعه خود ← رد گزینه ۴

عن مساعدة الفقراء والمساكين: در کمک کردن به فقیران و بیچارگان ← رد گزینه ۳

في مجتمعهنّ: جامعه خود، جامعه‌شان ← رد گزینه ۱

بل يساعدنهم: بلکه... به آنها کمک می‌کنند

في جميع الأوقات: در تمام وقت‌ها، در تمام زمان‌ها

گروه آموزشی ماز

۷۹- جلس ضيوفنا الأعرء حول المائدة لتناول الأطعمة اللذيذة و شرب المشروبات الباردة في اليوم الماضي و نحن نشعر بالفرح و نشكر الله!

(۱) میهمانان عزیز ما پیرامون سفره روز گذشته نشستند تا غذاهای خوشمزه بخورند و نوشیدنی‌های سرد را بنوشند و در حالی که ما به شادی کردن و شکر گفتن خداوند پرداختیم.

(۲) میهمانان عزیز ما برای خوردن غذاهای لذیذ و نوشیدن نوشیدنی‌ها سرد پیرامون سفره روز گذشته نشستند در حالی که ما احساس شادی می‌کردیم و خدا را شکر می‌کردیم.

(۳) عزیزترین میهمانانمان برای تناول کردن غذاهای خوشمزه و نوشیدن نوشیدنی سرد دور سفره روز گذشته نشسته بودند و در حالی که ما احساس خوبی داشتیم و خدایمان را شکر می‌کردیم.

(۴) میهمانان ما عزیز هستند بنابراین پیرامون سفره روز گذشته برای خوردن غذاهای لذیذ و نوشیدن نوشیدنی‌ها سرد نشستند و در حالی که ما احساس شادی می‌کردیم و شکر گزار بودیم.

(۲۰۰۱ - متوسط - ترجمه)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سایر گزینه‌ها:

جلس ضيوفنا الأعرء: میهمانان عزیز ما... نشستند ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

حول المائدة: پیرامون سفره

لتناول الأطعمة اللذيذة: برای خوردن غذاهای لذیذ ← رد گزینه ۱

وشرب المشروبات الباردة: و نوشیدن نوشیدنی‌های سرد ← رد گزینه‌های ۱ و ۳

في اليوم الماضي: روز گذشته

و نحن نشعر بالفرح: در حالی که ما احساس شادمانی می‌کردیم ← رد گزینه‌های ۱ و ۳

ونشكر الله: و خدا را شکر می‌کردیم ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

۸۰- كُنْتُ أَعْرِفُ بَعْضَ التَّلَامِيذِ الَّذِينَ قَدْ شَارَكُوا فِي هَذِهِ الْحَفْلَةِ الْعِلْمِيَّةِ الَّتِي كَانَتْ لَتَكْرِيمِ التَّلَامِيذِ الْمَجْدِينَ!

- (۱) برخی از دانش‌آموزانی را که شرکت کرده بودند در این جشن علمی‌ای که برای بزرگداشت دانش آموزان تلاشگر بود، می‌شناختم.
(۲) شناختم بعضی از دانش‌آموزان را که در این جشن علمی‌ای که برای بزرگداشت دانش آموزان تلاشگر بود شرکت کرده بودند.
(۳) بسیاری از دانش‌آموزانی که در این جشن علمی شرکت کرده بودند که برای بزرگداشت دانش آموزان تلاشگر بود، می‌شناختم.
(۴) برخی از دانش‌آموزانی را که در این جشن علمی بزرگداشت دانش آموزان تلاشگر شرکت کرده بودند می‌شناختم.

پاسخ: گزینه ۱ (۲۰۰۱ - متوسط - ترجمه)

پروسی سایر گزینه‌ها:

كُنْتُ أَعْرِفُ: می‌شناختم ← رد گزینه ۲

بعض التَّلَامِيذِ الَّذِينَ: بعضی از دانش‌آموزانی را که ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

في هذه الحفلة العلمية الَّتِي: در این جشن علمی‌ای که ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

كانت لتكريم التلاميذ المجدين: برای بزرگداشت دانش آموزان تلاشگر بود ← رد گزینه ۴

گروه آموزشی ماز

۸۱- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- (۱) اِشْتَرَيْتُ مِحْرَارًا وَقَطْنًا وَمِرْهَمًا لِحَسَّاسِيَّةٍ جَلْدَى: یک دماسنج و پنبه و پماد برای حساسیت پوستی خریدم!
(۲) سَافِرٌ إِلَى مَحَافِظَةِ مَازَنْدَرَانَ لِقَضَاءِ الْعَطَلَاتِ الصَّبِيغِيَّةِ: برای گذراندن تعطیلات تابستانی به استان مازندران سفر کن!
(۳) كَانَتْ تُنْشِدُ شَاعِرَتَانِ كَبِيرَتَانِ قَصِيدَتَيْنِ اثْنَتَيْنِ لَأَمْهَمَا: دو شاعر بزرگ دو قصیده برای مادرشان سروده بودند!
(۴) إِنْ جَالَسْتَ الْعُلَمَاءَ الْمُؤْمِنِينَ فَيَسِينْفَعُونَكَ: اگر با دانشمندان مومنان همنشینی کردی به تو نفع خواهند رساند!

پاسخ: گزینه ۲ (۲۰۰۱ - متوسط - ترجمه)

پروسی سایر گزینه‌ها:

۱ لحساسیة جلدی: برای حساسیت پوستم

۲ كانت تُنشد: می‌سرود

۳ العلماء المؤمنین: دانشمندان مومن

در ترکیب وصفی جمع عربی، صفت و موصوف هر دو جمع می‌آیند اما در ترجمه فارسی ما باید صفت را مفرد ترجمه کنیم. مثال: العلماء المؤمنون: دانشمندان مومن
در ترکیب اضافی اگر مضاف و مضاف الیه جمع بود هر دو را جمع ترجمه کنیم. مثال: علماء المؤمنین: دانشمندان مومنان

ترکیب اضافی (مضاف و مضاف الیه)

كِتَابٌ عَلِيٌّ: کتاب علی

بَابُ الْمَدْرَسَتَيْنِ: در دو مدرسه

كِتَابُ الْمُسْلِمِينَ: کتاب مسلمانان

در موارد فوق اسم اول را مضاف، و اسم دوم را مضاف الیه می‌نامیم. مضاف متعلق به مضاف الیه است. از نظر معنا، مضاف و مضاف الیه هر دو اسم هستند و معنای وصفی ندارند.

نکات مضاف:

۱. هیچگاه «ال» نمی‌گیرد.

۲. هیچگاه تنوین نمی‌گیرد.

۳. هیچگاه نون مثنی و جمع مذکر سالم نمی‌گیرد.

مُسْلِمُونَ + الْعَالَمُ ← مُسْلِمُو الْعَالَمِ (مسلمانان جهان)

كِتَابَانِ + التَّلْمِيزِ ← كِتَابَا التَّلْمِيزِ (کتاب دو دانش‌آموز)

نکات مضاف الیه:

۱. مضاف الیه همواره مجرور است. یعنی حرکت حرف آخر آن یکی از این موارد است:

اگر مفرد، جمع مکسر یا جمع مؤنث سالم باشد ← — —

اگر مثنی باشد ← — ئِ

اگر جمع مذکر سالم باشد ← — ئِن

كِتَابُ التَّلْمِيزِ (کتاب دو دانش‌آموز)

كِتَابُ عَلِيٍّ (کتاب علی)

حَدِيقَةُ الْخَيَوَانَاتِ (باغ وحش)

مَكْتَبَةُ كُتُبِ (کتابخانه‌ی کتاب‌ها)

۲. مضاف الیه می‌تواند «ال»، «تنوین»، «ن» مثنی و جمع مذکر داشته یا نداشته باشد. نبودن آن فقط در مضاف شرط است.

دو مورد قطعی ترکیب اضافی

۱. هریک از ضمائر «ه - هُما - هُم - ها - هُما - هُنَّ - كَ - كُما - كُم - كَ - كُما - كُنَّ - ي - نا» اگر به اسم متصل شوند، قطعاً مضاف الیه خواهند بود: مَدْرَسَتُنَا / كِتَابِي / مُعَلِّمُكُمْ
۲. برخی از اسامی دائم الإضافة هستند. یعنی اگر بعد از اینها اسم بیاید، آن اسم همواره مضاف الیه است. مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از: «كُلَّ - بعض - مثل - شبه - غیر - سوی - سبحان - مع - ذو - ذات - قبل - بعد - جميع - بین - لدی - لدن - عند»:
- كُلُّ النَّاسِ - بَعْضُ التَّلَامِيذِ
- به عنوان یک راه تستی می‌توان گفت اگر دو اسم با هر ترکیب شده بودند و اولی «أل» نداشت و دومی «أل» داشت، این ترکیب اضافی خواهد بود!
- ترکیب وصفی (موصوف و صفت)
- وَزْدَةٌ جَمِيلَةٌ: گلی زیبا
- الْمُؤَاطِنُونَ الْمُشْلِفُونَ: هم وطنان مسلمان
- الْمَدَارِسُ الْكَبِيرَةُ: مدارس بزرگ
- در این ترکیب کلمه دوم (صفت) کلمه اول را توصیف می‌کند. دقت کنید که در اینجا هم دو اسم داریم. صفت‌ها هم در زبان عربی اسم محسوب می‌شوند. موصوف و صفت باید در چهار چیز با هم تطابق داشته باشند (جامع = جنس، اعراب، معرفه و نکره، عدد)
۱. تعداد (عدد): هر دو باید مفرد، مثنی یا جمع باشند.
۲. جنس: هر دو باید مذکر یا مؤنث باشند.
- البته دقت داریم که جمع غیر انسان در حکم مفرد مؤنث است!
۳. اعراب (حرکت حرف آخر)
۴. معرفه و نکره بودن

گروه آموزشی ماز

۸۲- عَيْنُ الْخَطَا:

- ۱) البومة لا تتحرك عينها لكنها تدبر رأسها مئتين و سبعين درجة: جغد چشمش را حرکت نمی‌دهد اما سرش را دویست و هفتاد درجه می‌چرخاند!
- ۲) ناكل حلويات يزد الصغيرة مع الشاي لأنها خالصة جداً: شیرینی‌های کوچک یزد را با چای می‌خوریم زیرا آن‌ها بسیار جذاب هستند!
- ۳) إن كردستان من أجمل المناطق السياحية في بلادنا: كردستان از زیباترین مناطق گردشگری در کشور ما است!
- ۴) ذكر ربنا مهدئ قلوبنا في هذه الأيام الصعبة: یاد پروردگارمان در این روزهای سخت آرامبخش قلب‌هایمان است!

(۲۰۰۱ - دشوار - ترجمه)

پاسخ: گزینه ۱

پروسی سایر گزینه‌ها:

البومة لا تتحرك عينها: جغد، چشمش حرکت نمی‌کند

با توجه به مرفوع بودن «عين» متوجه می‌شویم که فاعل است پس نباید آن را به صورت مفعول ترجمه کنیم.

گروه آموزشی ماز

۸۳- گر به زخمش را چندین بار می‌لیسد تا بهبود یابد:

- ۱) يلعق القط جرحه عدة مَرَّات حتى يلتئم!
- ۲) القَطُّ لَعَقَ جَرْحَهُ عِدَّةَ مَرَّاتٍ وَ يَلْتَمُّ!
- ۳) القَطُّ يَلْعَقُ الْجَرْحَ عِدَّةَ مَرَّاتٍ حَتَّى يَلْتَمُّ!
- ۴) القَطُّ يَلْعَقُ لِإِلْتِمَامِ جَرْحِهِ عِدَّةَ مَرَّاتٍ!

(۲۰۰۲ - ساده - تعریب)

پاسخ: گزینه ۱

پروسی سایر گزینه‌ها:

می‌لیسد: يلعق ← رد گزینه ۲ ← مضارع

زخمش: جرحه ← رد گزینه ۳

تا بهبود یابد: حَتَّى يَلْتَمُّ ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

گروه آموزشی ماز

۸۴- عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْمَفْهُومِ: «لَا يَكْلِفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وَسْعَهَا»

- ۱) از مکافات عمل غافل مشو
- ۲) بس اندکست میل تو سوی وفا و لیک
- ۳) توبه را تکلیف ساقی کرد لبریز شکست
- ۴) ز تو هرچه نتوانی ایزد نخواست
- گندم از گندم بروید جو ز جو
- اندر جفا تکلیف بسیار می‌کنی
- ساغر ما بی نصیب و ظرف یاران تنگ بود
- تو آن کن که فرمودت از راه راست

(۲۰۰۸ - متوسط - مفهوم)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

صورت سوال (خداوند کسی را جز به اندازه توانش تکلیف نمی‌کند) تنها با عبارت ۴ (آنچه در توانت است خدا بر تو تکلیف کرده) تناسب معنایی دارد.

گروه آموزشی ماز

۸۵- ﴿لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ﴾

- ۱) لا أملك: فعل - مزيد ثلاثي (من باب إفعال) - متعدّد - معرب/ فعل و فاعل
- ۲) نفس: اسم - مفرد مؤنث - معرب/ مضاف لمضاف إليه «ی»
- ۳) نفعاً: اسم - مفرد مذکر - نكرة - معرب/ مفعول و منصوب بالفتحة
- ۴) شاء: فعل ماض - للغائب - معلوم - مبني/ فعل و فاعله «الله»

(۲۰۰۴ - دشوار - تحلیل صرفی)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

مزيد ثلاثي (من باب إفعال) ← مجرد ثلاثي

دقت کنید که کلمه «نفس» در عربی یک کلمه مؤنث است.

گروه آموزشی ماز

۸۶- لسان هذا الحيوان مملوء بغدد تُفرز سائلاً مطهراً:

- ۱) هذا: مفرد مذکر - اسم الإشارة - للقریب - مبني/ مضاف إليه و مجرور
- ۲) مملوء: اسم - مفرد مذکر - إسم المفعول (ليس له حرف زائد) - معرب/ خبر و مرفوع بالضمة
- ۳) تُفرز: فعل مضارع - للغائبة - مزيد ثلاثي (له حرف زائد)/ نعت و موصّحه «عدد»
- ۴) مطهراً: اسم - مفرد مذکر - نكرة اسم الفاعل (فعله: طهر) - معرب/ صفة و منصوب بالتبعية

(۲۰۰۴ - دشوار - تحلیل صرفی)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

(فعله: طهر) ← (فعله: طهّر)

گروه آموزشی ماز

۸۷- قد سجّلت مُنظّمة اليونسكو بعض المناطق الثقافية في قائمة:

- ۱) سجّلت: فعل ماض - للمفرد المذكر المخاطب - مزيد ثلاثي (من باب تفعيل) - متعدّد
- ۲) مُنظّمة: مفرد مؤنث - اسم المفعول - معرب/ فاعل و مرفوع بالضمة
- ۳) المناطق: اسم - جمع التّكسير - مؤنث - معرّف بأل/ مضاف إليه و مجرور و موصوف للصفة «الثقافية»
- ۴) قائمة: مفرد - اسم الفاعل (مأخوذ من مجرد ثلاثي) - نكرة - معرب/ في قائمة: جار و مجرور

(۲۰۰۴ - متوسط - تحلیل صرفی)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

المذكر المخاطب ← المؤنث الغائب

گروه آموزشی ماز

۸۸- عَيْنُ الْخِطْأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- ۱) أَيْ صِنَاعَةُ إِيرَانِيَّةٍ تَجْذِبُ السَّائِحِينَ مِنْ كُلِّ الْعَالَمِ؟
- ۲) الطَّلَابُ الْمُؤَدَّبُونَ مُحْتَرَمُونَ عِنْدَ الْمُعَلِّمِينَ!
- ۳) قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ: تَمَرَّةُ الْعِلْمِ إِخْلَاصُ الْعَقْلِ!
- ۴) لِلزَّرَافَةِ صَوْتُ يُخَدِّرُ بِهِ بَقِيَّةَ الْخَيَوَانَاتِ!

(۲۰۰۵ - متوسط - ضبط حرکت)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

السائحين صورت صحيح اين واژه است زیرا اسم فاعل از فعل مجرد ثلاثي است.

در ضمن العالم نیز صورت صحيح اين واژه است زیرا در اين جمله به معنی جهان است. (العالم: دانشمند)

گروه آموزشی ماز

۸۹- عین عبارة فيها كلمتان متضادتان:

- (۱) حکم القاضي بالعدالة في ظلام هذا المكان!
(۲) أساء الطفل إلى والده لكنه أحسن إليه دائماً!
(۳) كنتُ ألعب مع زملائي في شاطئ البحر في الصيف!
(۴) شاهدتُ القمر والكواكب الكثيرة في السماء اليوم!

پاسخ: گزینه ۲ (۲۰۰۶ - ساده - لغت)

پاسخ تشریحی:

«أساء: بدی کرد» متضاد «أحسن: نیکی کرد» است.

گروه آموزشی ماز

۹۰- عین «من» مرفوعة:

- (۱) إِنَّ اللَّهَ أَنزَلَ سَكِينَتَهُ عَلَىٰ مَنْ يُؤْمِنُونَ إِلَيْهِ وَعَلَىٰ رَسُولِهِ!
(۲) تأثر من يلتقط صوراً في الحديقة فقال: ما أجمل هذه الأشجار!
(۳) جلس هذا القط على الكرسي ولحق يد من كان مالكة!
(۴) يجذب أكبر السوق في تبريز من يحبون الإشتراء كثيراً!

پاسخ: گزینه ۲ (۲۰۰۷ - دشوار - قواعد)

بررسی موارد:

محل إعرابی من در گزینه‌ها:

- ۱ مجرور به حرف جر
- ۲ فاعل و مرفوع
- ۳ مضاف إليه و مجرور
- ۴ مفعول و منصوب

گروه آموزشی ماز

۹۱- عین المبتدأ ليس مؤخرًا:

- (۱) هناك صناعات يدوية جميلة في إصفهان إشتريت ثلاثة منها!
(۲) في ذلك الكتاب الذي كان على الأرض قرأتُ أبياتاً عربية!
(۳) عندي قائمة كتب فيها المدير أسماء تلاميذ المدرسة!
(۴) لزملائي في القافلة ملابس باللون الأبيض والأصفر!

پاسخ: گزینه ۲ (۲۰۰۷ - دشوار - قواعد)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ هناك: خبر مقدم
 - ۲ در این گزینه اصلاً مبتدا نداریم که مؤخر باشد
 - ۳ عندي: خبر مقدم
 - ۴ لزملائي: خبر مقدم
- صناعات: مبتدای مؤخر
قائمة: مبتدای مؤخر
ملابس: مبتدای مؤخر

خبر مقدم

گاهی اوقات در جمله اسمیه جای مبتدا و خبر عوض می‌شود. یعنی خبر می‌آید اول جمله و مبتدا می‌رود آخر جمله. این اتفاق زمانی رخ می‌دهد که خبر جاز و مجرور (شبه جمله) باشد.

مثال: «في الصَّفِّ تلميذٌ: دانش آموزی در کلاس است»: در این جمله «في الصَّفِّ» خبر مقدم و «تلميذٌ» مبتدا مؤخر است.

✓ در برخی جملات جاز و مجرور مقدم شده و در ابتدای جمله آمده اما خبر نیست. راه تشخیص اینگونه موارد چنین است: موقتاً جار و مجرور ابتدای جمله را حذف کنید. اگر با حذف جاز و مجروری که در ابتدای جمله آمده است به معنای جمله خلل وارد شد (و جمله بی‌معنا شد)، آن جاز و مجرور خبر است. اما اگر همچنان جمله کاملی داشتیم و هیچ نقصی به آن وارد نشد، آن جاز و مجرور خبر نیست.

مثال: «في الخُميس دَهَبْتُ إِلَى الخَدِيقَةِ: در روز پنج شنبه به باغ رفتم». در این جمله با حذف «في الخُميس» مشکلی در معنا به وجود نمی‌آید. این جمله فعلیه است و جاز و مجرور ابتدای جمله صرفاً یکی از اجزای جمله است که زودتر ذکر شده است.

مثال: «في السَّيِّءِ الْجَوِّ بارِدٌ: در زمستان هوا سرد است». در این جمله نیز «الْجَوِّ» مبتدا و «بارِدٌ» خبر است. «في السَّيِّءِ» صرفاً ابتدای جمله آمده است و نقش خبری ندارد.

مثال: «في هذا الكتابِ قِصَصٌ لَهَا مَعَانِي جَمِيلَةٌ: در این کتاب قصه‌هایی است که معنای زیبایی دارد». در این جمله با حذف «في هذا الكتابِ» جمله بی‌معنا می‌شود. از اینجا متوجه می‌شویم که این جار و مجرور خبر است.

گروه آموزشی ماز

۹۲- عین الجملة الفعلية:

- (۱) علم عمالنا و موظفي مصنعنا حول الحوادث كثيراً!
(۲) ولدي ضَع في الفراغ كلمات مناسبة من الكلمات التالية!
(۳) لا تَقْدَم في دراسات و أقوال طلاب هذه المدارس!
(۴) تحمّل الفشل و سمع الكذب من شرّ الأعمال عندي!

پاسخ: گزینه ۲ (۲۰۰۷ - دشوار - قواعد)

بررسی موارد:

۱. علم (دانش) مبتدا و کثیر خبر است و هیچ فعلی در این عبارت وجود ندارد.
۲. ضَع (قرار بده) فعل و جمله فعلیه است.
۳. تقدُّم (پیشرفت کردن) اسم لای نفی جنس است و هیچ فعلی در این عبارت وجود ندارد.
۴. تحمُّل مبتدا است و هیچ فعلی در این عبارت وجود ندارد.

در عربی هر فعل، یک جمله فعلیه به حساب می‌آید.

گروه آموزشی ماز

۹۳- عین «هذه» مجرورة:

- ۱) أراد المريض هذه الأدوية فكتبته في وصفته!
- ۲) تعيش هذه الطيور الجميلة في البرّ و البحر!
- ۳) تظلم هذه الحاكمة الظالمة إلى الناس المظلومين!
- ۴) رأيت نفايات هذه الطفلة على أرض الحديقة!

پاسخ: گزینه ۴ (۲۰۰۷ - متوسط - قواعد)

بررسی موارد:

محل اعرابی هذه در گزینه‌ها:

۱. مفعول و منصوب
۲. فاعل و مرفوع
۳. فاعل و مرفوع
۴. مضاف الیه و مجرور

گروه آموزشی ماز

۹۴- عین ما ليس فيه الاسم المبنى:

- ۱) استرجع المعلم الكتب من تلاميذه في الصف!
- ۲) يفحص الطبيب يد طفل تصادم بسيارة في الشارع!
- ۳) من يحب أن يأكل من طعام ينفق المساكين؟
- ۴) سافروا إلى شيراز ل ترى مناطقها الجميلة!

پاسخ: گزینه ۲ (۲۰۰۷ - متوسط - قواعد)

بررسی سایر گزینه‌ها:

بررسی اسامی مبنی در سایر گزینه‌ها:

۱. ضمير «ه»
۲. کلمه پرسشی «من»
۳. ضمير «ها»

انواع مبنی

کلمات مبنی، کلماتی هستند که اعرابشان در جمله در اثر پذیرفتن نقش‌های مختلف، تغییر نمی‌کند. کلماتی که از نظر اعرابی تغییر می‌کنند: مُعَرَّب کلماتی که از نظر اعرابی تغییر نمی‌کنند: مَبْنِی در نتیجه ملاک این تقسیم، تغییر یا عدم تغییر اعراب کلمه‌ست. ما در این تقسیم کلمات مبنی را مشخص می‌کنیم و هرچه باقی موند میشه معرب! فقط باید در نظر داشته باشیم که هر سه نوع کلمه در این تقسیم جای دارن:

اسم‌های مبنی:

- ۱- تمامی ضمایر (منفصل و متصل) (ها، هما، هم، کم، کُنْ و ...)
 - ۲- کلمات پرسشی به جز «أَيّ: کدام»
 - ۳- اسامی اشاره (به جز مثنی‌ها)
 - ۴- اسامی شرط (من - ما - إذا)
- ✓ در اسامی اشاره و موصولات مثنی، ما علامت‌های اعراب «ا - ي» را مشاهده می‌کنیم بنابراین معرب نیستند.

فعل‌های مبنی:

- ۱- تمامی صیغه‌های فعل ماضی
 - ۲- صیغه ۶ و ۱۲ فعل مضارع (دو جمع مؤنث)
 - ۳- تمامی صیغه‌های فعل امر مخاطب
- حروف مبنی: تمامی حروف مبنی هستند

۹۵- عَيْنَ اسْمًا مَنْصُوبًا بِالتَّبْعِيَّةِ:

- (۲) تُسْتَفِيدُ مِنْ بَعْضِ الْأَعْشَابِ الطَّبِيبَةُ كَالدَّوَاءِ لِلْمُعَالَجَةِ!
(۴) تُسْتَطِيعُ الْحَرْبَاءُ أَنْ تَحْرَكَ عَيْنُهَا لَكِنْ رَأْسُهَا ثَابِتٌ!

- (۱) يُحْرَكُ هَذَا الْحَيَوَانُ ذَنْبُهُ الطَّوِيلَ لَطَرْدِ الْحَشَرَاتِ!
(۳) تُنِيرُ الْأَسْمَاكُ الْمُضِيئَةُ أَعْمَاقَ الْمَحِيطِ بِنُوعٍ مِنَ الْبَكْتِيرِيَا!

پاسخ: گزینه ۱ (۲۰۰۷ - دشوار - قواعد)

پاسخ تشریحی:

منظور از صورت سوال صفتی است که منصوب است. در اصل ما باید اسم منصوبی را پیدا کنیم که صفت داشته باشد زیرا اعراب صفت تابع موصوفش است.

بررسی موارد:

بررسی محل اعرابی موصوف در گزینه‌ها:

- ۱ ذنب (موصوف) مفعول و منصوب
- ۲ الأعشاب (موصوف) مضاف الیه و مجرور
- ۳ الأسماك (موصوف) فاعل و مرفوع
- ۴ در این گزینه صفت نداریم.

گروه آموزشی ماز
«جمع‌بندی سریع»

نقش‌ها (المخل الإعرابی)

نقش	توضیح
مبتدا	- اسمی که غالباً ابتدای جمله می‌آید و در مورد آن خبر می‌دهیم - ممکن است گاهی اوقات خبر بر آن مقدم شود
خبر	- کلمه‌ای که در مورد مبتدا خبر می‌دهد و جمله را به لحاظ معنای کامل می‌کند - سه نوع دارد: مفرد - جمله - شبه جمله
فاعل	- اسمی که کننده فعل است و همواره بعد از فعل می‌آید - سه نوع دارد: اسم ظاهر - ضمیر بارز - ضمیر مستتر
مفعول	- اسمی که عمل فعل روی آن انجام می‌شود - دو نوع دارد: اسم ظاهر - ضمیر بارز
نائب فاعل	- از لحاظ ظاهر دقیقاً همان فاعل برای فعل مجهول است - به لحاظ معنایی مفعول جمله معلوم بوده است - سه نوع دارد: اسم ظاهر - ضمیر بارز - ضمیر مستتر
صفت مفرد (اسم)	- اسمی که در ترکیب وصفی همواره در جایگاه دوم قرار دارد - در چهار چیز با موصوف مطابقت دارد: جنس، اعراب، معرفه و نکره، عدد - موصول بعد از اسم «ال» دار نیز نقش صفت دارد - معدود اعداد ترتیبی ۱ و ۲ اصلی نیز صفت هستند
جمله وصفیه	- جمله‌ای که پس از اسم نکره‌ای قرار می‌گیرد و آن را توصیف می‌کند
مضاف الیه	- اسمی که در ترکیب اضافی همواره در جایگاه دوم قرار دارد - همواره مجرور است - سه چیز برای مضاف ممنوع است: أل - تنوین - «ن» مثنی و جمع مذکر - معدود اعداد ۳ تا ۱۰ و ۱۰۰ و ۱۰۰۰ نیز مضاف الیه هستند
مجرور بحرف الجر	- اسم یا ضمیری که پس از حروف جر «فی، مِنْ، إلی، غلی...» قرار می‌گیرد
اسم افعال ناقصه	- کلمه‌ای که در اصل مبتدا بوده و الان اسم فعل ناقصه شده است - روش پیدا کردن آن، دقیقاً مانند پیدا کردن فاعل برای فعل معلوم است - سه نوع دارد: اسم ظاهر - ضمیر بارز - ضمیر مستتر
خبر افعال ناقصه	- کلمه‌ای که در اصل خبر برای مبتدا بوده است - سه نوع دارد: مفرد - جمله - شبه جمله - منصوب است
اسم حروف مشبهة بالفعل	- کلمه‌ای که در اصل مبتدا بوده و الان اسم حرف مشبهة بالفعل شده است - دو نوع دارد: اسم ظاهر - ضمیر بارز - منصوب است
خبر حروف مشبهة بالفعل	- کلمه‌ای که در اصل خبر برای مبتدا بوده است - سه نوع دارد: مفرد - جمله - شبه جمله
اسم لا نفی جنس	- اسمی که پس از لا بدون فاصله با آن می‌آید - نکره است و تنوین ندارد
خبر لا نفی جنس	- کلمه‌ای که بعد از اسم لا می‌آید - برخی اوقات حذف می‌شود - سه نوع دارد: مفرد - جمله - شبه جمله

حال	- اسمی مشتق، نکره و منصوب که حالت اسمی دیگر را بیان می‌کند
مفعول مطلق	- مصدری منصوب از جنس فعل جمله که تأکید بر وقوع فعل دارد یا چگونگی وقوع آن را بیان می‌کند
مستثنی	- اسم بعد از إلا که از مستثنی منه جدا شده است - منصوب است
منادا	- کلمه‌ای که پس از حرف ندا «یا» قرار می‌گیرد - گاهی اوقات حرف ندا حذف می‌شود - اگر منادا مضاف باشد، منصوب است - اگر منادا غیر مضاف و معرب باشد، ضمه می‌گیرد - اگر منادا غیر مضاف و مبنی باشد، علامت اعراب را ظاهر نمی‌کند - اگر منادا مضاف به ضمیر «ی» متکلم شود منصوب است ولی علامت اعراب پنهان می‌شود - گاهی اوقات ضمیر «ی» متکلم که به عنوان مضاف الیه آمده حذف می‌شود. در این حالت یک کسره «ی» از خود به یادگار می‌گذارد. این کسره علامت اعراب نیست و نشانه حذف شدن ضمیر «ی» متکلم است

نقش ها، اعراب و انواع اعراب

در زبان عربی اسم‌ها با پذیرفتن نقش در جمله (المحل الإعرابی)، دارای اعراب خاص آن نقش می‌شوند.

انواع اعراب:

به طور کلی ما چهار حالت اعرابی داریم که سه مورد از آن‌ها مهمتر هستند. آن یک مورد «جزم» می‌باشد و که مختص به فعل است و موارد کاربرد آن را در سال یازدهم یاد خواهید گرفت. به عبارتی فقط فعل مجزوم می‌شود و اسم این حالت اعرابی را ندارد. اما موارد زیر ممکن است برای اسم رخ دهد.

رفع: علامت‌های این اعراب عبارتند از: ؕ، ؕ، ان، ون

نصب: علامت‌های این اعراب عبارتند از: ؕ، ؕ، عین، عین

جزم: علامت‌های این اعراب عبارتند از: ؕ، ؕ، عین، عین

سه نکته در مورد حالات اعرابی:

نکته ۱: علامت‌های «ان - عین» فقط مختص اسمی مثنی است. یعنی کلمات مثنی با علامت «ان» مرفوع و با علامت «عین» منصوب و مجرور می‌شوند.

همچنین علامت‌های «ون - عین» مختص جمع مذكر سالم است. کلمات جمع مذكر سالم با علامت «ون» مرفوع و با علامت «عین» منصوب و مجرور می‌شوند.

بقیه علامت‌ها، مربوط به دیگر اسمی می‌باشد. یعنی اسمی مفرد، جمع مکسر و جمع مونث سالم.

نکته ۲: دو علامت «عین - عین» در اسمی مثنی و جمع مذكر سالم، مشترک بین اعراب نصب و جزم هستند. یعنی اگر ما دو کلمه «مُسْلِمَيْنِ - مُسْلِمَيْنِ» را خارج از جمله داشته باشیم، می‌توانند منصوب یا مجرور باشند. اما در جمله حتما یکی از این اعراب‌ها برای این دو کلمه ثابت است و نمی‌شود همزمان منصوب و مجرور باشند. به طور کلی هر کلمه در جمله یک نقش و یک اعراب دارد.

«رَأَيْتُ الْكِتَابَيْنِ: دو کتاب را دیدم». «الْكِتَابَيْنِ» در اینجا مفعول است و منصوب.

«سَلَّمْتُ عَلَى الْمُعَلِّمِينَ: به دو معلم سلام کردم». «الْمُعَلِّمِينَ» در اینجا مجرور به حرف جر است.

نکته ۳: همانگونه که گفتیم در این دو کلمه (مثنی و جمع مذكر سالم) علامت اصلی اعراب «ا - ی» و «و - ی» می‌باشد و «ن» به اعراب کلمه مرتبط نیست. منتها این مطلب به معنای بی اهمیت بودن حرکت «ن» نیست. «ن» همیشه در اسمی مثنی به صورت «ن» و در جمع مذكر سالم به صورت «ن» می‌آید. این حرکت هیچگاه دچار تغییر نمی‌شود. ولی حرکت «ن» اعراب نیست... حواست باشه!

حالا می‌رسیم به ارتباط اعراب و نقش:

انواع نقش‌ها بر اساس اعراب:

نقش‌های مرفوع	نقش‌های منصوب	نقش‌های مجرور
۱- مبتدا	۱- مفعول	۱- مجرور به حرف جر
۲- خبر	۲- خبر افعال ناقصه	۲- مضاف الیه
۳- فاعل	۳- اسم حروف مشبّهة بالفعل	۳- صفت
۴- نائب فاعل	۴- اسم لا نفی جنس	۴- معطوف
۵- اسم افعال ناقصه	۵- حال	
۶- خبر حروف مشبّهة بالفعل	۶- مستثنی	
۷- خبر لا نفی جنس	۷- مفعول مطلق	
۸- صفت	۸- صفت	
۹- معطوف	۹- معطوف	

- آقا چرا صفت و معطوف تو همه دسته‌ها اومد؟!

- به دلیل اینکه صفت و معطوف اعراب تبعی دارن. صفت همیشه با موصوفش هماهنگه از نظر اعرابی و اعرابش رو از اون می‌گیره. معطوف هم با اون کلمه‌ای که بهش عطف شده هماهنگه و اعرابش رو از اون می‌گیره. پس میتونه تو هر دسته قرار بگیره.

صفت و معطوف در اعراب از خودشون استقلالی ندارن و باید از کلمه دیگه‌ای اعرابشون بگیرن.

در نتیجه باید بگیم: مبتدا یا هر نقش مرفوعی، باید علامت‌های رفع رو بگیره و همچنین بقیه نقش‌های منصوبی و مجروری. پس نحوه تغییر اعراب اسم‌های معرب هم مشخص شد!

تاریخ دهم و دوازدهم در کنکورهای سراسری چهار سال اخیر

کنکور	درس ۱۰ تاریخ دهم	درس ۱۱ تاریخ دهم	درس ۱۲ تاریخ دهم	درس ۹ تاریخ دوازدهم	درس ۱۰ تاریخ دوازدهم
کنکور ۹۸	اقدامات شاپور یکم نبرد با رومیان	خارج ← قضاوت و دادرسی نظام سیاسی هخامنشیان	☒	تاریخچه استخراج نفت	☒
کنکور ۹۹	☒	☒	☒	اقدامات دکتر مصدق برای مقابله با تحریم‌های انگلستان	☒
کنکور ۱۴۰۰	☒	☒	هرم اجتماعی جامعه اشکانی	خارج کشور: تاریخچه استخراج نفت موانع ملی شدن نفت ایران	فضای باز سیاسی
کنکور ۱۴۰۱	☒	☒	☒	☒	☒
مجموع	۱ سوال در کنکور	۱ سوال در کنکور	۱ سوال در کنکور	۳ سوال در کنکور	۱ سوال در کنکور
میانگین	۰/۲۵ سوال	۰/۲۵ سوال	۰/۲۵ سوال	۰/۷۵ سوال	۰/۲۵ سوال

جدول بالا مربوط به سؤالات کنکور سراسری و خارج از کشور سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۱ ه.ش است که مربوط به دروس ۱۰، ۱۱ و ۱۲ تاریخ دهم و دروس ۹ و ۱۰ تاریخ دوازدهم است. همان‌طور که در جدول مشاهده می‌کنید از درس ۱۰ و ۱۱ تاریخ دهم و درس ۹ تاریخ ۳، سؤالات بیشتری طراحی شده است. سؤالات بصورت مفهومی و ترکیبی طراحی شده است.

گروه آموزشی ماز

۹۶- کدام گزینه از رویدادهای زمان «اُرد دوم» است؟

- ۱) شورش خاندان ساسانی در فارس
- ۲) حملات قبایل بیابانگرد عرب به شهرها و آبادی‌های ایران در حاشیه جنوبی خلیج فارس و دریای عمان
- ۳) گسترش روابط تجاری میان ایران و چین و تکمیل جاده ابریشم
- ۴) شکست خوردن کراسوس، سردار رومی در نبرد حران از سورنا سردار ایرانی

پاسخ: گزینه ۴ (۱۰۱۰ - صفحه ۹۳ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

یکی از مهم‌ترین جنگ‌های اشکانیان و روم در زمان «اُرد دوم»، اتفاق افتاد. کراسوس، سردار مشهور روم با سپاهی بزرگ و مجهز به منطقه بین‌النهرین هجوم آورد اما در جایی به نام حران، از سپاه ایران به سختی شکست خورد و سردار مغرور رومی کشته شد. فرمانده شجاع ایرانی، سورنا بود که با اجرای فنون جنگی و بی‌باکی به پیروزی بزرگی دست یافت.

پرسش‌های سالیانه:

گروه مشاوره و برنامه‌ریزی آکو

- ۱) در زمان «اردوان چهارم» رخ داد.
- ۲) از رویدادهای دوران «شاپور دوم ساسانی» است.
- ۳) این وقایع مربوط به روزگار «مهرداد دوم» بود.

اشکانیان و روم

یکی از مسائل مهم در سیاست خارجی حکومت اشکانی، اختلافات و جنگ‌های مکرر با امپراتوری روم بود. در آن زمان، امپراتوری قدرتمند روم در پی گسترش قلمرو خود به سمت شرق بود و گاه به گاه سپاه بزرگی را روانه ایران می‌کرد؛ اشکانیان مصمم بودند با تمام قوا از مرزهای غربی ایران دفاع کنند و اجازه ندهند بیگانگان (تسلط قریب صدسال سلوکیان بر ایران) بر کشور مسلط شوند.

گروه آموزشی ماز

۹۷- کدام گزینه پاسخ پرسش‌های زیر را به درستی بیان می‌کند؟

الف - جایگاه و حقوق زنان در دوران باستان تحت تأثیر چه عواملی قرار داشت؟

ب - کدام پادشاه مادی‌ها، سپاه خود را به دسته‌های کمان‌داران، نیزه‌داران و سواران تقسیم کرد؟

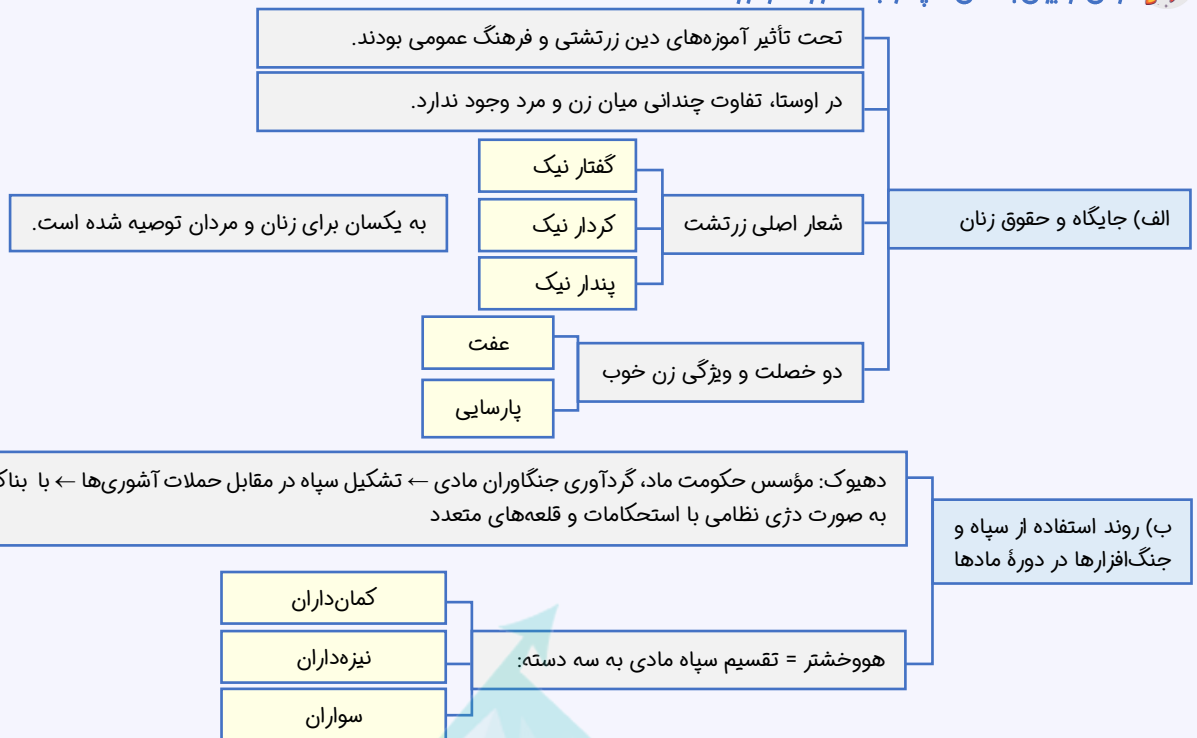
- ۱) الف) آموزه‌های مؤبدان زرتشتی و عرف عمومی - ب) دهیوک
- ۲) الف) آموزه‌های دین زرتشتی و فرهنگ عمومی - ب) آستیاگ
- ۳) الف) آموزه‌های مؤبدان زرتشتی و عرف عمومی - ب) فرورتیش
- ۴) الف) آموزه‌های دین زرتشتی و فرهنگ عمومی - ب) هووخشتر

پاسخ: گزینه ۴ (۱۰۱۱ و ۱۰۱۲ - صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۱۴ - متوسط)

پرسش‌های موارده:

الف) جایگاه و حقوق زنان، به عنوان نیمی از جامعه در دوران باستان، تحت تأثیر آموزه‌های دین زرتشتی و فرهنگ عمومی جامعه قرار داشت.
ب) هووخشتر، سومین پادشاه ماد، سپاه خود را به دسته‌های کمان‌داران، نیزه‌داران و سواران تقسیم کرد.

زنان در ایران باستان، سپاه و جنگ افزارها در دوره مادها

گروه آموزشی ماز

۹۸- کدام گزینه، به ترتیب درستی یا نادرستی عبارات زیر را بیان می‌کند؟

الف - شکل رسمی قضاوت را اغلب ریش سفیدان و بزرگان خانواده‌ها و قبایل برعهده داشتند.

ب - شاهان ماد، به تقلید از شاهان پیشین و معاصر خود حکومت می‌کردند.

پ - از اهداف اصلی رومیان در لشکرکشی‌های پی‌درپی به ایران، حمایت از مسیحیان منطقه ارمنستان بود.

ت - اردشیر پس از شکست اردوان چهارم، در فیروز آباد فارس تاج‌گذاری کرد.

(۲) ص - غ - ص - غ

(۱) غ - ص - غ - غ

(۴) غ - ص - ص - ص

(۳) ص - ص - غ - غ

(۱۰۱۰ و ۱۰۱۱ - صفحه‌های ۹۴، ۹۶، ۹۹ و ۱۰۴ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۱

تشریح عبارت‌های نادرست:

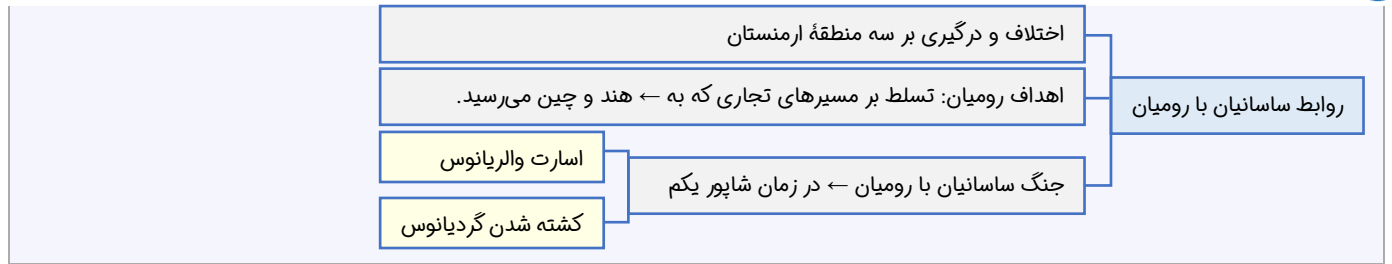
الف) ریش سفیدان و بزرگان خانواده‌ها و قبایل شکل غیررسمی قضاوت را برعهده داشتند.

پ) یکی از اهداف اصلی رومیان در لشکرکشی‌های پی‌درپی به ایران تسلط بر مسیرهای تجاری بود که به هند و چین می‌رسید.

ت) اردشیر بابکان پس از شکست دادن اردوان چهارم در تیسفون تاج‌گذاری کرد و مانند اشکانیان این شهر را به پایتختی خود برگزید.

قضاوت و دادرسی، نظام اداری و سیاسی حکومت ماد، رومیان و ساسانیان

گروه آموزشی ماز

۹۹- هر یک از رویدادهای زیر، به ترتیب مربوط به کدام دوره از تاریخ ایران باستان است؟

الف - ورود سفیرانی از سوی چین به ایران و توسعه روابط تجاری و تکمیل جاده ابریشم از رویدادهای مهم این دوران بود.

ب - تشکیلات اداری مرکزی این دوره عبارت بود از: خزانه شاهی، انبار شاهی و دیوان شاهی

پ - گردآوری و تألیف خدای نامکها در این عصر شکل گرفت.

ت - ترکیبی از قوانین و شیوه‌های دادرسی اقوام ایرانی و اقوام و ملت‌های غیرایرانی تابع حکومت مبنای قضاوت در این عصر بوده است.

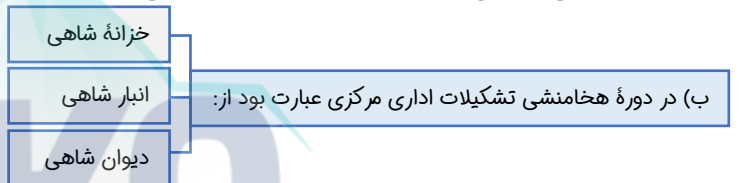
(۱) الف (سلوکیان - ب) ساسانیان - (پ) هخامنشیان - (ت) اشکانیان (۲) الف (اشکانیان - ب) هخامنشیان - (پ) ساسانیان - (ت) هخامنشیان

(۳) الف (هخامنشیان - ب) هخامنشیان - (پ) ساسانیان - (ت) مادها (۴) الف (مادها - ب) ساسانیان - (پ) هخامنشیان - (ت) سلوکیان

پاسخ: گزینه ۲ (۱۰۱۰ و ۱۰۱۱ - صفحه‌های ۹۳، ۱۰۰، ۱۰۳ و ۱۰۵ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

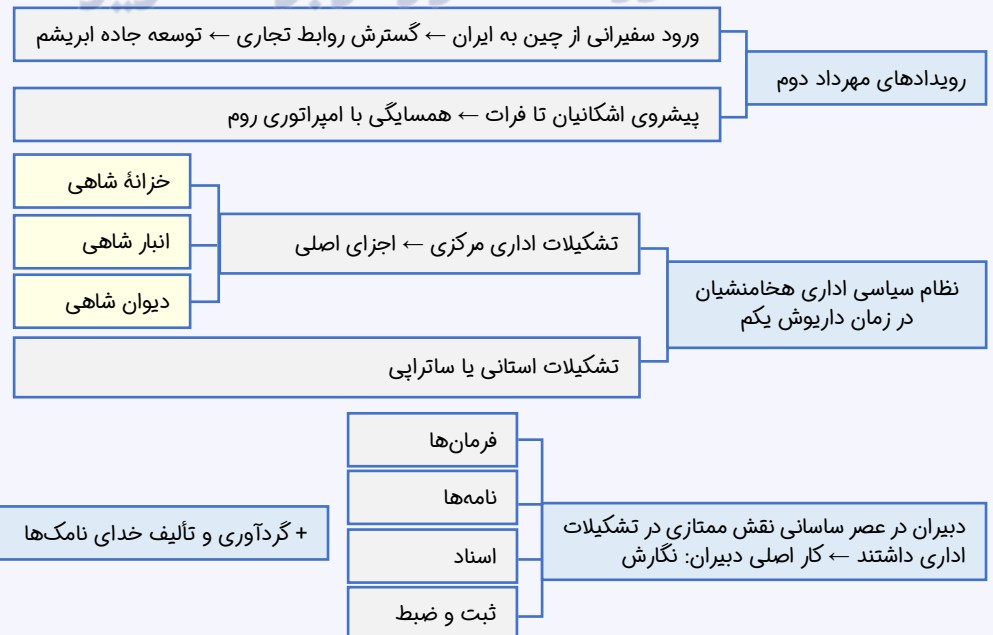
الف) در دوره اشکانی سفیرانی از سوی چین به ایران آمدند و در پی آن روابط تجاری میان دو کشور با تکمیل جاده ابریشم توسعه پیدا کرد.

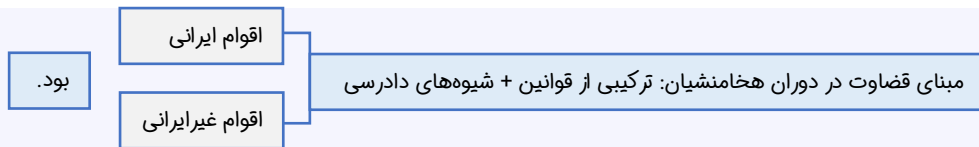

پ) در دوره ساسانیان از جمله وظایف دبیران تألیف و گردآوری خدای نامکها بود.

ت) در عصر هخامنشی مبنای قضاوت: ترکیبی از قوانین و شیوه‌های دادرسی اقوام ایرانی و اقوام و ملت‌های غیرایرانی تابع حکومت هخامنشی بود.

گسترش و تثبیت قدرت اشکانیان، نظام سیاسی اداری هخامنشیان و تشکیلات اداری ساسانیان

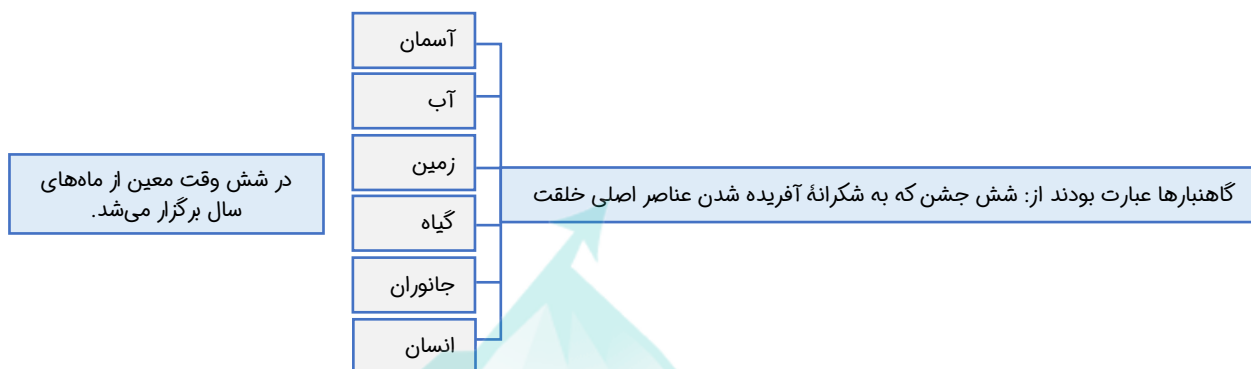
گروه آموزشی ماز

۱۰۰- کدام گزینه درباره هدف برگزاری از جشن «گاهنبارها» صحیح است؟

- (۱) عبادت و شکرگزاری به درگاه خداوند متعال
- (۲) انجام مراسم برای آرامش ارواح
- (۳) برگزاری شش جشن به شکرانه آفریده شدن عناصر اصلی خلقت
- (۴) اتحاد و انسجام ایرانیان و تقویت هویت جمعی ایرانیان

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۱۲ - صفحه ۱۱۶ - ساده)

پاسخ تشریحی:

جشن‌های ایران باستان

گاه شماری ایران باستان، مملو از جشن‌هایی بود که پیوند تنگاتنگی با باورهای دینی و زندگی سیاسی، اجتماعی و اقتصادی مردم ایران، به ویژه فعالیت‌های کشاورزی داشتند.

← ویژگی برجسته جشن‌ها: عبادت و شکرگزاری به درگاه خداوند متعال

گروه آموزشی ماز

۱۰۱- سرنوشت تشکل نهضت مقاومت ملی که پس از کودتا پایه‌گذاری شده بود، چه شد؟

- (۱) منجر به اخراج شماری از استادان از دانشگاه شد.
- (۲) با طرح مشترک انگلیسی‌ها و آمریکایی‌ها، و جنگ روانی علیه این نهضت شکست خوردند.
- (۳) در اعتراض به قراردادهای جدید نفتی با انگلستان سرکوب شدند.
- (۴) با اعتراض اعضای این نهضت مراکز مهم دولتی در پایتخت تسخیر و این تشکل منحل شد.

پاسخ: گزینه ۱ (۱۲۰۹ - دشوار - صفحه ۱۲۶)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

با وجود جو سرکوب و اختناق پس از کودتا، گروهی از شخصیت‌های ملی و مذهبی و از جمله تعدادی از استادان دانشگاه تشکلی به نام نهضت مقاومت ملی را پایه‌گذاری کردند و با قرارداد جدید نفتی به مخالفت برخاستند که منجر به اخراج شماری از آنان از دانشگاه شد.

ادامه مبارزه بعد از کودتای ۲۸ مرداد:

کودتای ۲۸ مرداد که کودتایی حاصل توافق آمریکا و انگلیس بود، با عوامل آمریکایی، اشرف پهلوی و ورود مأمور ویژه سیا به ایران و با وجود عدم پذیرش کودتا توسط محمدرضا پهلوی، سرانجام وی را برای این امر راضی کردند و کودتا انجام شد. در ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ واحدهایی از ارتش به فرماندهی فضل‌الله زاهدی علیه دولت دکتر مصدق اقدام به کودتا کردند و بعد از تسخیر مراکز مهم دولتی، پایتخت تسخیر و دولت دکتر مصدق را سرنگون کردند. نهضت مقاومت ملی که از شخصیت‌های ملی و مذهبی و استادان دانشگاه تشکیل شده بود با قراردادهای جدید نفتی به مخالفت پرداختند. آیت‌الله کاشانی هم از جمله معترضین بود. سرانجام در ۱۶ آذر ۱۳۳۲ شماری از دانشجویان دانشگاه تهران در اعتراض به برقراری روابط سیاسی مجدد با انگلستان و سفر نیکسون به ایران تظاهرات کردند که در جریان آن سه تن از دانشجویان به شهادت رسیدند.

گروه آموزشی ماز

۱۰۲- کدام گزینه از تهدیدات اقتصادی انگلستان برای ممانعت از ملی شدن نفت است؟

الف - خارج کردن سرمایه‌های شرکت نفت

ب - فرستادن کشتی‌های جنگی خود به خلیج فارس

ج - تحریم خرید نفت ایران

د - طرح شکایت از ایران در مجامع بین‌المللی

(۴) ج و د

(۳) ب و د

(۲) الف و ج

(۱) الف و ب

پاسخ: گزینه ۲ (۱۲۰۹ - صفحه ۱۲۱ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

اقدامات اقتصادی ایران برای ممانعت از ملی شدن نفت:

- تهدید اقتصادی ایران با تعطیلی شعب بانک انگلیس، خارج کردن سرمایه‌های شرکت نفت و تحریم خرید نفت.

اجرای قانون ملی شدن صنعت نفت و ممانعت انگلستان از اجرای این قانون:

در اردیبهشت ۱۳۳۰، دکتر مصدق با حمایت گسترده افکار عمومی، اتحاد و همکاری تنگاتنگ نیروی ملی و مذهبی و پشتیبانی قاطع آیت‌الله کاشانی، نخست‌وزیر شد تا قانون ملی شدن صنعت نفت و خلع ید از شرکت نفت ایران و انگلیس را با قاطعیت به اجرا درآورد. انگلیسی‌ها برای جلوگیری از تصویب و اجرای قانون ملی شدن نفت، به اقدامات سیاسی، اقتصادی و نظامی متعددی دست زدند که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:

- تحریک کارگران صنعت نفت به اعتصاب گسترده از طریق منع شرکت نفت ایران و انگلیس از پرداخت فوق‌العاده دستمزد آن‌ها؛
- فرستادن کشتی‌های جنگی خود به خلیج فارس و بنادر ایران و تهدید نظامی؛
- طرح شکایت از ایران در مجامع بین‌المللی؛
- تهدید اقتصادی ایران با تعطیلی شعب بانک انگلیس، خارج کردن سرمایه‌های شرکت نفت و تحریم خرید نفت.

گروه آموزشی ماز

۱۰۳- چه عواملی در پیروزی نهضت ملی شدن نفت تأثیر بسزایی نداشته است؟

(۱) جنبش‌های ضد استعماری مردم هندوستان علیه انگلستان

(۲) اعدام انقلابی رزم‌آرا به دست خلیل طهماسبی

(۳) موفقیت‌های حرکت‌های استقلال‌طلبانه کشورهای آسیایی و آفریقایی

(۴) طرح شکایت ایران در مجامع بین‌المللی

پاسخ: گزینه ۴ (۱۲۰۹ - متوسط - صفحه ۱۲۰)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

علت نادرستی گزینه «۴»: انگلستان برای ممانعت از ملی شدن نفت، در مجامع بین‌المللی از ایران طرح شکایت کرد.

عوامل تأثیرگذار بر تصویب قانون ملی شدن صنعت نفت:

پس از اعدام انقلابی رزم‌آرا به دست خلیل طهماسبی یکی از اعضای جمعیت فداییان اسلام مهم‌ترین مانع بر سر ملی شدن صنعت نفت برداشته شد. علاوه بر آن پیروزی‌های ضد استعماری مردم هندوستان علیه انگلستان به عنوان استعمار پیرو نیز موفقیت حرکت‌های استقلال‌طلبانه در برخی از کشورهای آسیایی و آفریقایی، تأثیر بسزایی بر خیزش ملت ایران برای طلب کردن و گرفتن حقوق ملی خود داشته است.

گروه آموزشی ماز

۱۰۴- هریک از برنامه‌های اصلاحی زیر که به منظور سلطه آمریکا بر ایران به اجرا درآمد، در زمان کدام نخست‌وزیر اجرایی شد؟

«اصلاحات ارضی - ایجاد فضای باز سیاسی در کشور - تصویب‌نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی»

(۲) امیر اسدالله علم - جمشید آموزگار - امیرعباس هویدا

(۱) جعفر شریف امامی - جمشید آموزگار - امیر اسدالله علم

(۴) شاپور بختیار - جمشید آموزگار - علی امینی

(۳) علی امینی - جمشید آموزگار - امیر اسدالله علم

(۱۲۱۰ - دشوار - صفحه ۱۲۷، ۱۲۸ و ۱۳۳)

پاسخ: گزینه ۳

پرسشی موارد:

- نخستین مرحله برنامه‌های اصلاحی با عنوان اصلاحات ارضی در سال ۱۳۴۰، در زمان نخست‌وزیری علی امینی آغاز شد.
- شاه در پاسخ به خواسته‌های آمریکا و روی آوردن به شعار دفاع از حقوق بشر، هویدا را برکنار و جمشید آموزگار را به نخست‌وزیری منصوب کرد.
- اصلاح قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی در دستور کار دولت علم قرار گرفت.

زمینه‌های سلطه آمریکا بر ایران

پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تا اوایل دهه ۱۳۴۰، دولت آمریکا با وادار کردن حکومت پهلوی به اجرای برنامه‌های پیشنهادی خود، زمینه تسلط بر ایران و حفظ و تقویت این حکومت را فراهم کرده و به ایجاد و تقویت ساختارهای اقتصادی و اجتماعی‌ای اقدام کرد که موجب تشدید وابستگی و عقب‌ماندگی ایران شد. پیوستن ایران به پیمان بغداد (سنتو)، تأسیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور (ساواک)، اعطای کمک‌های نظامی و مالی به ایران و اجرای بعضی اصلاحات در کشور، از جمله این برنامه‌ها بود. این برنامه‌ها با هدف حفظ سلطه پهلوی، تداوم سلطه آمریکا و مقابله با نفوذ شوروی در ایران دنبال شد.

گروه آموزشی ماز

۱۰۵- به دنبال کدام جنایت پهلوی، امام خمینی طی اعلامیه‌ای، شاه را به‌طور مستقیم سرزنش کردند و تقیه و سکوت را حرام دانستند و ایشان از کدام حادثه

به عنوان «الطاف خفیه الهی برای انقلاب اسلامی» یاد کرده‌اند؟

(۱) حمله مأموران به مدرسه فیضیه و طالبیه - رحلت فرزندان حاج آقا مصطفی

(۲) حمله مأموران به مدرسه طالبیه قم و فیضیه تبریز - مرگ مشکوک دکتر علی شریعتی

(۳) قیام خونین ۱۷ شهریور - انتشار مقاله توهین‌آمیز نسبت به امام خمینی (ره)

(۴) سرکوب و کشتار دانشجویان و دانش‌آموزان در ۱۳ آبان - قیام ۱۵ خرداد

(۱۲۱۰ - دشوار - صفحه‌های ۱۲۹ و ۱۳۴)

پاسخ: گزینه ۱

وقایع منجر به انقلاب اسلامی:

واقعۀ مدرسه فیضیه:

امام خمینی (ره) به همراه دیگر مراجع، عید نوروز را عزای عمومی اعلام کردند تا این‌گونه اعتراض خود را نسبت به عملکرد حکومت اعلام کنند. اوج حرکت اعتراضی در مدرسه فیضیه قم اتفاق افتاد و در حمله مأموران به مدرسه فیضیه قم و طالبیه تبریز تعدادی از طلاب شهید و مجروح شدند و به دنبال این جنایت، امام خمینی طی اعلامیه مهمی، شاه را به‌طور مستقیم سرزنش کردند و تقیه و سکوت در مقابل ظلم را حرام دانستند. مرگ مشکوک دو چهره محبوب: در خرداد ۱۳۵۶ دکتر علی شریعتی به‌طور ناگهانی در لندن درگذشت و به فاصله چند ماه، حاج آقا مصطفی، فرزند ارشد امام خمینی، به طرز مشکوکی از دنیا رفت. درگذشت ایشان جان تازه‌ای به مبارزات بخشید و امام خمینی رحلت او را «از الطاف خفیه الهی برای انقلاب اسلامی» خواند.

پرسشی سایر گزینه‌ها:

۲- مدرسه طالبیه در تبریز و فیضیه در قم است.

۳- حوادث این گزینه مربوط به دی ۵۶ و شهریور ۵۷ است.

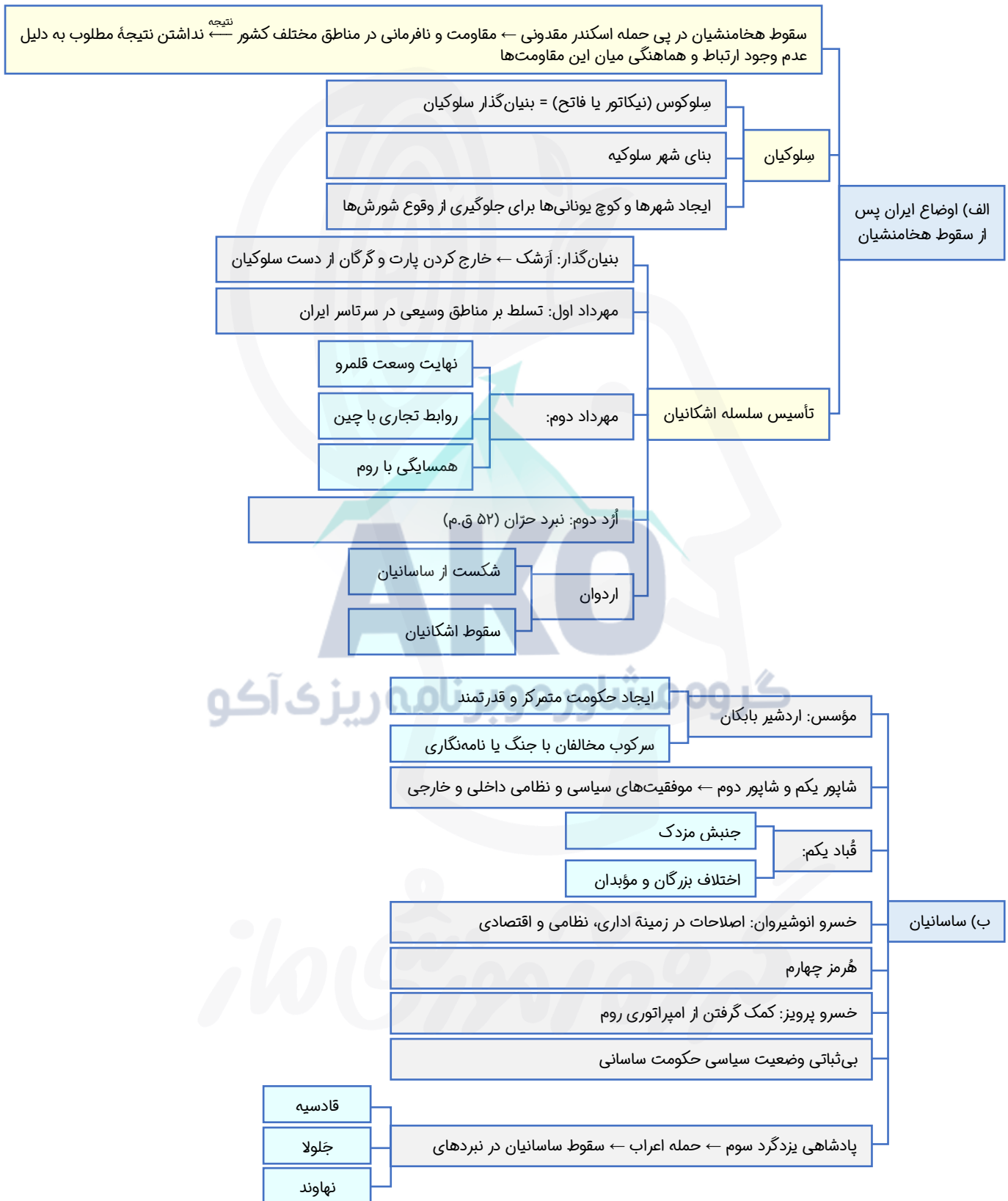
۴- قسمت اول مربوط به ۱۳ آبان ۱۳۵۷ و قسمت دوم مربوط به ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ است.

گروه آموزشی ماز

«جمع‌بندی سریع»

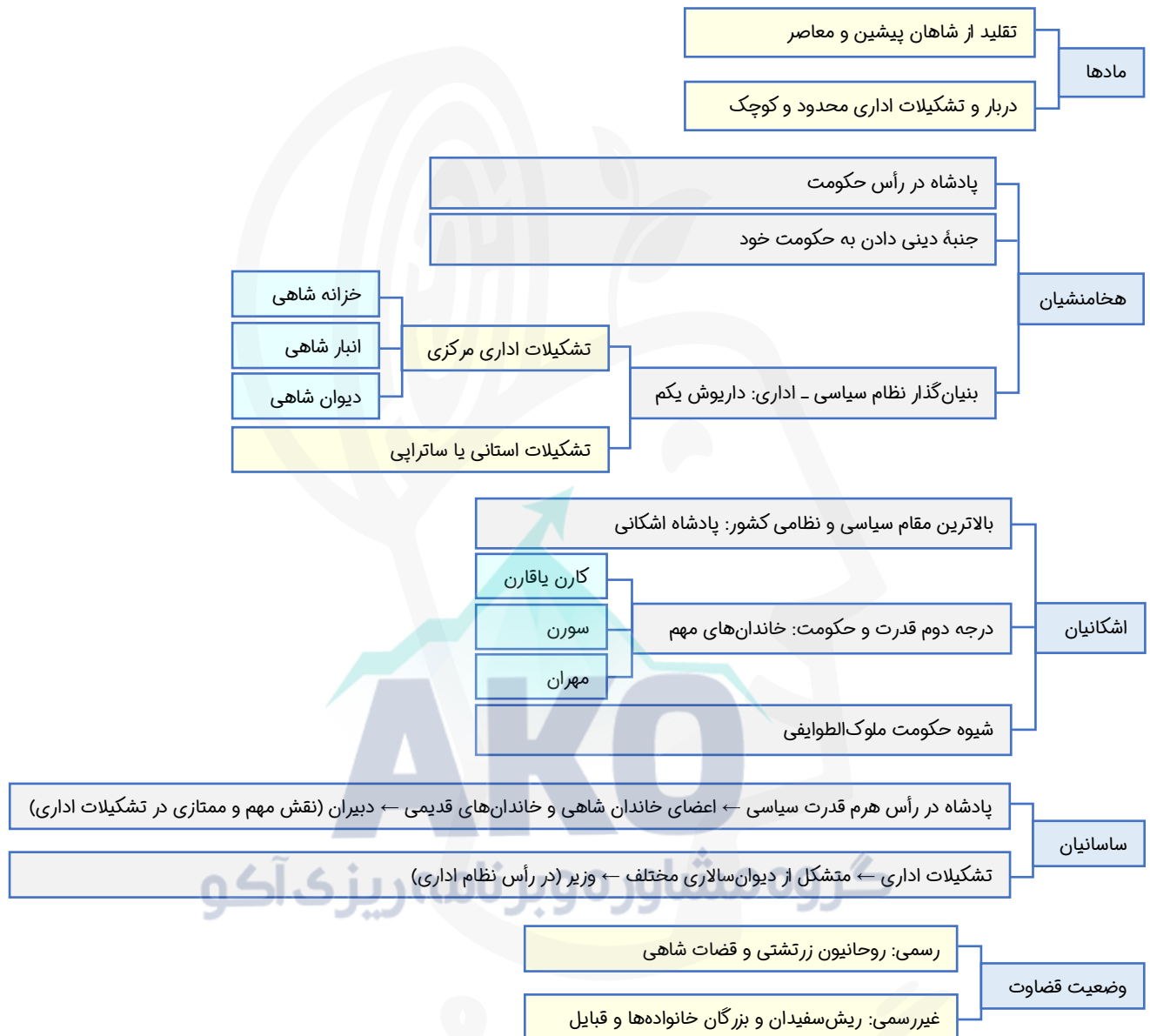
درس ۱۰ تاریخ دهم:

اشکانیان و ساسانیان

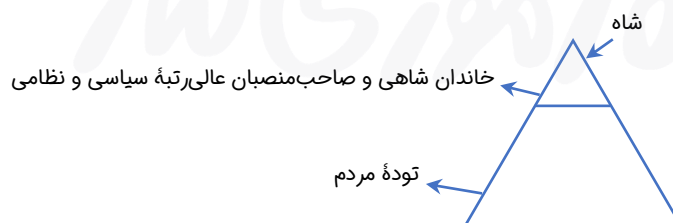
درس ۱۱ تاریخ دهم: آیین کشورداری

نظام سیاسی و اداری:

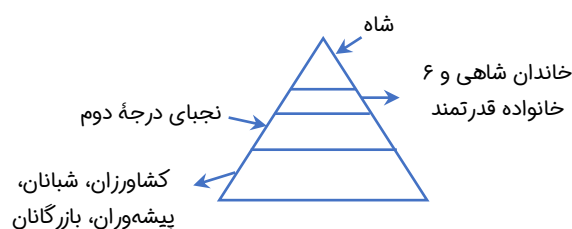

درس ۱۲ تاریخ دهم: جامعه و خانواده

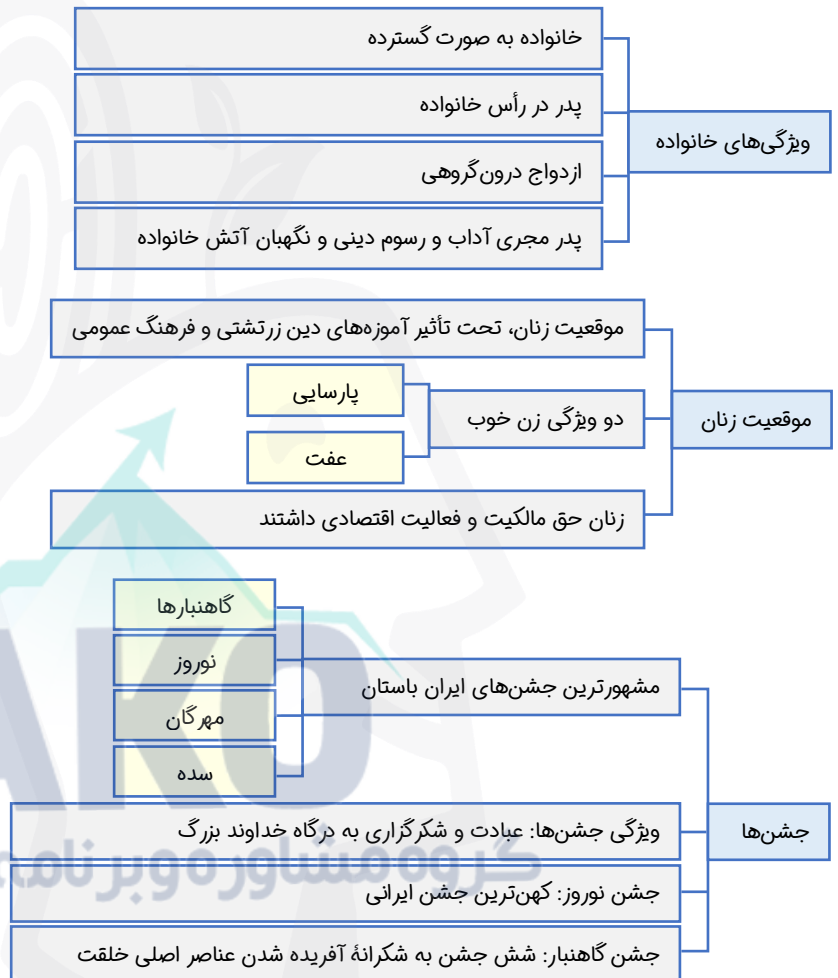
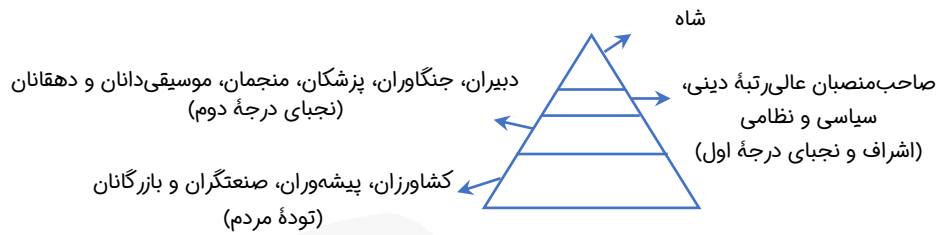
هرم اجتماعی ایران در دوران هخامنشی

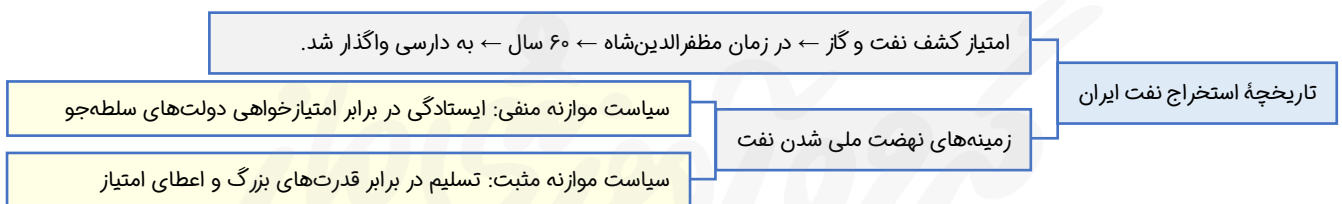
هرم اجتماعی ایران در دوران اشکانیان

→ (نجبای درجه اول)

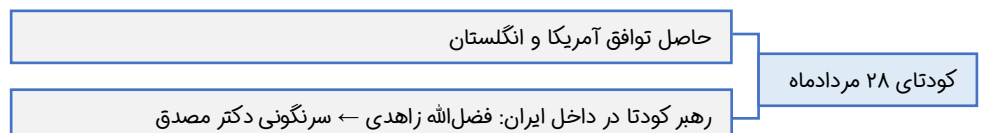

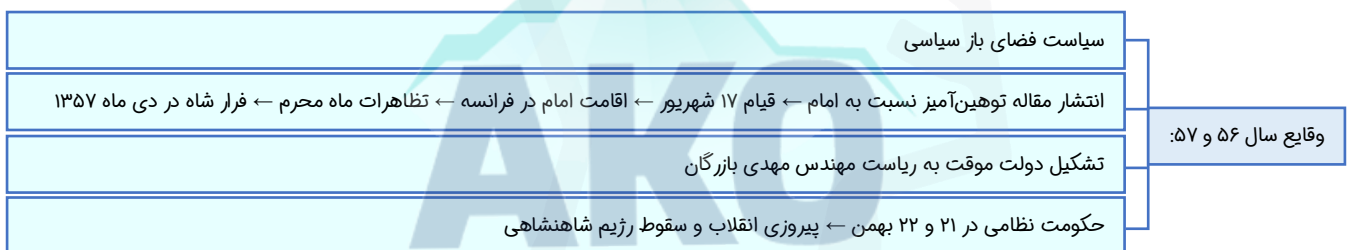
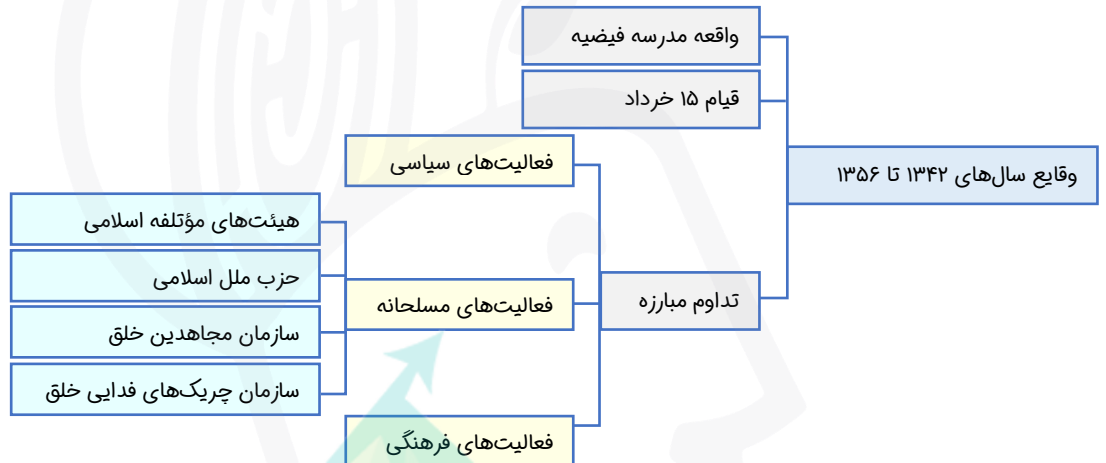
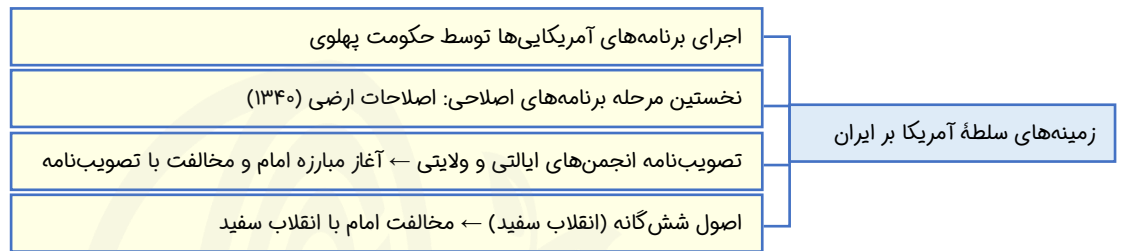
درس ۹: نهضت ملی شدن صنعت نفت

مراحل ملی شدن صنعت نفت ایران تا کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲:

جلوگیری از تصویب قرارداد الحاقی ← طرح ملی شدن صنعت نفت ← مخالفت انگلستان و کارشکنی عوامل داخلی برای جلوگیری از ملی شدن صنعت نفت ← ترور رزم‌آرا توسط خلیل طهماسبی ← ملی شدن صنعت نفت در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ ← نخست‌وزیری دکتر مصدق ← قیام ۳۰ تیر ۱۳۳۱ ← حمایت آیت‌الله کاشانی از دکتر مصدق ← دور دوم نخست‌وزیری دکتر مصدق

گروه مشاوره و برنامه ریزی آکو

گروه آموزشی ماز

فصل ۳ جغرافیای یازدهم در کنکورهای چهار سال اخیر

فصل ۳ جغرافیای یازدهم دارای سه درس است که معمولاً هر سال یک سؤال تا دو سؤال، در کنکور سراسری از این فصل مطرح می‌شود. در بین سه درس این فصل، درس ۶ و ۷ نسبت به سایر دروس پرتکرارتر بوده است. اما در مجموع بهتر است به تمامی دروس این فصل به یک اندازه اهمیت دهید.

کنکور	درس ۶	درس ۷	درس ۸	کل فصل
۱۳۹۸	×	۱ سؤال	۱ سؤال	۲ سؤال
۱۳۹۹	۱ سؤال	۱ سؤال	×	۲ سؤال
۱۴۰۰	۲ سؤال	×	×	۲ سؤال
۱۴۰۱	۱ سؤال	۲ سؤال	۱ سؤال	۴ سؤال
مجموع	۴ سؤال	۴ سؤال	۲ سؤال	۱۰ سؤال
میانگین	۱ سؤال در هر کنکور	۱ سؤال در هر کنکور	۰/۵ سؤال در هر کنکور	۲/۵ سؤال در هر کنکور

گروه آموزشی ماز

۱۰۶- با توجه به نقشه زیر، به ترتیب مناطق الف، ب و ج جزو کدام نواحی فرهنگی جهان به حساب می‌آیند؟

- (۱) اسلامی، جنوب و شرق آسیا، آمریکای لاتین
- (۲) اسلاو - آرتدوکس، اسلامی، آمریکای لاتین
- (۳) اسلامی، جنوب و شرق آسیا، غربی - اروپایی
- (۴) اسلاو - آرتدوکس، اسلامی، غربی - اروپایی

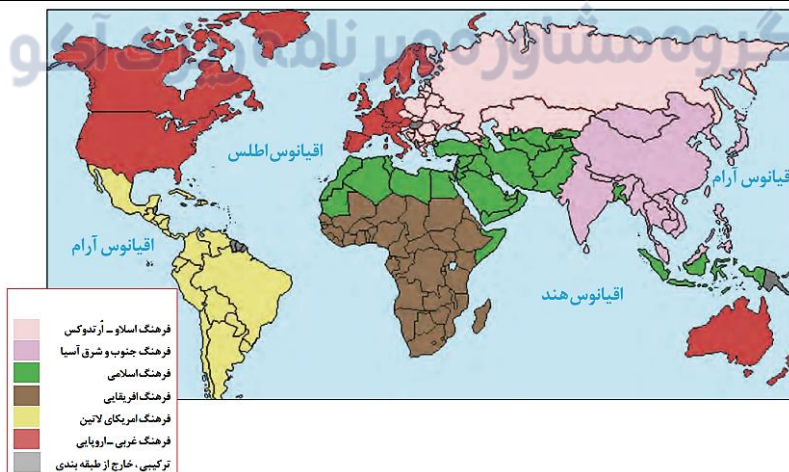
(۱۱۰۶ - متوسط - صفحه ۷۵)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

جغرافی‌دان‌ها برای مطالعه و شناخت تنوع‌های فرهنگی، سطح زمین را به چند ناحیه فرهنگی تقسیم کرده‌اند که عبارت‌اند از:

(۱) ناحیه فرهنگی اسلاو - آرتدوکس	(۲) ناحیه فرهنگی جنوب و شرق آسیا	(۳) ناحیه فرهنگی اسلامی
(۴) ناحیه فرهنگی آفریقایی	(۵) ناحیه فرهنگی آمریکای لاتین	(۶) ناحیه فرهنگی غربی - اروپایی

گروه آموزشی ماز

۱۰۷- کدام مورد زیر، مشابه پخش فرهنگی از نوع «رواج ورزش هاکی در ایالات متحده آمریکا» می‌باشد؟

- (۱) پرگویش‌ترین زبان‌های ایرانی مانند فارسی و تاجیکی در افغانستان و تاجیکستان گسترش یافته است.
- (۲) غذاهای چینی و کره‌ای معروف در این کشورها، امروزه در کشور ما هم طرفداران زیادی پیدا کرده است.
- (۳) بسیاری از اوقات، مدهای جدید لباس شهر میلان ایتالیا، در کشورهای مختلف خاورمیانه بلافاصله رواج می‌یابد.
- (۴) ورزش شطرنج از کشور هندوستان شروع شد، اما امروزه برترین شطرنج‌بازان جهان اروپایی و آمریکایی هستند.

(۱۱۰۶ - متوسط - صفحه ۷۹ و ۸۰)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

گاهی دو ناحیه فرهنگی خیلی به هم نزدیک‌اند و پدیده فرهنگی در اثر تماس مستقیم مردم، از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر منتقل می‌شود؛ مانند ورزش هاکی که مبدأ آن کشور کاناداست، اما در بین مردم ایالات متحده آمریکا و نواحی مرزی آن کشور با کانادا رواج بسیار یافته است. در میان گزینه‌ها نیز تنها گزینه (۱) بر پخش یک پدیده فرهنگی (زبان) از یک منطقه به مناطق نزدیک آن دلالت دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها پدیده‌های فرهنگی به مناطق بسیار دوردست سفر کرده‌اند.

پدیده «پخش» یا «انتشار»

فرایندی است که طی آن، یک موضوع یا پدیده (مانند زبان، مذهب، افکار و ایده‌ها، نوآوری، وسایل و ابزار، لباس، شیوه زندگی و حتی بیماری) از یک مکان به سایر مکان‌ها گسترش می‌یابد. پخش یا انتشار بر دو نوع است:

نوع پخش	ویژگی	مثال
مستقیم	گاهی دو ناحیه فرهنگی به هم نزدیک‌اند و پدیده فرهنگی در اثر تماس مستقیم مردم از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر منتقل می‌شود.	جشن نوروز که در کشورهای همسایه ایران نیز برگزار می‌شود.
غیرمستقیم	گاهی پخش و انتشار از یک فرهنگ به فرهنگ‌های دیگر بدون آن‌که فرهنگ‌ها در تماس مستقیم با یکدیگر باشند، اتفاق می‌افتد.	بیماری کرونا که از چین شروع شد و تا قلب آفریقا و آمریکا هم پیش رفت.

گروه آموزشی ماز

۱۰۸- کدام عبارت در رابطه با «خانواده زبانی آفرو - آسیایی»، به درستی بیان شده است؟

- ۱) زبانی که مردم یهود و عرب به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم حامی است و زبانی که بعضی از مردم شمال آفریقا به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم سامی است.
- ۲) زبانی که مردم یهود و عرب به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم سامی است و زبانی که بعضی از مردم غرب آفریقا به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم حامی است.
- ۳) زبانی که مردم عرب و یهود به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم سامی است و زبانی که بعضی از مردم شمال آفریقا به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم حامی است.
- ۴) زبانی که مردم عرب و یهود به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم حامی است و زبانی که بعضی از مردم غرب آفریقا به آن تکلم می‌کنند، زبان قوم سامی است.

(۱۱۰۶ - متوسط - صفحه ۶۹ و ۷۰)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

در این سؤال توجه به سه موضوع اصلی خانواده زبانی (مجموعه زبان‌هایی با ریشه مشترک)، قومیت و زبان باید توجه داشت. بنابراین در خانواده زبانی آفرو - آسیایی، دو زیرمجموعه گروه زبانی مطرح شده است.

الف- زبان قوم سامی که دارای زبان‌های مختلفی است. در این گروه، قومیت‌های عرب و یهود به عنوان اقوام سامی به این زبان‌ها تکلم می‌کنند.

ب- زبان قوم حامی که همچنین دارای زبان‌های مختلفی است. در این گروه، برخی قومیت‌های مردم شمال آفریقا هستند که به این گروه‌های زبانی تکلم می‌کنند.

سه خانواده زبانی مهم و پر تکلم جهان عبارت‌اند از:

نام خانواده زبانی	محل پراکندگی	زیرشاخه‌ها	ویژگی
هند و اروپایی	چندین قاره و در میان بیش از نیمی از مردم جهان	زبان ایرانی	- بزرگ‌ترین و گسترده‌ترین گروه زبانی دنیا
چینی - تبتی	آسیای شرقی و در میان مردم زردپوست	ماندارین چینی	- دومین خانواده بزرگ زبانی
آفرو - آسیایی (سامیایی - حامیایی)	کشورهای عربی و مناطق یهودی‌نشین (سامی) بعضی از مردم در شمال آفریقا (حامی)	زبان عربی (جنوب غرب آسیا و شمال آفریقا)	- زبان رسمی بیش از ۲۰ کشور - زبان قرآن - یکی از زبان‌های رسمی سازمان ملل

گروه آموزشی ماز

۱۰۹- کدام گزینه با توجه به تصویر مقابل، صحیح است؟

- ۱) از مهم‌ترین مراکز علمی و فناوری جهان به شمار می‌آید.
- ۲) در جنوب غربی سانفرانسیسکو در ایالت کالیفرنیا قرار دارد.
- ۳) دهه‌ها مؤسسه تحقیقاتی خصوصی و دولتی در این ناحیه قرار دارند.
- ۴) شرکت‌های مستقر در آن با یکدیگر تبادل اطلاعات و رقابت شدید دارند.

(۱۱۰۷ - متوسط - صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

از اولین و مهم‌ترین نواحی صنایع نو و دارای فناوری پیشرفته در جهان دره سیلیکون (سیلیکون‌ولی) است که به آن قلب صنایع فضای مجازی جهان نیز می‌گویند.

دره سیلیکون	
پراکندگی جغرافیایی	علت نام‌گذاری
این دره در جنوب شرقی سانفرانسیسکو در ایالت کالیفرنیا قرار دارد.	نام آن از تعداد زیادی شرکت‌های تولیدکننده تراشه‌های سیلیکونی که اولین بار در این منطقه مستقر شده‌اند، گرفته شده است.
شرکت‌های مستقر	
صدها شرکت بزرگ مرتبط با نرم‌افزار رایانه و اینترنت و پردازش اطلاعات جهان در این ناحیه مستقرند. این منطقه صدها مهندس، مخترع و محقق از سراسر جهان را به خود جذب کرده است که در مراکز پژوهش و دانشگاهی و آزمایشگاهی آن مشغول به کارند. شرکت‌های مستقر در دره سیلیکون هم با یکدیگر تبادل اطلاعات دارند و هم برای کسب سود بیشتر به رقابت شدید تجاری می‌پردازند.	

گروه آموزشی ماز

۱۱۰- سال ۲۰۱۸ در جنگ تجاری آمریکا و چین، هدف از اعمال ۳۴ میلیارد دلار تعرفه گمرکی بر واردات متقابل چینی و آمریکایی چه بوده است؟

- (۱) ایجاد مناطق آزاد تجاری
(۲) کاهش تأثیرات منفی تجارت خارجی
(۳) محدودیت واردات برخی کالاها
(۴) تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری

(۱۱۰۸ - متوسط - صفحه ۱۰۸)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

دلیل صورت سؤال، کاهش تأثیرات منفی تجارت خارجی است.

اقتصاد کشورها از حیث مقایسه میزان واردات و صادرات می‌تواند دو حالت داشته باشد:

اگر ارزش صادرات یک کشور بیشتر از واردات آن باشد؛ در این حالت، کشور می‌تواند از راه سودی که به دست می‌آورد، استانداردهای زندگی و رفاه را در کشور خود بهبود بخشد.	موازنه تجاری مثبت
اگر ارزش واردات یک کشور بیشتر از صادرات آن باشد؛ که این حالت برای اقتصاد کشور نامطلوب است.	موازنه تجاری منفی (کسری تجاری)

کشورها برای این که تأثیرات منفی تجارت خارجی (صادرات و واردات) را بر صنایع و اقتصاد خود کاهش دهند و در نتیجه، به رونق و توسعه اقتصادی دست یابند، اقداماتی انجام می‌دهند؛ از جمله:

- (۱) وضع تعرفه‌های گمرکی و مالیات بر کالاهای وارداتی
(۲) محدود یا ممنوع کردن واردات برخی کالاها در دوره‌های زمانی خاص
(۳) تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای
(۴) ایجاد مناطق آزاد تجاری

گروه آموزشی ماز

۱۱۱- کدام عبارت در رابطه با مناطق آزاد تجاری، به درستی بیان شده است؟

- (۱) بر مبنای تصمیم‌گیری برنامه ریزان، همه این مناطق در مجاورت بنادر مهم ایجاد شده‌اند تا صادرات رونق یابد.
(۲) تولیدکنندگان و بازرگانان بدون معافیت‌های مالیاتی، به انواع صادرات، واردات و انبارداری کالاها می‌پردازند.
(۳) این مناطق، در اصل برای اینکه تأثیرات منفی تجارت خارجی بر اقتصاد کشورشان کاهش یابد، تأسیس شده است.
(۴) در این مناطق قوانین و مقررات اقتصادی ویژه و متفاوتی با دیگر کشورهای همسایه، تصویب و اجرا می‌شود.

(۱۱۰۸ - متوسط - صفحه‌های ۱۰۹ و ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

مناطق آزاد تجاری مناطقی هستند که در اصل برای توسعه صادرات یک کشور و رونق اقتصادی آن ایجاد می‌شوند. در این مناطق، تولیدکنندگان و بازرگانان می‌توانند بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی یا معافیت‌های مالیاتی، به صادرات، واردات و انبارداری کالاها بپردازند. به طور کلی در این مناطق، مقررات و قوانین اقتصادی ویژه و متفاوت با دیگر نواحی سرزمین یک کشور وجود دارد. با وجود این مزایای اقتصادی، برخی صاحب‌نظران معتقدند که همه مناطق آزاد

در رسیدن به اهداف خود موفق نبوده‌اند؛ زیرا در برخی کشورها، مناطق آزاد به پایگاه واردات تبدیل شده‌اند و نتوانسته‌اند به توسعه اقتصادی کمک کنند. مناطق آزاد تجاری اغلب در مجاورت بنادر مهم ایجاد می‌شوند. اما همه مناطق آزاد تجاری جهان در بنادر تأسیس نشده‌اند.

گروه آموزشی ماز

۱۱۲- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«صنایع دانش‌بنیان از جمله صنایع نوین یا های تک هستند که.....»

- (۱) نمونه‌ای از فعالیت‌های نوع دوم هستند و با فعالیت‌های اقتصادی نوع سوم ارتباط نزدیکی دارند.
- (۲) نمونه‌ای از فعالیت‌های نوع چهارم هستند و با فعالیت‌های اقتصادی نوع سوم ارتباط نزدیکی دارند.
- (۳) نمونه‌ای از فعالیت‌های نوع دوم هستند و با فعالیت‌های اقتصادی نوع چهارم ارتباط نزدیکی دارند.
- (۴) نمونه‌ای از فعالیت‌های نوع چهارم هستند و با فعالیت‌های اقتصادی نوع دوم ارتباط نزدیکی دارند.

(۱۱۰۷ - متوسط - صفحه ۸۴ و ۹۶)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

صنایع دانش‌بنیان مانند صنایع های تک که با ریزپردازنده‌ها سروکار دارد همانند دیگر صنایع از جمله فعالیت‌های نوع دوم است. با این تفاوت که این شکل از فعالیت‌های نوع دوم با فعالیت‌های نوع چهارم که مربوط به فناوری اطلاعاتی و ارتباطی است، ارتباط نزدیکی دارد.

امروزه فعالیت‌های اقتصادی در قالب چهار گروه یا بخش تقسیم‌بندی می‌شوند:

نوع فعالیت	توضیحات	مثال
اول؛ کشاورزی	فعالیت‌های مربوط به استخراج و تحصیل مواد خام یا برداشت محصول از زمین یا دریا	زراعت، دامپروری، صید ماهی، جنگل‌داری و استخراج معدن
دوم؛ صنعت	فعالیت‌های ناظر بر تغییر شکل منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها و تبدیل آن‌ها به کالا	ماشین‌سازی، پتروشیمی، فولادسازی و ...
سوم؛ خدمات	فعالیت‌های مربوط به ارائه خدمات به دیگران	حمل‌ونقل، بانکداری، امور آموزشی، پزشکی، قضایی، خرید و فروش و تجارت
چهارم	فعالیت‌های فراهم‌کننده خدمات مربوط به جمع‌آوری و پردازش اطلاعات و فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی (ICT) و تحقیق و توسعه	

گروه آموزشی ماز

۱۱۳- کدام مورد در خصوص ارتباط بین شرکت‌های چندملیتی و پلانتیشن‌ها، درست است؟

- (۱) دفتر مرکزی این شرکت‌ها در خارج از مرزهای کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارند و در آنجا فعالیت می‌کنند.
- (۲) این شرکت‌ها مزارع وسیعی از یک محصول استوایی مانند قهوه را در کشورهای نواحی جنب حاره احداث کرده‌اند.
- (۳) کارخانه‌های مونتاژ این شرکت‌ها در نزدیکی ساحل دریاهای واقع شده‌اند تا بتوان کالاها را به کشور مبدأ ارسال کرد.
- (۴) شعبه‌ها و کارخانه‌های مونتاژ محصولات پلانتیشن و دفتر مرکزی این شرکت‌ها عمدتاً در یک مکان، استقرار ندارند.

(۱۱۰۷ - متوسط - صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

امروزه صاحبان اغلب مزارع تک‌محصولی تخصصی یا پلانتیشن‌ها شرکت‌های بزرگ، به‌ویژه شرکت‌های چندملیتی هستند؛ زیرا این گونه مزارع به سرمایه‌گذاری زیادی نیاز دارند. شرکت‌های چندملیتی شرکت‌هایی هستند که معمولاً بخش مرکزی آن‌ها در کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارد و شعبه‌ها و کارخانه‌های مونتاژ آن‌ها در سایر نواحی و کشورهای دارای آب و هوای مناسب ایجاد شده‌اند. این شرکت‌ها در خارج از مرزهای کشور مبدأ فعالیت می‌کنند. شرکت‌های چندملیتی که عمدتاً آمریکایی و اروپایی هستند، با احداث این مزارع در کشورهای نواحی استوایی سرمایه‌گذاری می‌کنند و از نیروی کارگر ارزان‌قیمت آن‌ها در مزارع خود بهره می‌برند. برخی از این شرکت‌ها سالیانه میلیاردها دلار از تولید و صدور این محصولات، سود به دست می‌آورند.

گروه آموزشی ماز

۱۱۴- بر اساس نظام سرمایه‌داری جهانی، کدام عبارت نادرست بیان شده است؟

- (۱) کشور نیکاراگوئه همانند کشور مراکش و برخلاف کشور چین، بیرون نیمه پیرامون قرار گرفته است.
- (۲) کشور سنگاپور برخلاف کشور نامبیا و همانند کشور کره جنوبی، بیرون نیمه پیرامون قرار نگرفته است.
- (۳) کشور کره جنوبی برخلاف کشور نامبیا و همانند کشور سنگاپور، بین مرکز و پیرامون قرار گرفته است.
- (۴) کشور بنگلادش همانند کشور نیکاراگوئه و برخلاف کشور ژاپن، بین مرکز و پیرامون قرار نگرفته است.

(۱۱۰۸ - دشوار - صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

کشور ژاپن در مرکز قرار دارد و نیمه‌پیرامون به حساب نمی‌آید. منظور از مرکز، کانون‌های سلطه اقتصادی بر جهان است. کشورهای توسعه‌یافته صنعتی که از نظر درآمد و ثروت بالاترین موقعیت را دارند، مرکز نامیده می‌شوند. این کشورها مانند یک قطب آهنربا عمل می‌کنند و بخش عمده‌ای از سود و ثروت جهان را دریافت و جذب می‌کنند. آن‌ها حتی به صدور سرمایه، یعنی سرمایه‌گذاری در دیگر نواحی جهان می‌پردازند. از ویژگی‌های کشورهای مرکز، برخورداری از

صنایع نو و خدمات پیشرفته، فناوری بالا و نیروی ماهر و متخصص و زیرساخت‌های مناسب برای توسعه اقتصادی مانند حمل‌ونقل پیشرفته و سطح بالای زندگی و رفاه اجتماعی است.

کشورهای مرکز، مواد خام را با قیمت ارزان‌تر از کشورهای پیرامون به دست می‌آورند و کالاهای ساخته شده صنعتی را با سود بیشتر به آن‌ها می‌فروشند. کشورهای مرکز همچنین از طریق سرمایه‌گذاری یا شرکت‌های چندملیتی از نیروی کار ارزان قیمت کشورهای پیرامون استفاده می‌کنند. کشورهای آمریکای شمالی، اروپای غربی، ژاپن و استرالیا جزء کشورهای مرکز هستند.

کشورهای جهان براساس معیار روابط و مبادلات نابرابر، در گروه‌هایی به شرح زیر تقسیم می‌شوند:

نوع ناحیه اقتصادی	وضعیت اقتصادی	وضعیت صنعتی و فناوری	ویژگی‌ها	مثال
مرکزی	کشورهای توسعه‌یافته صنعتی دارای درآمد و ثروت زیاد	داشتن: صنایع نوین - خدمات پیشرفته - فناوری بالا - نیروی متخصص و ماهر - زیرساخت‌های مناسب برای توسعه	جذب بخش عمده‌ای از سود و ثروت جهان به سوی خود صادر سرمایه (سرمایه‌گذاری) به سایر نواحی جهان داشتن سطح بالای زندگی و رفاه اجتماعی خرید مواد خام ارزان قیمت از کشورهای پیرامون و فروش کالاهای صنعتی گران به آن‌ها	کشورهای آمریکای شمالی، استرالیا، اروپای غربی و ژاپن
نیمه‌پیرامونی	بین مرکز و پیرامون	دارای تغییر و تحولات صنعتی و فناورانه در ساختارهای اقتصادی و اجتماعی	از نظر اقتصادی، قوی‌تر از کشورهای پیرامون و ضعیف‌تر از کشورهای مرکز داشتن نقش واسطه بین مرکز و پیرامون	چین، سنگاپور و کره جنوبی
پیرامونی	وابسته به کشورهای مرکز	در سطح بسیار پایین‌تر	تولیدکننده و صادرکننده مواد اولیه و خام واردکننده کالاهای صنعتی از کشورهای مرکز بازار فروش کالاهای کشورهای پیشرفته صنعتی کمبود نیروی کار ماهر و متخصص	آسیا (افغانستان و بنگلادش) آفریقا (مراکش و نامیبیا) آمریکای لاتین (پرو و نیکاراگوئه)

گروه آموزشی ماز

۱۱۵ - چند مورد از عبارت‌های زیر، در ارتباط با «مشخصات کشاورزی تجاری یا معیشتی» درست است؟

- الف - در کشاورزی تجاری، به دلیل استفاده از فناوری‌های پیشرفته، صرفاً در کشورهای پیشرفته جهان رایج است.
 ب - در کشاورزی معیشتی، به دلیل کمبود سرمایه زمین‌داران، میزان تولید و سود اقتصادی براساس نیاز محلی است.
 ج - در کشاورزی تجاری، به دلیل استفاده مداوم از کودهای غیرشیمیایی، فرسایش و ضعیف شدن خاک‌ها رایج است.
 د - در کشاورزی معیشتی، تولید و پرورش دام در حد مصرف خانوار کشاورز و فروش در بازار داخلی صورت می‌گیرد.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

(۱۱۰۷ - متوسط - صفحه‌های ۸۴ و ۸۵)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

فقط عبارت (ب) درست است.

به‌طور کلی، نواحی کشاورزی در جهان دو نوع‌اند: نواحی کشت معیشتی یا غیرتجاری و نواحی کشت تجاری، در کشاورزی معیشتی تولید محصول یا پرورش دام بیشتر در حد مصرف خانوار کشاورز یا فروش محلی صورت می‌گیرد و میزان تولید و سود اقتصادی، کم است. اما در کشاورزی تجاری تولید محصول کشاورزی یا پرورش دام به منظور فروش در بازارهای داخلی یعنی کلان‌شهرها یا صادرات به کشورهای دیگر و با هدف کسب سود انجام می‌شود. در این نوع کشاورزی، معمولاً از فناوری‌های پیشرفته و ابزارآلاتی مانند تراکتور، کمباین، بذر اصلاح شده و کود شیمیایی استفاده می‌شود. این نوع کشت به سرمایه بسیار نیاز دارد و میزان تولید محصول نیز در آن زیاد است. کشاورزی تجاری به دنبال رشد جمعیت در جهان گسترش یافته است و هم در کشورهای پیشرفته و هم در کشورهای کمتر توسعه‌یافته جهان رواج دارد.

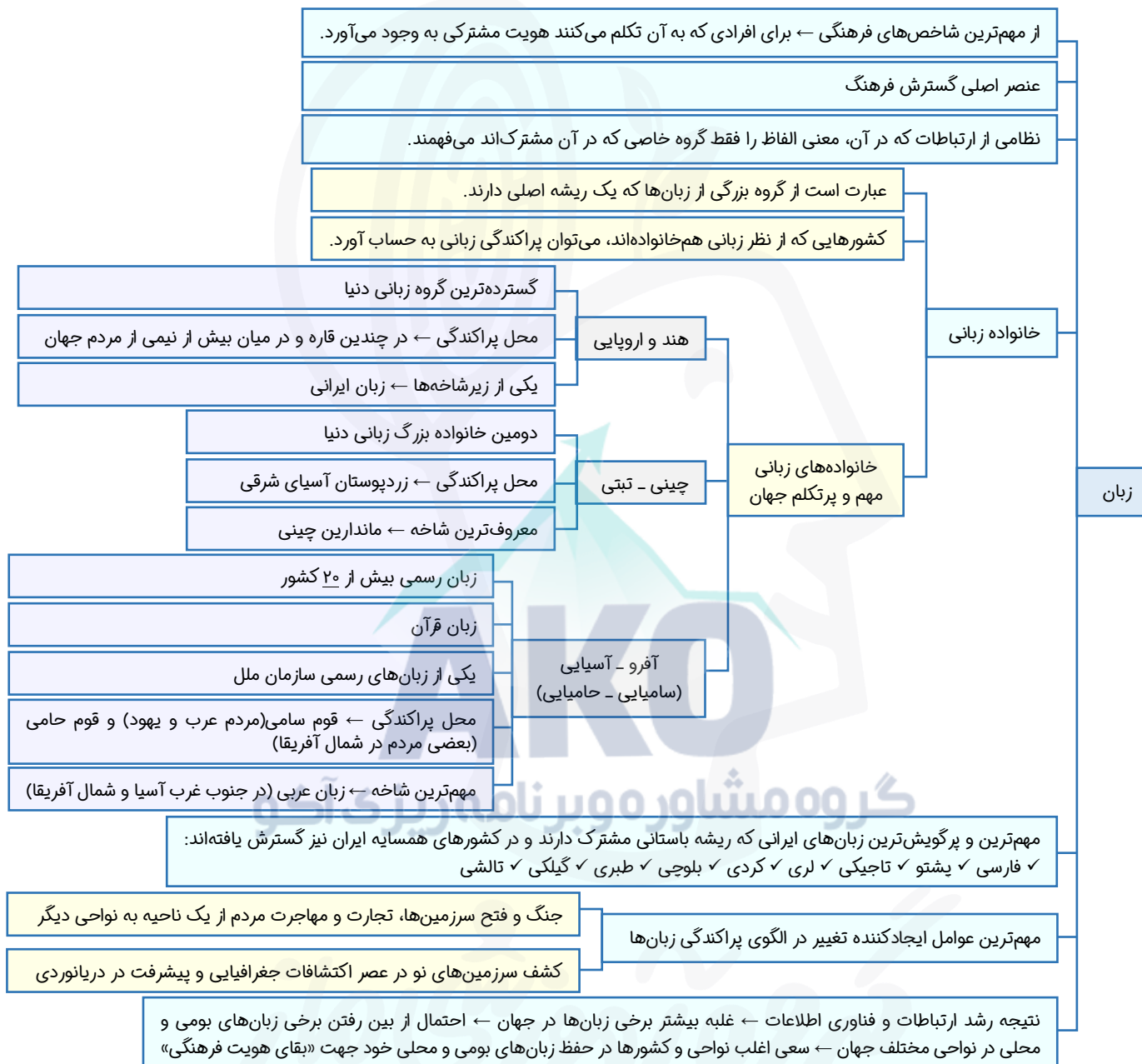
نواحی کشاورزی	معیشتی (غیرتجاری)	تولید محصول یا پرورش دام برای مصرف شخصی یا فروش محلی (میزان تولید و سود اقتصادی: پایین)
	تجاری	تولید محصول یا پرورش دام برای فروش در بازارهای داخلی یا صادرات به کشورهای دیگر (هدف: کسب سود / نیازمند سرمایه زیاد / میزان تولید: بالا)

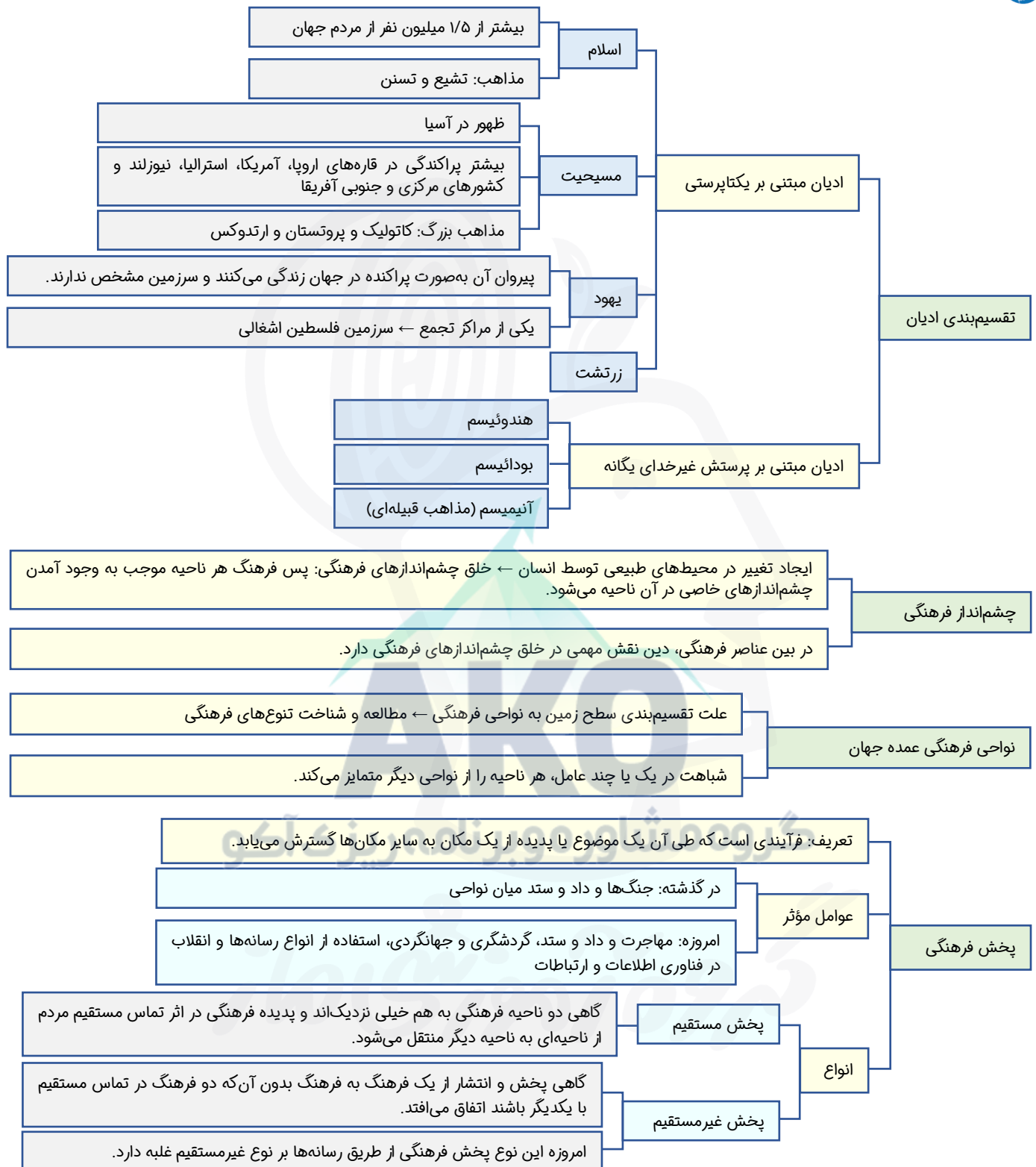
گروه آموزشی ماز

«جمع‌بندی سریع»

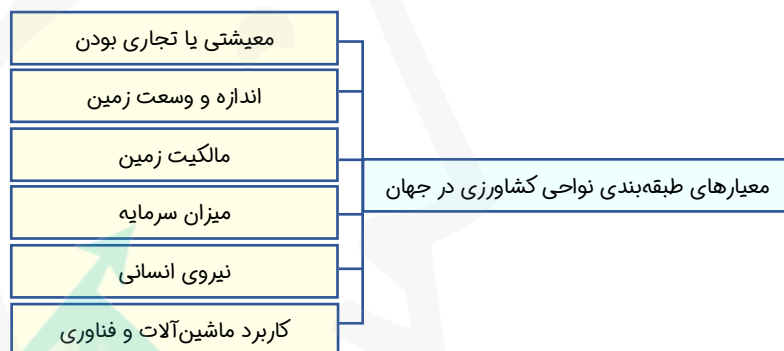
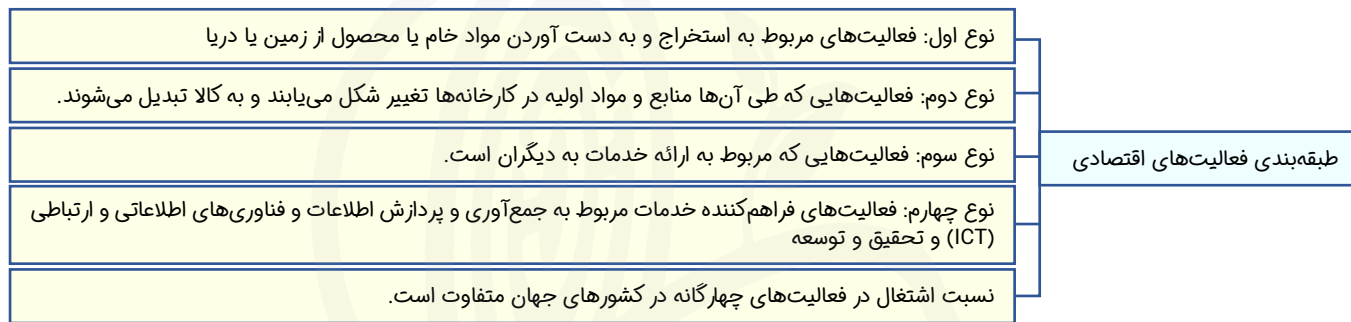
درس ۶ جغرافیا یازدهم: نواحی فرهنگی

ناحیه فرهنگی: بخشی از سطح زمین است که در آن فرهنگ ویژه‌ای غالب است و به سبب همان فرهنگ ویژه از سایر نواحی جدا می‌شود.

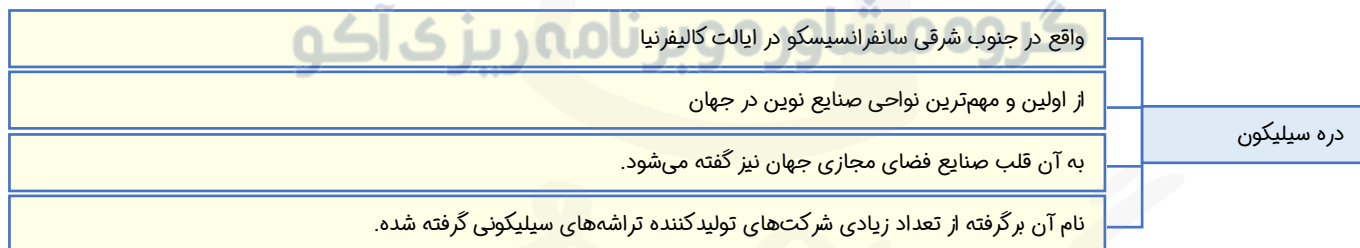
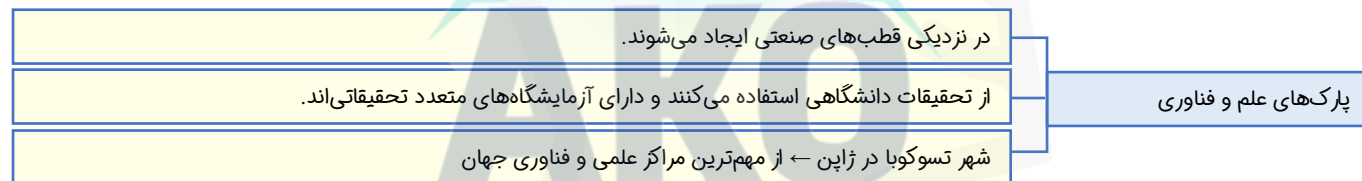
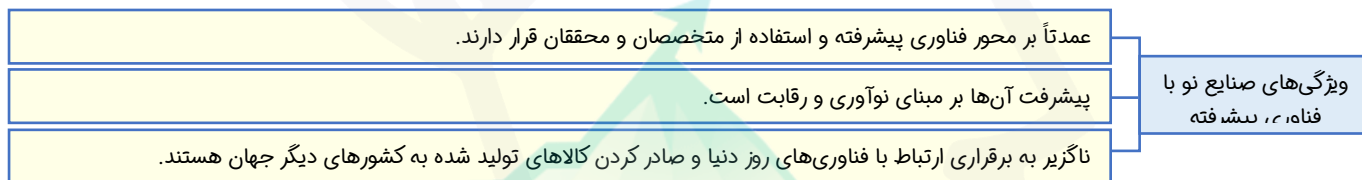
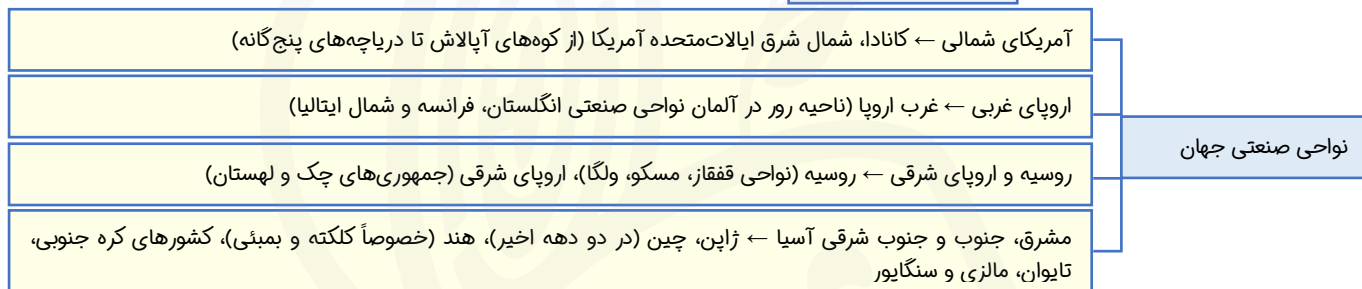
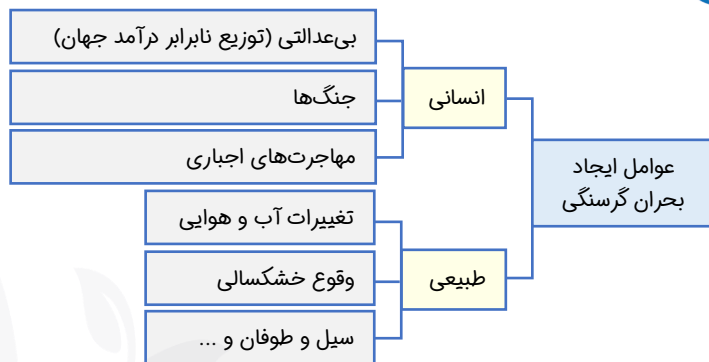

اقتصاد: نظامی از تولید، توزیع، مبادله و مصرف کالاها و خدمات توسط گروه‌های مختلف اجتماعی در یک ناحیه است.

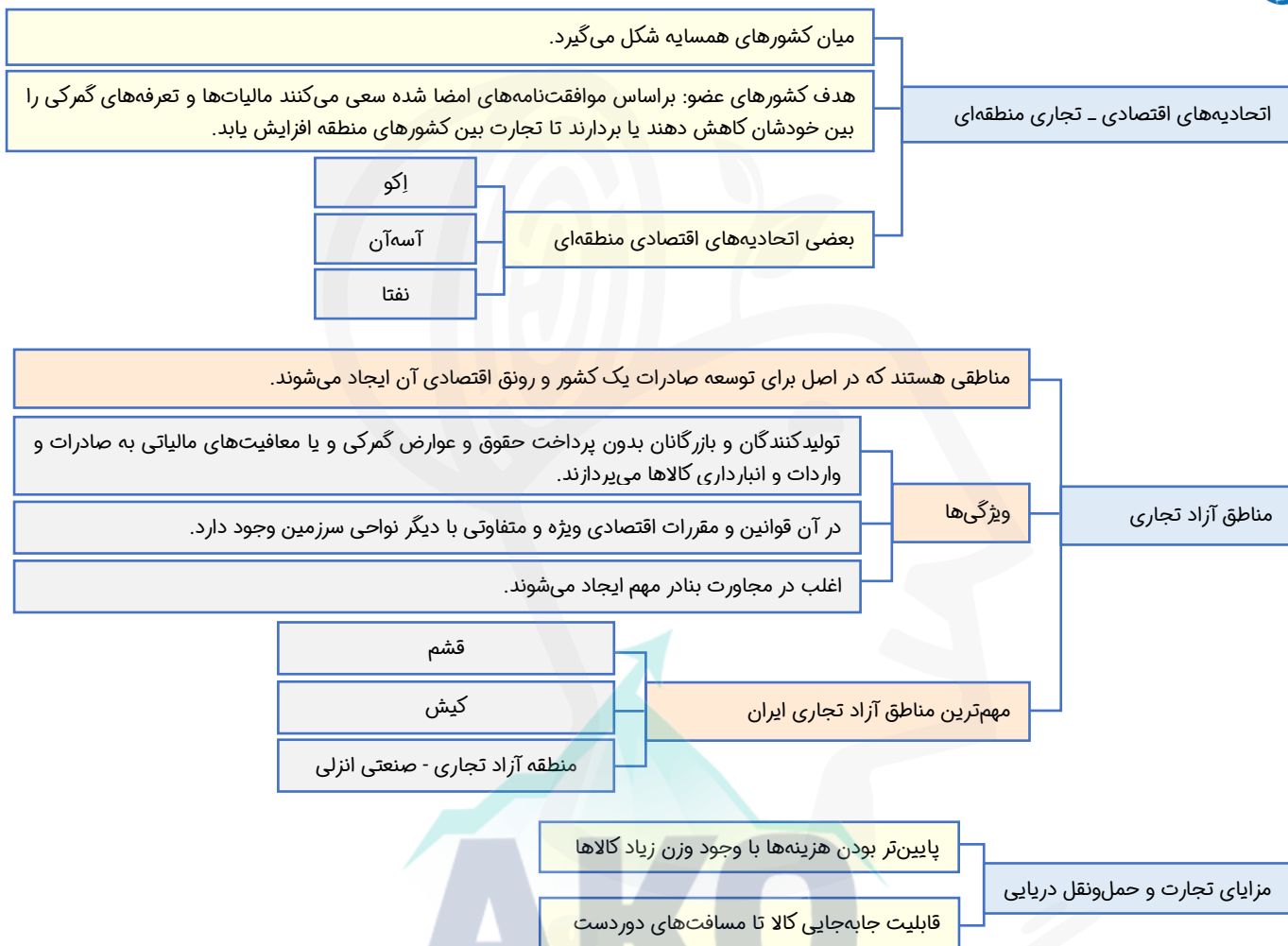

درس ۸ جغرافیا یازدهم: نواحی اقتصادی (تجارت و اقتصاد جهانی)

۱۱۶- دو قضیه «هر گردویی گرد است.» و «هیچ توبی گرد نیست.» به ترتیب مقدمه اول و دوم یک قیاس اقترانی معتبر هستند؛ کدام گزینه در رابطه با این قیاس صحیح است؟

- (۱) محمول مقدمه اول، موضوع نتیجه خواهد بود.
- (۲) موضوع مقدمات در نتیجه محذوفاند.
- (۳) قطعاً همه مصادیق محمول نتیجه موردنظر گوینده است.
- (۴) قطعاً همه مصادیق موضوع نتیجه موردنظر گوینده است.

پاسخ: گزینه ۳ (منطق درس ۸ - متوسط)

سور قضایای کلی مشخص می‌کند که همه مصادیق موضوع، موردنظر گوینده هستند و سور قضایای جزئی نشان می‌دهد که برخی از مصادیق موضوع، موردنظر گوینده هستند. در قضایای سالبه همه مصادیق محمول و در قضایای موجبه، برخی از مصادیق محمول موردنظر گوینده‌اند.

پاسخ تشریحی:

از آن جا که یکی از مقدمات سالبه است، طبق قانون کیفیت نتیجه، نتیجه نیز قطعاً سالبه است، بنابراین علامت محمول نتیجه مثبت است و این یعنی تمامی مصادیق آن موردنظر گوینده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ و ۲ حد وسط در هر دو مقدمه در جایگاه محمول آمده است؛ لذا در نتیجه حذف خواهد شد و موضوع مقدمه اول، موضوع نتیجه و موضوع مقدمه دوم، محمول نتیجه خواهد بود.
- ۳ وقتی که همه مصادیق موضوع نتیجه موردنظر گوینده باشند یعنی نتیجه کلیه است. هرگاه قیاس یا نتیجه کلیه معتبر باشد، حتماً با متداخل جزئی آن نیز معتبر است. پس نمی‌توان به‌طور قطع گفت نتیجه کلی است و همه مصادیق موضوع موردنظر گوینده است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۷- کدام دو قضیه می‌توانند به عنوان مقدمات یک قیاس اقترانی معتبر قرار گیرند؟

- (۱) همه درخت‌ها خشک شده‌اند. برخی درخت‌ها درخت سیب نیستند.
- (۲) هیچ مسلمان‌ی مشرک نیست. بعضی مشرک‌ها کافر نیستند.
- (۳) برخی شرکت‌ها دولتی هستند. برخی دولتی‌ها شرکت نیستند.
- (۴) هر پرنده‌ای جاندار است. جاندار مرکب از «جان» و «دار» است.

پاسخ: گزینه ۱ (منطق درس ۸ - متوسط)

(۱) حداقل یکی از مقدمات موجبه باشد.

(۲) حد وسط حداقل در یکی از مقدمات دارای علامت مثبت باشد.

(۳) هر کدام از موضوع یا محمول که در نتیجه علامت مثبت داشتند، در مقدمات نیز علامت مثبت داشته باشند.

شرایط معتبر بودن قیاس اقترانی

پاسخ تشریحی:

نتیجه این دو مقدمه می‌تواند «برخی خشک شده‌ها درخت سیب نیستند.» باشد که همه شرایط اعتبار قیاس را دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ شرط اول اعتبار قیاس نقض شده است؛ زیرا هر دو مقدمه سالبه هستند.
- ۲ چون یکی از مقدمات سالبه است پس طبق قانون کیفیت نتیجه، نتیجه سالبه است و محمول آن علامت مثبت می‌گیرد؛ پس طبق شرط سوم اعتبار قیاس، محمول نتیجه باید در مقدمات نیز علامت مثبت داشته باشد. حال اگر «شرکت» حد وسط باشد این شرط نقض می‌شود زیرا اجزای دیگر مقدمه‌ها همگی منفی هستند و اگر «دولتی» حد وسط باشد، چون در هر دو مقدمه منفی است، شرط دوم اعتبار قیاس نقض می‌شود.
- ۳ میان این دو گزاره ارتباطی وجود ندارد، زیرا حد وسط به درستی تکرار نشده است. «جاندار» در مقدمه اول به معنای «موجود جاندار» است اما در مقدمه دوم به معنای «لفظ جاندار» آمده است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۸- اگر قضیه «برخی اطباء شاعر نیستند.» یکی از مقدمات یک قیاس اقترانی معتبر باشد، کدام گزینه می‌تواند مقدمه دیگر این قیاس باشد؟

- (۱) برخی شعرا فوتبالیست هستند.
- (۲) هر عارفی شاعر است.
- (۳) برخی شعرا خانم نیستند.
- (۴) هیچ دانشجویی شاعر نیست.

پاسخ: گزینه ۲ (منطق درس ۸ - دشوار)

قانون نتیجه قیاس: حد وسط از نتیجه استدلال حذف می شود و موضوع نتیجه از مقدمه اول و محمول آن از مقدمه دوم به دست می آید. کیفیت نتیجه هم در قیاس اقترانی از این قانون کلی پیروی می کند که «اگر یکی از مقدمات استدلال سالبه باشد، نتیجه نیز سالبه خواهد بود».

پاسخ تشریحی:

از آن جا که یکی از مقدمات قیاس سالبه است و طبق شرط اول اعتبار قیاس، هر دو مقدمه نباید سالبه باشند، باید به دنبال قضیه موجبه باشیم (رد گزینه های ۳ و ۴). چون یک مقدمه سالبه است، طبق قانون کیفیت نتیجه، قضیه نتیجه نیز باید سالبه باشد. در این صورت، محمول نتیجه علامت مثبت می گیرد و طبق قانون سوم اعتبار قیاس، باید در مقدمات نیز علامت مثبت داشته باشد؛ لذا «اطباء» که در یکی از مقدمات علامت منفی دارد، باید موضوع نتیجه باشد. پس جزء غیر حدوسط (شاعر حدوسط است) در مقدمه دیگر باید علامت مثبت داشته باشد تا بتواند در جایگاه محمول نتیجه قرار بگیرد (رد گزینه ۱).

گروه آموزشی ماز

۱۱۹- دامنه مصادیق موضوع و محمول به ترتیب در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- (۱) تفتیش عقاید ممنوع است. (+ -)
- (۲) خودروهای این شهر، کمترین آلاینده را دارند. (- +)
- (۳) دارم امید عاطفی از جناب دوست. (- -)
- (۴) جواد پور جوادی دانش آموز نیست. (+ +)

پاسخ: گزینه ۴ (منطق درس ۸ - متوسط)

در قضایای شخصی همه مصادیق موضوع (که یک فرد مشخص است) مورد نظرند؛ پس همواره برای موضوع قضایای شخصی از علامت مثبت استفاده می کنیم. محمول قضایای شخصی (از نظر مصادیق) از قانون محمول قضایای محصوره تبعیت می کند، یعنی در قضایای موجبه، منفی و در قضایای سالبه، مثبت است.

پاسخ تشریحی:

در قضایای محصوره ای که سور آن ها محذوف است، از قاعده اهمال سور استفاده می کنیم. طبق این قاعده، تمام این گونه قضایا جزئی هستند، مگر آن که مبین قانون یا قاعده ای باشند و یا این که قرینه دیگری برای کلیه بودن آن ها وجود داشته باشد.

بررسی گزینه ها:

- ۱ یک قانون کلی را بیان می کند؛ لذا سور آن کلی است (هر تفتیش عقایدی ممنوع است). پس موضوع آن علامت مثبت و محمول آن علامت منفی دارد.
- ۲ این یک قانون کلی نیست و امکان دارد خودروهای آلاینده نیز در آن شهر پیدا شود؛ لذا قضیه جزئی است و موضوع آن علامت منفی می گیرد.
- ۳ موضوع این عبارت «من» است که مفهومی جزئی است؛ لذا قضیه شخصی بوده و علامت موضوع آن مثبت است.
- ۴ «جواد پور جوادی» مفهومی جزئی است؛ پس قضیه شخصی بوده و علامت موضوع آن مثبت است. علامت محمول نیز به جهت سالبه بودن قضیه، مثبت است.

گروه آموزشی ماز

۱۲۰- کدام گزینه درباره قیاس اقترانی معتبر شکل چهارمی که نتیجه آن، «بعضی الف ب است» و حد وسط آن، مفهوم «ج» می باشد، صحیح است؟

- (۱) قطعاً مقدمه دوم آن «هر ب ج است.» می باشد.
- (۲) قطعاً همه مصادیق موضوع مقدمه اول آن مورد نظر گوینده است.
- (۳) هر یک از مقدمه های اول و دوم می توانند جزئی باشند اما جمع آن ممکن نیست.
- (۴) ممکن است علامت «ج» در هر دو مقدمه مثبت باشد.

پاسخ: گزینه ۲ (منطق درس ۸ - دشوار)

حدوسط در شکل چهارم قیاس اقترانی، در مقدمه اول در جایگاه موضوع و در مقدمه دوم در جایگاه محمول قرار دارد.

پاسخ تشریحی:

برای حل این سؤال ابتدا یک نمودار به کمک اطلاعات موجود رسم کرده و سپس با استفاده از قانون نتیجه قیاس و شروط سه گانه اعتبار آن، نمودار را تکمیل می کنیم:

طبق قانون کیفیت		علامت حدوسط (ج)	
ج ...	الف ...	نتیجه قیاس، هر دو	نمی تواند در هر دو
...	...	مقدمه موجبه اند.	مقدمه منفی باشد
ب ...	ج
بعضی الف (-) ب (-) است.	بعضی الف (-) ب (-) است.	بعضی الف (-) ب (-) است.	بعضی الف (-) ب (-) است.

بررسی ساینرگرندها:

- ۱ با توجه به قیاس نوشته شده، جزئی یا کلی بودن مقدمه دوم تأثیری در اعتبار قیاس ندارد.
- ۲ مقدمه اول قیاس قطعاً کلی خواهد بود، به این معنا که همه مصادیق موضوع آن، مورد نظر گوینده است.
- ۳ علامت «ج» در مقدمه دوم قطعاً منفی خواهد بود.

گروه آموزشی ماز

- ۱۲۱- قضیه «هر الف ب است.» به عنوان مقدمه اول یک قیاس اقترانی معتبر شکل دوم مفروض است. کدام گزینه می تواند مقدمه دوم این قیاس باشد؟
- (۱) هیچ ج ب نیست.
 - (۲) بعضی الف ج نیست.
 - (۳) بعضی ج ب است.
 - (۴) بعضی الف ج است.

پاسخ: گزینه ۱	(منطق درس ۸ - متوسط)
کیفیت و سور نتیجه قیاس اقترانی، تابع کیفیت و سور مقدمات آن قیاس است:	
مقدمات موجبه و سالبه ← نتیجه: سالبه	مقدمات جزئیه و کلیه ← نتیجه: جزئیه.

پاسخ تشریحی:

در شکل دوم قیاس اقترانی، حد وسط در هر دو مقدمه در جایگاه محمول قرار دارد (رد گزینه های ۲ و ۴)، یعنی در این قیاس (ب) حد وسط است، شرط دوم اعتبار قیاس این است که علامت حد وسط در هر دو مقدمه منفی نباشد؛ لذا هنگامی که مقدمه اول موجبه است (علامت محمول منفی است)، مقدمه دوم باید سالبه باشد تا محمول علامت مثبت بگیرد (رد گزینه ۳).

گروه آموزشی ماز

هیچ الف ب نیست

بعضی ج الف است

∴ هر ب ج است.

- ۱۲۲- قیاس اقترانی روبهرو نامعتبر است؛ چه تعداد از شرایط اعتبار قیاس در آن رعایت شده است؟
- (۱) چهار
 - (۲) سه
 - (۳) دو
 - (۴) یک

پاسخ: گزینه ۲	(منطق درس ۸ - متوسط)
برای آن که قیاسی معتبر باشد، باید علاوه بر رعایت قانون نتیجه قیاس، سه شرط دیگر اعتبار قیاس را هم داشته باشد.	
شرط اول: یکی از مقدمات موجبه است.	
شرط دوم: حد وسط (الف) در مقدمه اول علامت مثبت دارد.	
شرط سوم: موضوع نتیجه (ب) که علامت مثبت دارد در مقدمه اول نیز علامت مثبت گرفته است.	

پاسخ تشریحی:

این قیاس هر سه شرط اعتبار قیاس را دارد اما به دلیل عدم رعایت قانون نتیجه قیاس نامعتبر است.

گروه آموزشی ماز

- ۱۲۳- کدام یک از گزینه های زیر می تواند مورد پذیرش «اگوست کنت» قرار بگیرد؟

- (۱) استدلال ها و اصول عقلانی، ساخته ذهن فیلسوفان و غیر قابل اعتنا هستند.
- (۲) کارکرد دستگاه عقل در شناخت، ناظر به واقعیت نیست.
- (۳) عقل انسان همواره درباره امور ذهنی و انتزاعی می اندیشد.
- (۴) عقل انسان تنها برداشت های تجربی و انطباعات حسی را پردازش می کند.

پاسخ: گزینه ۴	(فلسفه ۲ درس ۷ - دشوار)
اوگوست کنت، فیلسوف تجربه گرای قرن نوزدهم، به طور کلی عقل فلسفی و کار عقل در تأسیس فلسفه را کاملاً ذهنی خواند و گفت که نگاه فیلسوفان به جهان و هستی، ناظر بر واقعیت نبوده بلکه ساخته ذهن آنان و حاصل تأملات ذهنی آنان بوده است.	

پاسخ تشریحی:

از نظر اوگوست کنت، عقل صرفاً آن گاه که با روش حسی و تجربی وارد عمل می شود، به واقعیت دست می یابد و به «علم» می رسد. بنابراین، از نظر کنت عقل فقط از طریق علم تجربی می تواند به شناخت واقعیت نائل شود.

این سخن کنت به این معنا نیست که او به طور کلی کارکرد شناختی عقل را زیر سؤال می برد؛ بلکه او عقل را به عنوان ابزاری که به پردازش داده های حسی می پردازد به رسمیت می شناسد. در واقع با استفاده از استدلال و اصول عقلی است که اطلاعات حسی و تجربی پردازش شده و «علم» ایجاد می شود. اگوست کنت نمی گوید که عقل صرفاً به امور انتزاعی و غیر واقعی پرداخته و یا این که فیلسوفان اصول عقلی را ساخته اند و نمی شود به آنها اعتنا کرد. (رد سایر گزینه ها)

گروه آموزشی ماز

۱۲۴- کدام عبارت دربارهٔ دستگاه عاقله صحیح نیست؟

- (۱) به طور بالقوه موجود است و با تمرین و آموزش بالفعل می شود.
- (۲) در کودکان به صورت ناقص وجود دارد، لذا نمی توان آن ها را ناطق خواند.
- (۳) می توان آن را به وسیله تربیت و تمرین تقویت کرد.
- (۴) قوه عاقله در افراد مختلف انسانی قوت و ضعف دارد.

پاسخ: گزینه ۲ (فلسفه ۲ درس ۷ - ساده)

از نظر فیلسوفان، عقل که یک توانمندی فوق العاده است، در ابتدای کودکی به صورت یک استعداد وجود دارد که باید با تربیت و تمرین به شکوفایی و فعلیت برسد و کودک توانایی استدلال و تفکر را به دست آورد.

پاسخ تشریحی:

از نظر فیلسوفان، این توانمندی در کودک به صورت یک استعداد وجود دارد (یعنی بالقوه است) که با تربیت و تمرین به شکوفایی و فعلیت می رسد و تقویت می شود و به همین سبب، در افراد مختلف، متفاوت است. برخی از انسان ها قدرت عقلی بیشتر و بعضی قدرت عقلی کمتری دارند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۵- عبارت کدام گزینه دربارهٔ عقل به معنای یک موجود متعالی و برتر درست است؟

- (۱) انسان نمی تواند به چنین مرتبه ای از عقل برسد.
- (۲) عقل در این معنا در فلسفه کاربردی ندارد.
- (۳) مطلقاً از استدلال مفهومی بی نیاز نیست.
- (۴) عقول هرگز مقید به زمان و مکان و وابسته به ابزار مادی نیستند.

پاسخ: گزینه ۴ (فلسفه ۲ درس ۷ - ساده)

موجودات عقلانی یعنی موجودات مجرد از ماده و جسم که در عالم عقل به سر می برند قابلیت تحول ندارند و علم آن ها نیز از طریق استدلال و کنار هم گذاشتن مفاهیم نیست، بلکه حقایق را شهود می کنند و به مفاهیم و استدلال مفهومی نیازی ندارند.

پاسخ تشریحی:

کاربرد دیگر عقل در فلسفه برای موجوداتی است که از ماده و جسم مجردند و در قید زمان و مکان نیستند. این موجودات در افعال خود به ابزار مادی هم نیاز ندارند. موجود مجرد از ماده از هرگونه تغییر و تحول به دور است، زیرا در عالم ماده حرکت و تغییر نمود پیدا می کند.

بررسی سایر گزینه ها:

گروه مشاوره و ریزی آکو

- ۱ روح هر انسانی استعداد رسیدن به چنین مرتبه ای از عقل به عنوان یک حقیقت متعالی را دارد.
- ۲ فیلسوفان از جمله فیلسوفان مسلمان دربارهٔ این معنای عقل صحبت کرده اند، پس این معنا در فلسفه نیز کاربرد دارد.
- ۳ علم این قبیل موجودات، از طریق استدلال و کنار هم گذاشتن مفاهیم نیست، بلکه عقول حقایق اشیا را «شهود» می کنند و به مفاهیم و استدلال مفهومی نیازی ندارند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۶- واژه «لوگوس» به کدام یک از مفاهیم زیر قابل اطلاق نیست؟

- (۱) عقل و نطق
- (۲) هر دو معنای عقل
- (۳) کلمه و سخن
- (۴) جهان و همه اشیا

پاسخ: گزینه ۴ (فلسفه ۲ درس ۷ - متوسط)

هراکلیتوس که از فیلسوفان پیش از سقراط است از حقیقتی به نام لوگوس سخن می گوید که هم به معنای یک وجود و حقیقت متعالی است و هم به معنای نطق و سخن و کلمه؛ یعنی وی به هر دو کاربرد عقل توجه داشته است. از نظر او «کلمه» و «سخن» ظهور و پرتو عقل متعالی و برتر می باشد. همان طور که سخن و کلمه بیانگر افکار و اندیشه های انسان است و آنچه را که انسان در ذهن دارد با کلام ظاهر می کند و به دیگران می رساند جهان و اشیا نیز ظهور آن وجود و آن حقیقت متعالی و برتر هستند.

پاسخ تشریحی:

«لوگوس» هم به معنای «عقل» به عنوان آن حقیقت متعالی است و هم به معنای نطق و سخن و کلمه. از نظر هراکلیتوس اشیا عالم، همان کلمات آن حقیقت برتر و بیان علم و حکمت اویند. لذا اشیا عالم همان لوگوس نیستند بلکه پرتوی از آن و ظهور او هستند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۷- کدام یک از ویژگی‌های زیر را نمی‌توان به مصداق وجودی عقل در خارج اطلاق کرد؟

- (۱) روح هر انسانی می‌تواند مانند آن‌ها به شهود قلبی همه حقایق برسد.
- (۲) موجودیت این عقول با استدلال و برهان قابل اثبات است.
- (۳) موجودات مجرد از جسم و ماده و بی‌نیاز به ابزار مادی همان مصداق وجودی عقل هستند.
- (۴) علم این موجودات، علمی از نوع استدلال و کنار هم گذاشتن مفاهیم نیست.

پاسخ: گزینه ۱ (فلسفه ۲ درس ۷ - متوسط)

علم فرشتگان، شهودی است؛ روح هر انسانی نیز می‌تواند علاوه بر استفاده از عقل استدلالی به مرحله‌ای دست پیدا کند که به علم شهودی هم برسد و بسیاری از حقایق را شهود کند.

پاسخ تشریحی:

کاربرد دیگر عقل در فلسفه برای موجوداتی (مصداق وجودی عقل) است که از ماده و جسم مجردند و در قید زمان و مکان نیستند. این موجودات در افعال خود به ابزار مادی هم نیاز ندارند. فیلسوفان با دلیل و برهان وجود این عقول را اثبات می‌کنند. فیلسوفان معتقدند که علم این قبیل موجودات از طریق استدلال و کنار هم گذاشتن مفاهیم نیست بلکه عقول حقایق اشیا را «شهود» می‌کنند. روح هر انسانی می‌تواند با تهذیب نفس به مرتبه‌ای برسد که کاملاً از ماده و جسم مجرد باشد که در عین حال که از قوه استدلال برخوردار است، همچون عقول، بسیاری از حقایق (نه همه آن‌ها را!) شهود کند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۸- اندیشمندان ایران باستان کدام گزینه را درباره خرد و عقل را قبول ندارند؟

- (۱) رهبری جهان توسط آفریدگار از طریق خرد انجام می‌شود.
- (۲) زندگی حکیمانه فرزندان معلول بهره‌مندی آن‌ها از خرد است.
- (۳) عقل هم یک موجود متعالی است و هم دستگاه تعقل و تفکر.
- (۴) تمام جهانیان و وجدان‌ها توسط خرد که نام دیگر مزدا است، آفریده شده‌اند.

پاسخ: گزینه ۴ (فلسفه ۲ درس ۸ - متوسط)

از نظر ایرانیان باستان، مزدا که نام خدای جهان‌آفرین است، با خرد و اندیشه جان‌ها و جهانیان و خرد انسان‌ها را آفریده است.

پاسخ تشریحی:

آنان عقیده داشتند که «خدا براساس خرد می‌آفریند» و می‌گفتند که «مزدا» که همان خداست با خرد و اندیشه خود جهانیان و وجدان‌ها و خردها را آفریده است.

گروه مشاوره و برنامه ریزی آکو

پروسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ در اندیشه حکمای ایران قدیم، خرد با وجود آفریدگار متحد و یگانه است و آفریدگار کل جهان را با خرد و عقل رهبری می‌کند.
- ۲ فردوسی در شاهنامه در حکایات خویش از فرزاندانی خبر می‌دهد که از خرد و عقل بهره داشته و حکیمانه زندگی نموده‌اند.
- ۳ حکیمان پیش از باستان و قدیم ایران هم از عقل به عنوان یک وجود برتر و متعالی آگاه بودند و خدا را عقل نامیدند و هم به عقل به عنوان دستگاه تعقل و تفکر و خردورزی اهمیت می‌دادند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۹- این سخن فلاسفه مسلمان که می‌گویند: «عقلی که در انسان هست و به او توانمندی اندیشیدن می‌دهد نیز پرتوی از همان عالم عقول است.» با کدام یک از عبارات زیر قرابت بیشتری دارد؟

- (۱) از عقول مجرد تنها عقلی واحد پدید می‌آید.
- (۲) مبدأ ادراک ماهیت‌ها و موجودات عقول هستند.
- (۳) عقول متعالی و مجرد با یکدیگر رابطه طولی و ترتیبی دارند.
- (۴) فارابی اولین مخلوق خداوند را عقل اول می‌داند که موجودی کاملاً مجرد است.

پاسخ: گزینه ۲ (فلسفه ۲ درس ۸ - دشوار)

از نظر فلاسفه مسلمان، عقلی که در انسان هست و به او توانمندی اندیشیدن می‌دهد نیز پرتوی از همان عالم عقول است که اگر تربیت شود و رشد کند، علاوه بر استدلال کردن، می‌تواند حقایق را آن‌گونه که آن موجودات درک و شهود می‌کنند، بیابد و شهود نماید.

پاسخ تشریحی:

ادراکات و شناخت‌های انسان، همگی به واسطه عقل انجام می‌شوند و از آنجایی که عقل انسان نیز پرتوی از همان عالم عقول است، می‌توان گفت عقول مبدأ و منشأ تمامی ادراکات و دانش‌های انسان هستند.

گروه آموزشی ماز

۱۳۰- کدام گزینه درباره عقل از نظر فلاسفه مسلمان صحیح است؟

- (۱) عقل به صورت بالقوه در همه انسان‌ها موجود است و باید به فعلیت برسد.
- (۲) پذیرش سخن بدون دلیل عقلانی باعث خروج از حقیقت انسانی می‌شود.
- (۳) حجت و دلیل ایمان درست، برهان‌های متقن عقلی و قیاسی است.
- (۴) دستگاه عقل، قوه‌ای است که حقایق را با یک روش واحد یکتا شناسایی می‌کند.

پاسخ: گزینه ۱ (فلسفه ۲ درس ۸ - متوسط)

از نظر فارابی و ابن‌سینا همان‌طور که انسان مراحل کودکی، نوجوانی و جوانی را می‌گذراند و رشد جسمی او تکامل می‌یابد، عقل نیز با تربیت مراحل را طی می‌کند و کامل می‌شود.

پاسخ تشریحی:

فارابی و ابن‌سینا می‌گویند عقل در هنگام تولد به صورت یک استعداد است که باید تربیت شود تا رشد کند و به فعلیت برسد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

از نظر فلاسفه مسلمان صرفاً پذیرش سخن بدون دلیل باعث خروج از حقیقت انسانی نمی‌شود بلکه «عادت به پذیرش سخن بدون دلیل» باعث جدا شدن از حقیقت و ماهیت انسان می‌شود.

استدلال عقلی برای سطوح مختلف جامعه متفاوت است و حجت و دلیل هر کس به اندازه توان و قدرت فکری اوست. عقل انسانی از روش واحد پیروی نکرده و از راه‌هایی مانند تمثیل، استدلال تجربی و برهان عقلی محض به درک حقایق می‌رسد.

گروه آموزشی ماز

۱۳۱- کدام گزینه مورد اجماع فلاسفه مسلمان است؟

- (۱) برترین مرتبه شهود قلبی و معارف آن به پیامبران اختصاص دارد.
- (۲) تمامی طرق شناختی به تنهایی توانایی رساندن انسان به حقایق را دارند.
- (۳) ابزارهای عقل، شهود و وحی، هر سه انسان را در مسیر مشابهی وارد می‌کنند.
- (۴) مبنای درستی معارف برخلاف عقاید، به عقل محدود نمی‌شود.

پاسخ: گزینه ۴ (فلسفه ۲ درس ۸ - دشوار)

فلاسفه مسلمان راه کسب معرفت را به عقل منحصر نمی‌کنند، بلکه حس و شهود را هم معتبر می‌شمارند. از این‌رو برخی از آنان تلاش می‌کنند با تربیت خود و تهذیب نفس به معرفت شهودی نیز دست یابند.

پاسخ تشریحی:

عموم فیلسوفان مسلمان عقیده دارند که پذیرش هر اعتقاد و آیینی نیازمند استدلال عقلی است. این فیلسوفان با این‌که اساس پذیرش هر اعتقاد و آیینی را استدلال عقلی می‌دانند، راه کسب معرفت را به عقل منحصر نمی‌کنند، بلکه حس و شهود را هم معتبر می‌دانند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- انبیای الهی از طریق وحی، که عالی‌ترین مرتبه شهود است، به برترین دانش‌ها و معارف دست می‌یابند و آن دانش‌ها را در اختیار انسان‌های دیگر قرار می‌دهند؛ پس خود ابزار وحی مختص پیامبران است، اما معارف آن به انسان‌های دیگر نیز می‌رسد.

۲- از نظر فیلسوفان مسلمان، ابزارهای شناختی مؤید یکدیگر هستند، اما این به این معنا نیست که بتوان صرفاً با استفاده از یکی از آن‌ها به حقیقت رسید. هر کدام از این ابزارها روش خاص خود را دارند و از راه‌های متفاوتی به شناخت می‌رسند.

گروه آموزشی ماز

۱۳۲- کدام گزینه مفهوم نزدیک‌تری را نسبت به بیت «غیر از این عقل تو را عقل هاست / که بدان تدبیر اسباب سماست» می‌رساند؟

- (۱) عقول مجرده، فیض هستی را از جانب واجب بالذات به جهان هستی رسانده و موجبات رسیدن آن‌ها به غایتشان را فراهم می‌کنند.
- (۲) خداوند عالم، اراده و فیض خود را به واسطه روابط علی و معلولی در جهان و همچنین به واسطه عقول، به عالم طبیعت می‌رساند.
- (۳) فیلسوفان مسلمان حکمت‌مشاء، با اقتباس از کتب آسمانی، فرشتگان که همان موجودات مجرد از ماده هستند را عقول نامیدند.
- (۴) جهان هستی و مخلوقات خداوند منحصر به موجودات غیرمجرد و محسوس نبوده و انسان با حواس مادی خود نمی‌تواند بسیاری از حقایق را درک کند.

پاسخ: گزینه ۱ (فلسفه ۲ درس ۸ - دشوار)

از نظر فلاسفه مسلمان، یکی از عقول عامل فیض‌رسانی به عقل انسان‌هاست، یعنی تمام ادراک و دانش‌های انسان به مدد این عقل (عقل فعال) صورت می‌گیرد. به واسطه این عقل است که انسان مفاهیم کلی را می‌فهمد و درک می‌کند.

این بیت به وساطت عقول برای انتقال فیض خداوند به عوالم دیگر اشاره دارد. از نظر فارابی و ابن سینا، این موجودات مجرد که فوق عالم طبیعت اند و فیض خداوند از طریق آن‌ها به عوالم دیگر می‌رسد عالم عقول را تشکیل می‌دهند.

گروه آموزشی ماز

۱۳۳- عبارت کدام گزینه درباره عقل فعال صدق نمی‌کند؟

- (۱) عقل فعال برای قوه عاقله انسان، مانند منبع برای قوه بینایی نور است.
- (۲) حواس انسان نمی‌توانند فیض‌رسانی عقل فعال به عقل آدمی را درک کنند.
- (۳) چپستی و چگونگی موجودات برای انسان، با کمک عقل فعال روشن می‌شود.
- (۴) وصول به معرفت عقلانی در انسان، به‌طور مستقیم توسط عقل فعال صورت می‌گیرد.

پاسخ: گزینه ۴ (فلسفه ۲ درس ۸ - متوسط)

مقام و منزلت عقل فعال نسبت به انسان، مانند آفتاب است نسبت به چشم؛ همان‌طور که آفتاب نوربخشی می‌کند تا چشم انسان ببیند و بینا شود، عقل فعال نیز نخست چیزی به قوه عقل آدمی می‌رساند به‌طوری که فعالیت‌های عقلی برای انسان ممکن می‌شود و در نتیجه عقل، شروع به فعالیت می‌کند و به ادراک حقایق می‌رسد.

عقل فعال نخست چیزی به قوه عقلی آدمی می‌رساند به‌طوری که فعالیت عقلی برای انسان ممکن می‌شود و در نتیجه، عقل شروع به فعالیت می‌کند و به ادراک حقایق نائل می‌شود.

دقت کنید که در این عبارت گفته شده است که عقل فعال فقط توانایی و قدرت اندیشیدن را به انسان اعطا می‌کند و این خود عقل انسانی است که حقایق را درک می‌کند و به معرفت عقلانی می‌رسد و این‌طور نیست که عقل فعال، شناخت یا ادراکی را به‌صورت آماده در اختیار انسان بگذارد.

گروه آموزشی ماز

۱۳۴- عبارت کدام گزینه درباره عقل در معنای قوه تفکر صحیح نیست؟

- (۱) عقل انسان در ابتدایی‌ترین مرحله تکاملی خود نمی‌تواند اصل امتناع اجتماع نقیضین را درک کند.
- (۲) عقل انسان در مرتبه چهارم خود به تکامل رسیده و می‌تواند از همه دانش‌ها استفاده کند.
- (۳) از نظر فارابی و ابن سینا، عقل در هنگام تولد هیچ ادراک عقلی ندارد و کاملاً بالقوه است.
- (۴) سخن فلاسفه مسلمان که می‌گویند: «نحن أبناء الدلیل»، بیانگر معیار پذیرش هر نظر و مکتب و آیین است.

پاسخ: گزینه ۲ (فلسفه ۲ درس ۸ - متوسط)

مرحله اول: عقل بالقوه یا عقل هیولانی: مرحله استعداد و آمادگی درک معقولات

مرحله دوم: عقل بالملکه: درک مفاهیم و قضایای بدیهی، مانند: اصل امتناع اجتماع نقیضین

مرحله سوم: عقل بالفعل: شکوفایی عقل و به فعلیت رسیدن آن

مرحله چهارم: عقل بالمستفاد: تسلط بر دانش‌ها

مراحل تکامل عقل از نظر فلاسفه مسلمان

چهارمین مرحله عقل، عقل بالمستفاد نام گرفته است، زیرا در این مرحله انسان به‌طوری بر دانش‌هایی که کسب کرده (و نه همه دانش‌ها) مسلط است که از هر کدام که بخواهد می‌تواند استفاده کند؛ مانند یک استاد ریاضی که هر مسئله ریاضی را جلوی او بگذارند، به راحتی حل می‌کند.

گروه آموزشی ماز

۱۳۵- زمینه‌سازی برای ادراک اصل علیت در کدام یک از مراحل تکامل عقل صورت می‌گیرد؟

- (۱) عقل هیولانی
- (۲) عقل بالملکه
- (۳) عقل بالفعل
- (۴) عقل بالمستفاد

پاسخ: گزینه ۲ (فلسفه ۲ درس ۸ - متوسط)

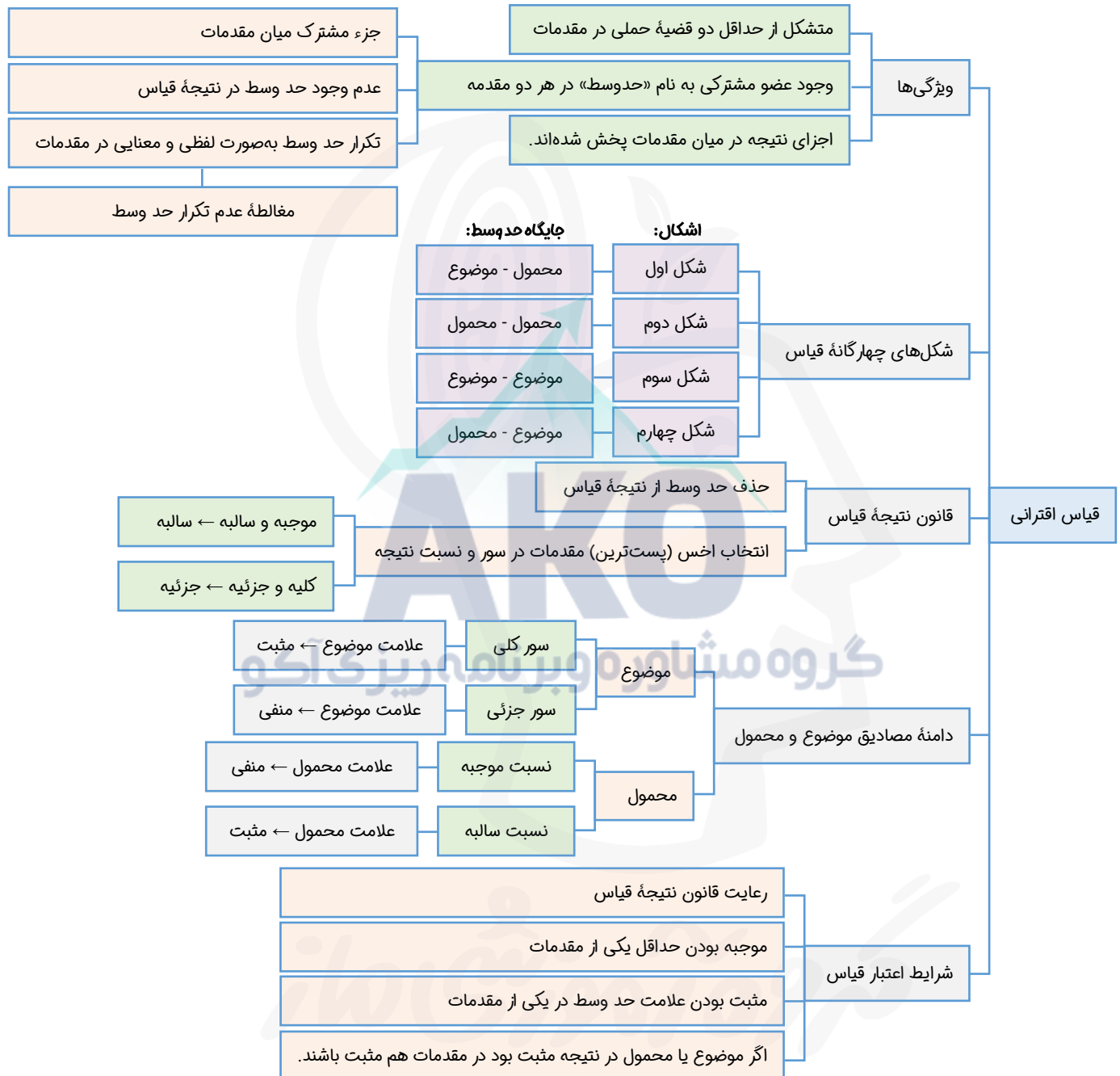
دومین مرحله از مراحل تکامل عقل، «عقل بالملکه» نام دارد. در این مرحله، عقل مفاهیم و قضایای بدیهی را درک می‌کند، مثلاً می‌داند که یک چیز نمی‌تواند هم باشد و هم نباشد. در این مرحله است که انسان آمادگی دریافت علم را پیدا می‌کند و می‌تواند دانش‌ها را کسب نماید.

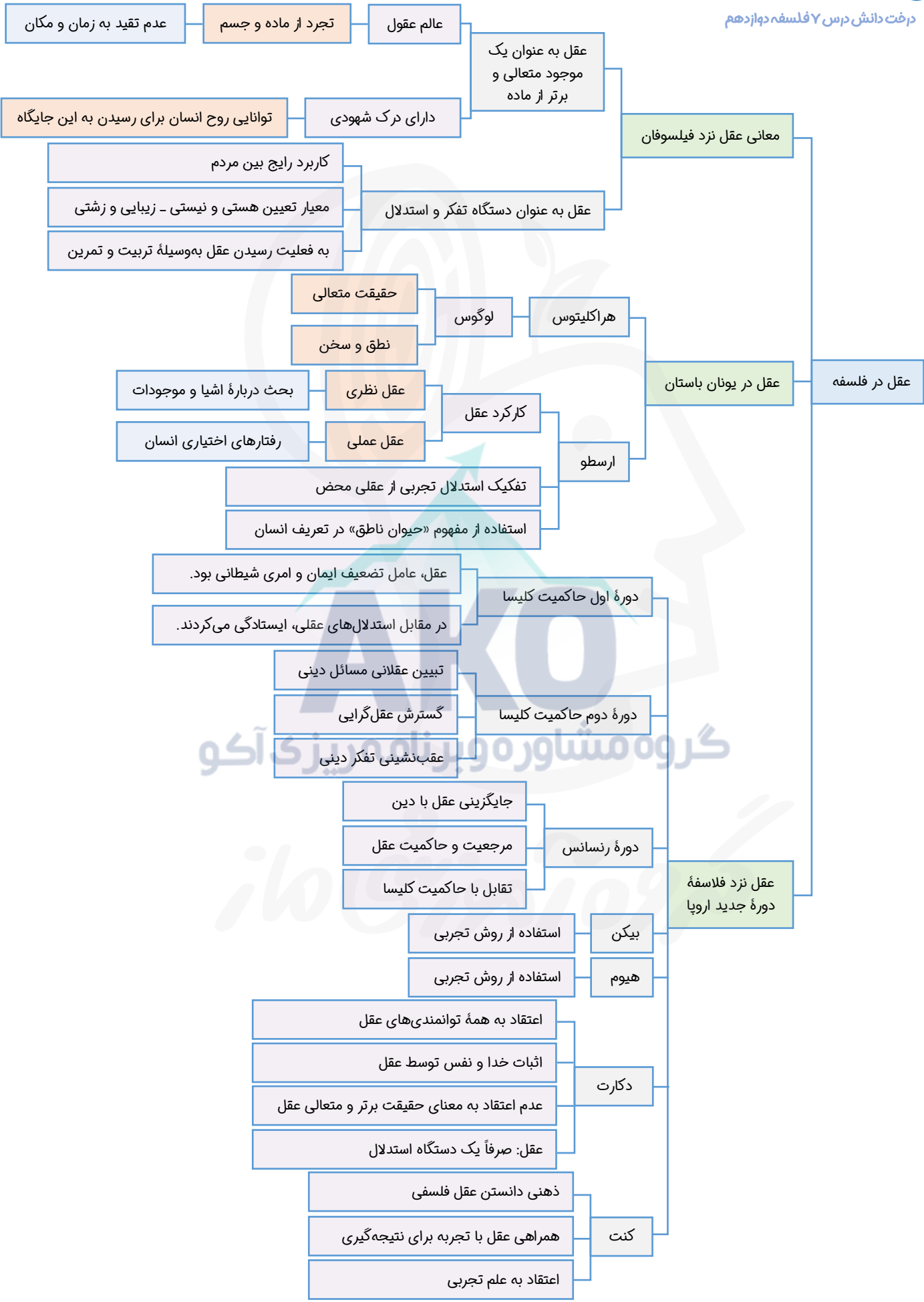
در دومین مرحله تکامل عقل که عقل بالملکه نام دارد، عقل درکی اولی از قضایای ضروری پیدا می‌کند، مثلاً می‌داند که یک چیز نمی‌تواند هم باشد و هم نباشد (اصل امتناع اجتماع نقیضین). در این مرحله انسان می‌تواند دانش‌ها را کسب کند. در درس جهان علی و معلولی خواندید که از نظر فلاسفه مسلمان، همین که ذهن انسان شکل گرفت و متوجه اصل امتناع اجتماع نقیضین شد، درمی‌یابد که پدیده‌ها خودبه‌خود به وجود نمی‌آیند. (اصل علیت)

گروه آموزشی ماز

جمع‌بندی سریع

درخت دانش درس ۸ منطق دهم

درخت دانش درس ۸ فلسفه دوازدهم

اهمیت مباحث تفکر تصمیم گیری در کنکور:

در کنکور ۱۴۰۱ سه سؤال ۲۷۰، ۲۷۱ و ۲۷۲ از درس ششم طرح شده بود:
در سؤال ۲۷۰ با طرح چهار ضرب المثل سبک‌های تصمیم‌گیری مورد سؤال قرار گرفته بود.
در سؤال ۲۷۱ از مراحل تصمیم‌گیری پرسیده شده بود. یعنی مراحل انتخاب یک رشته ورزشی را داده بود از شما می‌خواست که نام مرحله را بگویید.
در سؤال ۲۷۲ نیز از انواع تصمیم‌گیری سؤال طرح شده بود. یعنی براساس اهمیت، تعداد اولویت و تعداد تصمیم‌گیرندگان می‌بایست موارد ذکر شده را تعیین می‌کردید.
در کنکور ۱۴۰۰ دو سؤال از درس ششم آمده بود:
سؤال ۲۷۶ از قسمت تعارض‌ها طرح شده بود و مشخصاً تعارض گرایش - گرایش را مورد تأکید قرار داده بود. سؤال ۲۷۷ نیز از سبک‌های تصمیم‌گیری طرح شده بود. یعنی ویژگی‌های سبک‌های تصمیم‌گیری را داده بود و از شما نام آن سبک را می‌خواست.
در کنکور ۱۳۹۹ سه سؤال از درس ششم آمده بود. نکته این که از این سال به قبل ترتیب سؤالات پشت سر هم نیست. تکرار این امر ممکن است ذهنیت داوطلب را دچار مشکل کند.
سؤال ۲۷۳ از ابتدای درس و سخن حضرت علی (ع) درباره تصمیم‌گیری طرح شده بود.
در سؤال ۲۷۶ سبک‌های تصمیم‌گیری مورد سؤال واقع شده بود. یعنی مجرای یک تصمیم‌گیری را بیان کرده و از شما می‌خواست که سبک آن را بگویید.
در سؤال ۲۷۸ از تعارض‌ها سؤال طرح شده بود. یعنی پرسیده بود که کدام یک از موارد تعارض اجتناب - اجتناب است.
در کنکور سال ۱۳۸۸ دو سؤال از درس ششم مطرح شده بود.
سؤال ۲۷۰ از قسمت موانع تصمیم‌گیری موفق طرح شده بود.
سؤال ۲۷۵ درباره تصمیم‌گیری بهتر است. یعنی راجع به سبک‌های تصمیم‌گیری سؤال طرح شده بود.

گروه آموزشی ماز

۱۳۶- همه گزینه‌های زیر می‌توانند مصداقی از اولویت تصمیم‌گیری باشند؛ به جز:

- (۱) استفاده از روش عروضی برای دستیابی به وزن شعری از اشعار حافظ
- (۲) استفاده از پیامک برای اطلاع‌رسانی هشدار هواشناسی
- (۳) استفاده از ابزار عقل برای حل مسئله‌ای فلسفی
- (۴) استفاده از مترو برای رفتن به دانشگاه

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط)

پاسخ تشریحی:

باتوجه به اینکه **ابزار عقل، یگانه ابزار برای حل مسئله‌های فلسفی است** و جز این نمی‌توان از ابزار معرفتی دیگری استفاده کرد؛ گزینه «۳» نمی‌تواند مصداقی از اولویت تصمیم‌گیری باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱- روش عروضی تنها روش به‌دست آوردن موسیقی شعری از اشعار حافظ نیست و می‌توان از روش‌های دیگر مانند روش سمعی برای به‌دست آوردن وزن اشعار استفاده شود. پس این گزینه می‌تواند مصداقی از اولویت تصمیم‌گیری بوده باشد.
- ۲ و ۴- به ترتیب استفاده از تماس تلفنی و استفاده از تاکسی می‌توانند اولویت دیگر این تصمیم‌ها بوده باشند. پس این گزینه‌ها هم مصداقی از اولویت تصمیم‌گیری هستند.

اولویت‌ها در تصمیم‌گیری

در تصمیم‌گیری با اولویت‌ها سرو کار داریم، در حالی که در حل مسئله با راه‌حل‌ها مواجه هستیم. اولویت در تصمیم‌گیری می‌تواند شامل همه گزینه‌های احتمالی باشد؛ به عبارت دیگر هر اولویتی، فرد تصمیم‌گیرنده را به مقصد می‌رساند، ولی ممکن است اولویت مطلوب نباشد. در حالی که در حل مسئله ممکن است راه‌حل‌های مختلفی داشته باشیم، ولی فقط یک راه است که ما را به حل مسئله می‌رساند. نکته این که برای مشخص کردن اولویت تصمیم‌گیری باید بررسی شود که آیا می‌توان اولویت دیگری برای تصمیم گرفته شده قائل بود یا نه، در این صورت تصمیم گرفته شده می‌تواند مصداقی از اولویت تصمیم‌گیری بوده باشد و اگر این‌طور نباشد، تصمیم گرفته شده مصداقی از اولویت تصمیم‌گیری نیست.

گروه آموزشی ماز

۱۳۷- در کدام گزینه نوع تصمیم‌گیری شخصی به نام «امین» درست مشخص شده است؟

- (۱) انتخاب وسیله نقلیه برای سفر به شهری از بین قطار و اتوبوس (ساده - معمولی - گروهی)
- (۲) انتخاب رشته از بین رشته‌های علوم انسانی برای تحصیل در دانشگاه (پیچیده - مهم - فردی)
- (۳) انتخاب نوع حکومت از طریق رفراندوم فروردین ۱۳۵۸ در ایران (پیچیده - مهم - گروهی)
- (۴) انتخاب یکی از فیلم‌های سال ۱۹۷۲ میلادی برای تماشا (ساده - معمولی - فردی)

(۱۱۰۶ - آسان)

پاسخ: گزینه ۲

پررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ انتخاب میان دو وسیله نقلیه برای امین یک انتخاب فردی است.
- ۲ در فرآیند فروردين ۱۳۵۸ مردم از میان دو گزینه آری و نه به جمهوری اسلامی، انتخاب کردند. بنابراین انتخاب آن‌ها به دليل اولويت‌های کم، ساده بود.
- ۳ هر سال فیلم‌های زیادی تولید می‌شود. به همین دلیل انتخاب از میان فیلم‌های متعددی که در سال ۱۹۷۲ میلادی ساخته شده‌اند، یک انتخاب پیچیده است.

انواع تصمیم

تصمیم‌ها از نظر تعداد اولویت‌ها و میزان اهمیت و تعداد افراد تصمیم‌گیرنده با هم فرق می‌کنند. بر این اساس، هر تصمیمی را می‌توان براساس این سه معیار سنجید. در صورتی که تعداد اولویت‌های تصمیم کم باشد، تصمیم ساده است و در غیر این صورت تصمیم پیچیده می‌شود. همچنین اگر تصمیم مورد نظر اهمیت زیادی در زندگی داشته باشد، یک تصمیم مهم تلقی می‌شود اما اگر تاثیر زیادی در زندگی نداشته باشد یک تصمیم معمولی خوانده می‌شود. علاوه بر این اگر تصمیم توسط یک فرد گرفته شده باشد، فردی و در صورتی که توسط چند نفر اخذ شده باشد، گروهی است.

گروه آموزشی ماز

۱۳۸- کدام یک از تصمیم‌های زیر از نوع تکانشی نیست؟

- ۱) آقای محسنی براساس یک برنامه قبلی، بلافاصله بعد از اعلام نتایج انتخابات هیئت مدیره شرکت، رقیب خود را متهم به تقلب کرد.
- ۲) امین پس از قبول نشدن در رشته مورد علاقه خود در دانشگاه، بدون محاسبه عواقب کار خود تصمیم به ترک تحصیل گرفت.
- ۳) مهسا که هنوز در کلاس‌های آموزش رانندگی شرکت نکرده و اطلاعات و تجربه‌ای ندارد، تصمیم به رانندگی گرفته است.
- ۴) هوشنگ بعد از تصادف با ماشین شروع به فحاشی کرد و با راننده مقابل گلاویز شد.

(۱۱۰۶ - آسان)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

تصمیم‌گیری بدون محاسبه و تصمیم‌گیری لحظه‌ای از ویژگی‌های محرز تصمیم‌گیری تکانشی است که به‌طور واضح در گزینه‌های «۲»، «۳» و «۴» دیده می‌شود. بنابراین گزینه «۱» به دلیل برنامه‌ریزی قبلی نمی‌تواند تصمیم تکانشی باشد.

سبک تکانشی تصمیم‌گیری

در سبک تکانشی، فرد ناگهان و بدون توجه به عواقب خطرناک کارش تصمیم می‌گیرد. افراد در این روش از تصمیم‌گیری، با عجله و بدون محاسبه تصمیم می‌گیرند. در میان نوجوانان این گونه تصمیم‌گیری زیاد دیده می‌شود که بلافاصله با پشیمانی همراه است.

گروه آموزشی ماز

۱۳۹- باتوجه به عبارات زیر، سبک تصمیم‌گیری حسام کدام است و عبارت «تحقیق درباره امنیت شغلی هر رشته» مربوط به کدام یک از مراحل تصمیم‌گیری است؟

«حسام برای انتخاب رشته دانشگاه تحت تاثیر مشورت با فارغ‌التحصیلان رشته‌های مختلف و پس از آن با تحقیق درباره امنیت شغلی هر رشته تصمیم

به انتخاب رشته روان‌شناسی گرفت.»

- ۱) منطقی - ارزیابی پیامد هر انتخاب یا اولویت
- ۲) وابسته - بیان ویژگی‌های هر انتخاب
- ۳) منطقی - بیان ویژگی‌های هر انتخاب
- ۴) وابسته - ارزیابی پیامد هر انتخاب یا اولویت

(۱۱۰۶ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۱

پررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ و ۴ از آن جایی که حسام به مشورت با افراد مختلف پرداخته، تصمیم‌گیری او نمی‌تواند وابسته باشد.
- ۳ تحقیق درباره امنیت شغلی هر رشته مربوط به مرحله ارزیابی پیامد هر انتخاب یا اولویت است.

سبک تصمیم‌گیری منطقی

در سبک تصمیم‌گیری منطقی یا عقلانی زیربنای تصمیم، اندیشیدن است. در این سبک، تصمیم‌گیرنده تمامی راهکارهای ممکن را می‌سنجد. این سبک تابع روش قاعده‌مند و منظم است. در این سبک فرد پله‌پله و طبق قوانین پیش می‌رود. همچنین مرحله چهارم هر تصمیم‌گیری پس از ۱- شناسایی و تعریف تصمیم مورد نظر ۲- شناسایی تعداد انتخاب‌ها یا اولویت‌های یک تصمیم ۳- بیان ویژگی‌های هر انتخاب یا اولویت، مرحله ارزیابی پیامدهای هر انتخاب یا اولویت است.

گروه آموزشی ماز

بنابر آمارهای رسمی بیش از ۸۰ درصد تصادفات بر اثر خوابیدن راننده در ۵۰ کیلومتری نزدیک مقصد صورت می گیرد. رانندگان با وجود خستگی و خواب آلودگی در زمان نزدیکی به مقصد، تصمیم به ادامه رانندگی می گیرند و تصادف می کنند. مانع تصمیم گیری این رانندگان و همچنین رانندگانی که با وجود اطلاع از این آمار، خود را مبری از خطا هنگام خواب آلودگی می دانند، به ترتیب کدام است؟

- (۱) سوگیری تأیید - سوگیری تأیید
- (۲) سوگیری تأیید - اعتماد افراطی
- (۳) اعتماد افراطی - سوگیری تأیید
- (۴) اعتماد افراطی - اعتماد افراطی

(۱۱۰۶ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

رانندگان هنگام نزدیکی به مقصد، به خود **اعتماد افراطی** دارند که با وجود خستگی، توانایی ادامه رانندگی را دارند. راننده ای که به آمارهای مخالف تصمیم خود توجه ندارد با مانع **سوگیری تأیید** مواجه است.

موانع تصمیم گیری

در سوگیری تأیید، فرد از اطلاعاتی که دیدگاهش را تأیید کند، استفاده می کند. یعنی به اطلاعاتی که دیدگاهش را رد می کند، بی اعتنا است یا آن ها را نادیده می گیرد. مانند کسی که با وجود دسترسی به شواهد ناراستی یکی از هم شهریانش، همچنان بر این باور است که هم شهریان وی عاری از خطا هستند. در اعتماد افراطی، تصمیم گیرندگان به قضاوت و روش های تصمیم گیری خود اعتماد بیش از حد دارند. برای مثال دانش آموز زرنگی که فکر می کند همه جا با اندک مطالعه ای بهترین نتیجه را به دست می آورد.

گروه آموزشی ماز

۱۴۱- فردی به رشته فلسفه بسیار علاقه مند است اما از طرفی این رشته از بازار کار خوبی برخوردار نیست و همچنین فردی که به رشته فلسفه علاقه مند نیست اما تحصیل در این رشته تنها راه نرفتن او به سربازی است. به ترتیب با کدام تعارض ها روبه رو هستند؟

- (۱) تعارض اجتناب - اجتناب، تعارض اجتناب - اجتناب
- (۲) تعارض اجتناب - اجتناب، تعارض اجتناب - گرایش
- (۳) تعارض گرایش - اجتناب، تعارض اجتناب - گرایش
- (۴) تعارض گرایش - اجتناب، تعارض اجتناب - اجتناب

(۱۱۰۶ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

در بخش اول، فرد می خواهد در رشته فلسفه درس بخواند اما هم زمان از بیکاری هم اجتناب می کند، بنابراین در تصمیم گیری، او با **یک امر خواستنی و امری نافعاستنی** مواجه هست. (تعارض گرایش - اجتناب) و در بخش دوم، فرد از تحصیل در رشته فلسفه ناراضی است اما هم زمان دوست ندارد که به سربازی برود. بنابراین این فرد بین **دو موضوع نافعاستنی** مجبور به تصمیم گیری است. (تعارض اجتناب - اجتناب)

انواع تعارض

ناتوانی در تصمیم گیری های حتمی، تعارض نام دارد.
اگر اولویت های تصمیم گیری دو موضوع خوشایند باشد، تعارض از نوع گرایش - گرایش است.
اگر اولویتی خواستنی و اولویت دیگری نافعاستنی باشد، تعارض از نوع گرایش - اجتناب است.
اگر اولویت ها نافعاستنی باشند، تعارض از نوع اجتناب - اجتناب است.

گروه آموزشی ماز

۱۴۲- کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) سبک تصمیم گیری هر فرد همواره باید منطقی باشد.
- (۲) اجرای بهترین اولویت بلافاصله پس از مرحله تصمیم گیری انجام می گیرد.
- (۳) شفافیت اقدام های بعد از تصمیم گیری، مشروط به شناخت تصمیم مورد نظر است.
- (۴) مربی فوتبال که به دلیل ابراز احساسات منفی تماشاگران بهترین بازیکن زمین را تعویض می کند از مانع کوچک شمردن خود رنج می برد.

(۱۱۰۶ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ سبک تصمیم گیری **غالب** هر فرد باید منطقی باشد.
- ۲ اجرای بهترین اولویت **همان مرحله تصمیم گیری** است.
- ۳ مربی فوتبال از **عدم کنترل هیجانات خویش** رنج می برد.

تصمیم‌گیری

مراحل تصمیم‌گیری عبارت‌اند از:

- ۱- شناسایی و تعریف تصمیم مورد نظر
- ۲- شناسایی تعداد انتخاب‌ها یا اولویت‌های یک تصمیم
- ۳- بیان ویژگی‌های هر انتخاب یا اولویت
- ۴- ارزیابی پیامدهای هر انتخاب یا اولویت
- ۵- اجرای بهترین اولویت

افرادی که قادر به کنترل هیجان‌های خود نباشند، به طور مداوم با شکست در تصمیم‌گیری مواجه می‌شوند. «کنترل نکردن هیجانات» یکی از موانع مهم تصمیم‌گیری موفق است.

یکی از پیشنهادها برای ارتقای مهارت تصمیم‌گیری این است که تصمیم مورد نظر را به خوبی بشناسیم. هرچه موضوع تصمیم‌گیری دقیق‌تر باشد، اقدام‌های بعدی هم شفاف‌تر خواهد بود.

اگرچه در بین سبک‌های مختلف تصمیم‌گیری بهترین سبک از نوع منطقی است اما ممکن است همه ما در برخی موقعیت‌ها مجبور شویم از سایر سبک‌های تصمیم‌گیری استفاده کنیم ولی باید به خاطر داشته باشیم که سبک غالب هر فردی باید از نوع تصمیم‌گیری منطقی باشد.

گروه آموزشی ماز

۱۴۳- در چه زمانی اطمینان کافی به نتایج تصمیم‌گیری وجود ندارد؟

- (۱) هنگام استفاده از سبک تکانشی
- (۲) هنگام مواجه بودن تصمیم‌گیری با خطر
- (۳) هنگام استفاده از سبک‌های غیرمنطقی
- (۴) هنگام پیچیده بودن تصمیم‌گیری

پاسخ گزینه ۲ (۱۱۰۶ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

در بعضی مواقع **تصمیم‌گیری با خطر** همراه است. در چنین حالتی اطمینان کافی به نتایج تصمیم‌گیری وجود ندارد.

ملاک‌های تصمیم‌گیری

ملاک تصمیم‌گیری هر فرد بستگی به هزینه‌ها و مزیت‌ها و خطر تصمیم مورد نظر دارد. از میان این ملاک‌ها در صورتی که تصمیم مورد نظر با خطر همراه باشد، اطمینان کافی به نتایج تصمیم‌گیری وجود ندارد. تصمیم‌های غیرمنطقی الزاماً با خطر همراه نیستند. اما اینکه برخی علی‌رغم خطرناک بودن یک تصمیم، مبادرت به انجام یک عمل می‌کنند به سبک تصمیم‌گیری غیرمنطقی آن‌ها بر می‌گردد.

گروه آموزشی ماز

۱۴۴- کدام گزینه درباره سبک‌های تصمیم‌گیری صحیح است؟

- (۱) سبک تصمیم‌گیری احساسی ناگهانی، باعجله و بدون محاسبات قبلی صورت می‌گیرد.
- (۲) تصمیم‌گیری احساسی همواره پیامد ناگوار به همراه دارد.
- (۳) بسیاری از سبک‌های تصمیم‌گیری، ناکارآمد و فقط یکی بهتر از سایر سبک‌هاست.
- (۴) هنگام تبعیت کورکورانه از دیگران از سبک تصمیم‌گیری احساسی استفاده کرده‌ایم.

پاسخ: گزینه ۳ (۱۱۰۶ - آسان)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ ویژگی‌های با عجله، ناگهانی و بدون محاسبه از ویژگی‌های **تصمیم تکانشی** است.
- ۲ پیامد سبک تصمیم‌گیری احساسی همیشه ناگوار **نیست**.
- ۳ تبعیت کورکورانه از دیگران مربوط به سبک تصمیم‌گیری **وابسته** است.

سبک‌های تصمیم‌گیری

بیشتر سبک‌های تصمیم‌گیری ناکارآمد است و سبک منطقی از سایر سبک‌های تصمیم‌گیری کارآمدتر است. سبک تصمیم‌گیری تکانشی که در میان نوجوانان زیاد دیده می‌شود با پشیمانی بلافاصله همراه است. در سبک تصمیم‌گیری احساسی، ملاک تصمیم‌گیری عواطف و هیجانات زودگذر است. در سبک تصمیم‌گیری وابسته ملاک تصمیم‌گیری، ما تصمیم دیگران است. در تصمیم‌گیری اجتنابی، فرد تصمیم می‌گیرد اما برای عملی کردن آن دست‌دست می‌کند.

گروه آموزشی ماز

۱۴۵- در ضرب المثل «آب که از سر گذشت چه یک وجب و چه صد وجب» و در بیت «ترسیدن ما چونکه هم از بیم بلا بود / اکنون ز چه ترسیم که در عین بلاسیم» به ترتیب کدام ملاک‌های تصمیم‌گیری مورد توجه قرار گرفته است؟

- (۱) هزینه‌ها - مزیت‌ها
- (۲) هزینه‌ها - خطر‌ها
- (۳) سبک تصمیم‌گیری غیرمنطقی - خطر‌ها
- (۴) سبک تصمیم‌گیری غیرمنطقی - سبک تصمیم‌گیری غیرمنطقی

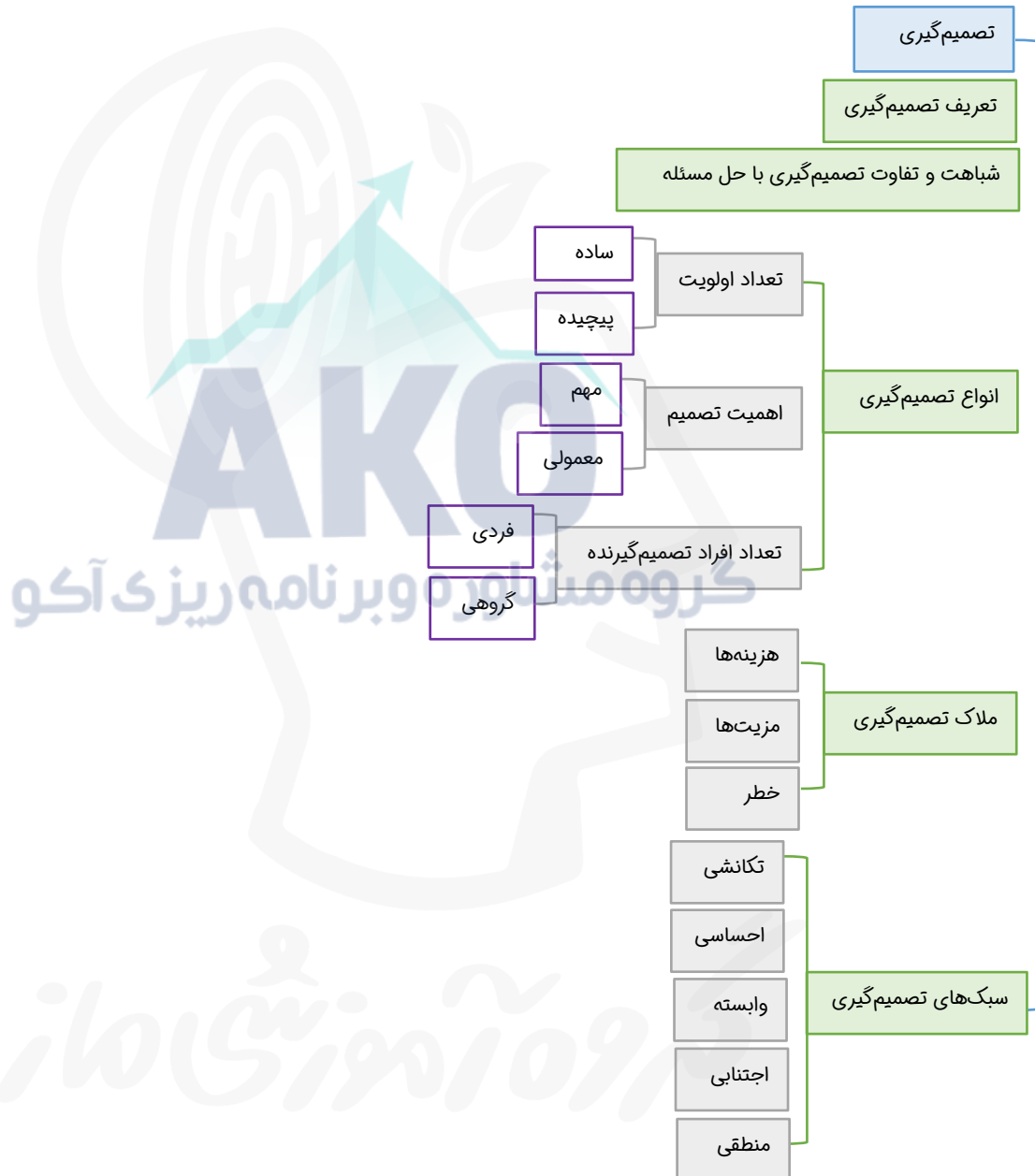
مفهوم ضرب المثل به این معناست که حال که هزینه‌های قبلی را پرداخت کرده‌ایم، دیگر از پرداخت هزینه‌های بعدی واهمه‌ای نداریم. منظور بیت هم این است که پیش از این به دلیل خطرات و هزینه‌های ناشی از تصمیم، از انجام کار اجتناب می‌کردیم. اما حالا همان خطرات و هزینه‌ها ما را در بر گرفته و دیگر ملاکی برای تصمیم‌گیری ما نیست. بنابراین در این دو مورد هزینه‌ها و خطرات ملاک تصمیم‌گیری نیستند.

ملاک‌های تصمیم‌گیری

ملاک تصمیم‌گیری هر فرد شامل هزینه‌ها و مزیت‌ها و خطرات ناشی تصمیم مورد نظر است. اما در برخی از مواقع افراد علی‌رغم آگاهی از هزینه‌ها و خطرات، تصمیم خود را عملی می‌کنند؛ در چنین مواقعی، ملاک تصمیم‌گیری عوامل دیگری نظیر سبک‌های غیرمنطقی تصمیم‌گیری هستند.

گروه آموزشی ماز

جمع‌بندی سریع:

تصمیم‌گیری

مراحل تصمیم‌گیری

شناسایی و تعریف تصمیم مورد نظر

شناسایی تعداد انتخاب‌های تصمیم

بیان ویژگی‌های هر انتخاب

ارزیابی پیامدهای هر انتخاب

اجرای بهترین اولویت

تعهد و پایبندی به اجرای انتخاب

بررسی پیامدها و نتایج اجرای انتخاب

موانع تصمیم‌گیری

سوگیری تأیید

اعتماد افراطی

کوچک شمردن خود

کنترل نکردن هیجانات

پیامدهای ناتوانی در تصمیم‌گیری

تعارض

گرایش - گرایش

اجتناب - اجتناب

اجتناب - گرایش

چند پیشنهاد برای تصمیم‌گیری بهتر

شناخت تصمیم مورد نظر

استفاده از سبک تصمیم‌گیری

استفاده از روش میانبر منطقی

شناخت موقعیت پرخطر

نظرسنجی

سلام به همه دوستان خوب مازی! در طول این مدت سعی کردیم به واسطه آزمون های دی مازی، هم از نظر علمی و هم از نظر مهارتی، شما رو برای کنکور دادن آماده کنیم. امیدوارم که به این هدف رسیده باشیم و شما کلی پیشرفت کرده باشید. با شرکت در این نظرسنجی، میتونید به ما در راستای بهبود کیفیت آزمون های مازی کمک کنید.

<https://b2n.ir/r44870>

بر اساس هدف‌گذاری‌ها سه دسته دانش‌آموز وجود دارد که شامل: ۱- دانش‌آموزانی که در کنکور دی شرکت می‌کنند
۲- دانش‌آموزانی که در کنکور تیر شرکت می‌کنند ۳- دانش‌آموزانی که در هر دو کنکور شرکت می‌کنند.

برنامه ماز برای دانش‌آموزانی که بر روی کنکور دی ماه هدف‌گذاری کردند

- ۱ آزمون‌های الکترونیکی **هر هفته** ویژه کنکور دی با برنامه راهبردی اختصاصی، منسجم و کاربردی.
- ۲ **برنامه مطالعاتی** ویژه که با استفاده از آن دانش‌آموزان بتوانند با برنامه‌ریزی درست به بودجه‌بندی آزمون برسند.

برنامه ماز برای دانش‌آموزانی که بر روی کنکور تیر ماه هدف‌گذاری کردند

- ۱ آزمون‌های الکترونیکی **دو هفته یکبار** با برنامه راهبردی مشابه سایر آزمون‌های آزمایشی.
- ۲ برنامه‌های ویژه جمع‌بندی **سه ماه آخر**، از قبیل دوپینگ و

این دسته از دانش‌آموزان می‌توانند محصول **آزمون ویژه دو کنکور** ما را تهیه کنند که در واقع شامل آزمون ویژه **کنکور دی (دی‌ماز)** و آزمون ویژه **کنکور تیر (آزمون سالیانه)** است و پیشنهاد می‌شود که تا دی‌ماه طبق برنامه **دی‌ماز** پیش بروند و بعد از آن با آزمون سالیانه ماز، شروع مجدد داشته باشند.

برنامه ماز برای دانش‌آموزانی که قصد شرکت در هر دو کنکور دی و تیر را دارند

@Azmoniko1

میدونستی پشتیبانی ماز

هفت روز هفته حتی روز های تعطیل آماده است

تا مشکلات شمارو حل کنه ؟

گروه مشاوره و برنامه ریزی آکو

☎ شماره تماس:

۰۲۱۷۴۲۸۵

📷 اینستاگرام ماز:

biomaze

➡ کانال تلگرام ماز:

biomaze

➡ اکانت پشتیبانی تلگرام:

drmaze

ساعت پاسخگویی

🕒 شنبه تا ۵شنبه:

۸ صبح تا ۱۲ شب

🕒 جمعه و سایر روزهای تعطیل:

۱۰ صبح تا ۱۰ شب